כ"ב אב תשל"ב 2.8.1972 המחיר 2.00 ל"י

העולמית

הטרגדיה של מלך הבידור

בריחתו של גודיק

העולם הזה כוח חדש

הנידון: עריכת מחנה קיץ באכזיב

תנועת העולם הזה — כח חדש קוראת לצעירים ובני־נוער, להשתתף במחנה שיערך לקראת סוף חופשת הקיץ, בתאריכים 27 — 24 לאוגוסט.

המחנה יארך ארבעה ימים ויערך באכזיב. התוכניות לערבים תהיינה כדלהלן:

1. שירה בציבור והופעת כשרונות צעירים (ופחות צעירים) בשירה, הקראה ומשחק.
2. ויכוח פתוח על נושאים אקטואליים, כגון:
   א) מעמדו של הערבי הישראלי בימינו — זרקור על הפועל הערבי, הסטודנט הערבי והאינטלקטואל הערבי.
   ב) בעיות דת ומדינה, ועוד.
3. מדי ערב תשא דבריה אישיות ציבורית מעניינת.
4. בערב הסיום יערך קומזיץ משולב בהווי עליז.

אם ברצונך להשתתף במחנה, להופיע (בשירה או מישחק), או להציע נושא לוויכוח — שלח/י השובר המצורף מטה, עוד היום לת.ד. 58 רמת־גן וציין בכתב ברור: שם, כתובת ומיספר טלפון. כמו כן כתב/י אם ברצונך להופיע או להציע דבר מה. אם הנך מעוניין בנסיעה מרוכזת, ציין זאת. דמי הנסיעה ייגבו במקום. אם יש ברשותך כלי נגינה, הביא נא אותו אתך.

לכבוד תנועת העולם הזה — כח חדש
ת.ד. 58
רמת־גן
(עבור מחנה)

הריני מעוניין/ת להשתתף במחנה שיערך בסוף חופשת הקיץ בתאריכים 27 — 24 לאוגוסט וברצוני לקבל פרטים נוספים בנידון.

שם: ..... כתובת: .....

..... טלפון: .....

רוצה / לא רוצה נסיעה מאורגנת. (מחק המיותר)

הערות, הצעות ורעיונות: .....

קריא יקר,

אי אפשר היה שלא להתפעל נוכח הגיוס הכללי של כל אמצעי התקשורת בסוף השבוע האחרון, לרגל הופעת ספרו של ח"כ המערך, אריה („לובה") אליאב, ארץ הצבי.*

התפעלות זו היתה מלווה אצל רבים גם בשמץ של הפתעה. שכן, מצד אחד לובה אליאב הוא מהדמויות הסימפטיות ביותר בנוף הפוליטי של ישראל. מי שהיה מזכירה הכללי של מפלגת העבודה והנחשב כאחד מעמודי התווך של דור הביניים שלה, הוא אישיות שובת־לב, בעלת גינונים ונימוסים יוצאי־דופן בחיים הציבוריים בישראל. כך, למשל, הוא מסוגל לחפש שבוע ימים אחרי עתונאי רק כדי לומר לו „תודה רבה" על שחלק לו מחמאה ברשימה זו או אחרת.

אולם מאידך, עומדת במרכז ספרו החדש של לובה אליאב תיזה, שאינה פופולארית כל כך לא אצל מנהיגי ישראל ולא אצל הכתבים לענייני מפלגות בעתונים היומיים בישראל: זוהי התיזה המצדדת בגלוי ובתקיפות בהקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית לצד מדינת ישראל, תוך הכרה בישות ה־פלסטינית.

משום כך היה בסיקור הנרחב, והאוהד בדרך כלל, לדיעות שמביע אליאב בארץ הצבי, משום הפתעה זוטא. ודאי, כאשר אישיות מרכזית של מפלגת העבודה נוקטת בפומבי עמדה מדינית־רעיונית הנוגדת את הקו הרשמי של המפלגה, והמתריעה נגד הכפירה הרשמית בזכות קיומה של הישות הפלסטינית, יש

אריה („לובה") אליאב כין בן־גוריון וש"ר
„הרצל הפלסטיני"

בכך משום חדשה, גם אם עמדותיו היוניות של אליאב וצידודו בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים ידועות מכבר. אבל ההתייחסות של אמצעי התיקשורת לתוכנית השלום של אליאב היתה מעל ומעבר למסגרת דיווח חדשות בלבד.

הארץ, למשל, הגדיר את הספר כ„הפצצה הפלשתינאית של אליאב". מעריב כינה את תוכניתו כ„הפרוזדור לשלום של לובה אליאב". והגדיל לעשות מכולם ידיעות אחרונות שראה באליאב מעין „הרצל פלסטיני" וכינה תוכניתו: „הצהרת בלפור לפלס־טינים".

כל זה בזכות הפתרון שמציע אליאב לסכסוך הישראלי־ערבי: „להצהיר עקרונית על נכונות להחזיר לערבים הפלסטינים את מירב שטחי הגדה ורצועת־עזה, על מנת שיקימו בהם ובשטחי הגדה המזרחית של הירדן מדינה עצמאית וריבונית משלהם."

ישראל, לדעת אליאב, חייבת להכריז על נכונותה לוותר על מימוש זכויותיה ההיסטוריות בשטחים ועל נכונותה להקמת מדינה פלסטינית ריבונית ועצמאית בשכנותה. את בעיית ירושלים מציע אליאב לפתור בהכרזתה כאתר קדוש, שיתנהל על־ידי כוהני דת, כשהמדינה הפלסטינית העתידה קשורה בפרוזדור לאתרים הקדושים למוסלמים בהר הבית.

מגלים אמריקה פלסטינית

היה משהו צורם בפירסום הנרחב שקיבלה תוכנית השלום של לובה אליאב. הוא נובע, קודם כל, מפיסקה אחת בספרו של אליאב האומרת: „הפלסטינים שואלים לעתידם — וישראל לא נתנה לעצמה מענה על כך. אין לה תשובה אחת, לא לממשלה, לא למפלגות, ולא לעם בישראל."

במרבית סעיפיה חופפת תוכנית השלום של לובה אליאב את תוכנית השלום של העולם הזה. היא יוצאת מתוך אותן הנחות יסוד כמעט ומגיעה לפתרונות זהים. אבל כל זה כאילו אינו קיים לא לגבי לובה אליאב ולא לגבי אלה שסיקרו את ספרו וביקרו את תוכניתו.

אין מי שיהיה יותר מאושר מאיתנו כאשר איש המימסד וחבר בולט במפלגת השלטון מאמץ לעצמו את תוכנית העולם הזה ואת דיעותיו. אין לאנשי העולם הזה כל זכות יוצרים ובלעדיות על דיעות אלה. אבל הנסיון להציג את אליאב כמי שגילה את אמריקה הפלסטינית, וכמי שהמציא רעיון חדש שלפניו לא הגה אותו איש ולא לחם למענו, לא רק שאינו מתישב עם הגינות ציבורית, אלא הופך גם למגוחך.

אני מאמין שלא זאת היתה כוונתו של לובה כשכתב את הספר ושאין לייחס לו אמונה בזכות ראשונים על תוכניתו המדינית. הנסיון העתונאי להציג בצורה כזאת את מישנתו המדינית, פו־גע בו יותר משהוא מוסיף לו.

אלי תגר

* ארץ הצבי, הערכת מצב, הוצאת עם עובד, 483 עמ'.

MOUSON
cosmetic

תמרוקי "מוסון" -
המפגש בין טיב ליופי

בואי גם את אל המפגש הזה
פנקי את גופך...
העניקי לו רכות ויופי
עם תמרוקי היופי של "מוסון"
קרמים, סבונים, מי קולון
ודיאודורנטים
בטיב מעולה ובאיכות שתאהבי

מבחר דיאודורנטים

תמרוקי "מוסון" - המפגש בין טיב ליופי

פרסום ד"ר יעקבסון

דיפלומט

כמה נעים
ללטף...
פנים של גבר
לאחר שהתגלח
בדיפלומט
פלטינום פלוס

דף תשקיף

סיבוכים בעקבות
ביקור תיאודוראקיס

מיקיס תיאודוראקיס, המלחין ואיש־המחתרת היווני, השאיר אחריו בארץ כמה סיבוכים.

פגישתו עם יצחק בן־אהרון, שבה השמיע מזכיר ההסתדרות כמה דברי תמיכה במת־נגדי המשטר ביוון, עוררו זעם בחוגי הממ־שלה, השוקדת על שיפור יחסיה עם הדיק־טטורה של הקולונלים ביוון.

לעומת זאת רוגזים אנשי בן־אהרון על פגישתו של המלחין עם נציגי מחנה־השלום הישראלי, היוזמים הקמת ועד ישראלי לשיחרור יוון (ראה במדינה).

תיאודוראקיס עצמו התמלא חרון־אף כש־ראה שהלצה שלו, כאילו הציע לו משה דיין לעזור בהקמת מחתרת ביוון, פורסמה בארץ כידיעה רצינית והפכה סנסציה עולמית.

הדבר עלול לפגוע קשה ביחסים בין המחתרת היוו־נית והעולם הערבי.

נשברה שביתת
האסירים הערביים

פעולה נמרצת של השילטונות שברה בכוח את שביתת האסירים הערביים בכלא אשקלון, אחרי שנע־שה הכל כדי למנוע את פירסומה.

בבית־הסוהר לאסירים ביטחוניים ער־ביים, הוכיחו האסירים אחדות בלתי־רגילה בקיומם שביתה כזידת שנמשכה למעלה מחודש.

האסירים לא התגלחו, לא יצאו מתאיהם לטיול בחצר ולא עסקו בשום עבודה. כל אלה הם בגדר זכויות, ולא חובה.

מטרת השביתה היתה להביא לשיפור התנאים הקשים בכלא, שבו שוררת צפי־פות רבה, וכמה מן הפידורים (אי־היכולת להסתכל מכעד לחלונות, הצורך לדבר עם קרובים־מבקרים דרך אשנב צר, וכו') עוררו גם את הביקורת של אישי־ציבור ישראליים.

האם יפרוש עזר וייצמן
מפעילות פוליטית ?

מעמדו של יו"ר תנועת החרות, עזר וייצמן, בצמרת המפלגה התערער במקצת בתקופה האחרונה. נראה כי עזר התייאש מתוכניותיו להחדיר רוח חדשה במפלגה השמרנית. עמדותיו זכו במוסדות המפלגה רק לתמיכת מיעוט, למרות הגיבוי שהוא מקבל מקבו־צת קרמרמן. הדבר עתיד לבוא לידי ביטוי בהחלטות מרכז המפלגה העומד להתכנס השבוע.

לא מן הנמנע שעזר עלול להחליט לפרוש מן החיים הפוליטיים ולהעמיק את קשריו בעיזם העסקים.

בן־אהרון ימשיך
את מלחמתו בידלין

קרוב לוודאי שמזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרון ירחיב את מלחמתו במזכיר חברת העובדים אשר ידלין. בן־אהרון ימשיך בהת־קפותיו גם אם יחליטו חבריו בוועדה המר־כזת להשתיק את הוויכוח שפרץ בין חש־ניים.

מזכיר ההסתדרות, המכהן גם בתפקיד יו"ר חברת העובדים, יענה כנראה לתביעות סיעות האופוזיציה בוועד הפועל ויכנס מיוחד לדיון בפעולות חברת העובדים.

סיעת העולם הזה כוח חדש בוועד הפועל כבר הודיעה לבן־אהרון על תביעתה לדיון מיידי בתוכניות הכספיות ובמאזנים של חברת העובדים. בן־אהרון יענה כנראה לתביעת הסיעה, אחרת צפויות פעולות נוספות שיאלצו אותו לכנס את הוועד־הפועל בלאו הכי, בסמכותו הנוספת כ„מינהלת חברת העובדים": בירור בוועדת הביקורת ופניה לבית־המשפט המחוזי, במידה וועדת הביקורת לא תאלץ את הוועדה המרכזת להישמע להוראות חוקת חברת העובדים.

לביב יילחם
על מעמדו העתונאי

העתונאי יגאל לביב אינו מתכונן להשלים עם החלטת אגודת העתונאים שהוציאה אותו משורותיה בגלל פרשת מסמכי לנסקי, בטענה כי לביב ניסה להדיח את עורך־הדין בסוק לדבר עבירה.

פרקליטו של לביב, עורך־הדין רם כספי, עומד להגיש ערעור על ההחלטה בפני אסי־פה כללית מיוחדת של אגודת העתונאים, בטענה שוועדת האתיקה, שעל מסקנותיה הסתמכה הנהלת אגודת העתונאים בהוצי־אה את לביב, היא גוף בלתי חוקי שלא

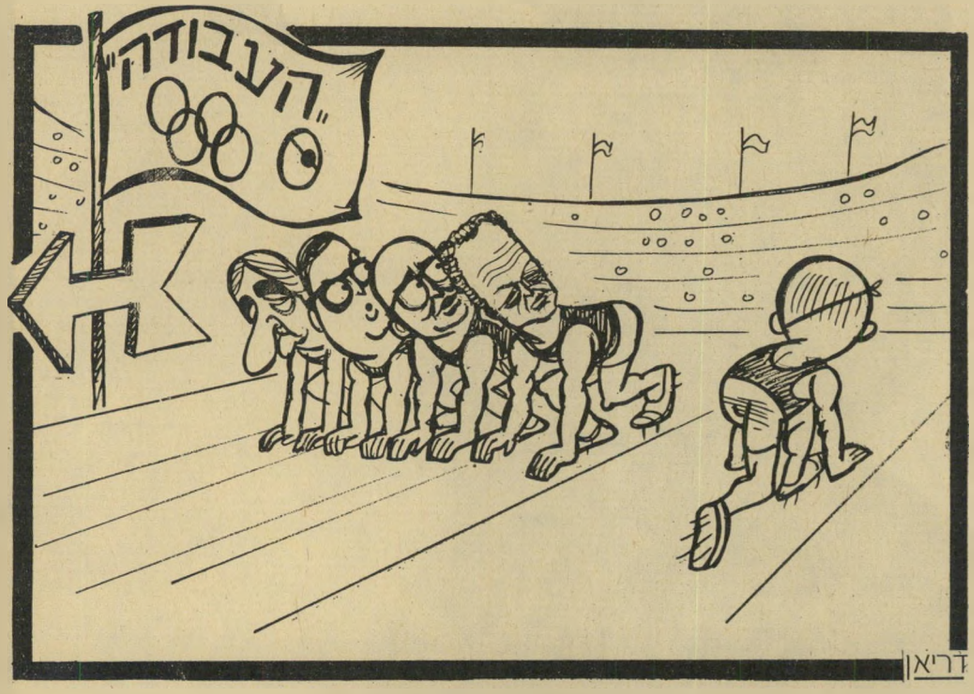

לקראת האולימפיאדה הישראלית

יוסי שריד
לחפקיד ח"כ ?

מעמדו של יוסי שריד, מי שהיה דובר מפא"י, ודובר מטה הבחירות של המערך לכנסת השביעית, מתחזק והולך.

המאבק
על בירעם

הממשלה תוחה אך החגיב על פער־לות־המאבק של תושבי בירעם ואיקרית.

סוכני השילטונות הם שאירגנו, כנראה, את העצומות של תושבי כפרים ערביים נטושים את־רים בדרישה לחזור לכפריהם, כדי להפחיד את הציבור באפשרות של תנועה כללית.

תושבי בירעם חוששים כעת להפסיק את שבי־תת־השבת שלהם בתוך כפרם החרוס, מתוך חשש שאחרי עזיבתם, תמנע המישטרה בכוח את שי־בתם.

בשבת הקרובה יגיעו לבירעם שיירות מכל רחבי הארץ, שיפגינו את תמיכת העת־הקהל היהודית במאבק זה.

שמו של שריד מוזכר לאחרונה, כמי שע־תיד להיות מומנה על ידי שר־האוצר פנחס ספיר כמועמד ריאלי ברשימת מועמדי המע־רך לכנסת השמינית.

שריד הצעיר הוא עתה אחד מעמודי התווך של הגוש בראשותו של ראש עיריית תל־אביב יהושע רבינוביץ'. מקורביו של ספיר מגבאים לו עליה מטאו־ריח במפלגת העבודה.

היתה זו שום סמכות לבדוק את הפרשה.

נימוק נוסף של הערעור: ההחלטה על הוצאת חבר מאגודת העתונאים צריכה להתקבל פה אחד על־ידי כל חברי הנהלת האגודה, ואילו על הוצאת לביב הוחלט שלא בנוכחות כל חברי ההנהלה.

לביב עומד גם לתבוע באסיפה הכללית המיוחדת של האגודה להוציא את כל חברי האגודה המעסיקים עתונאים אחרים, שלפי התקנון אסור להם להיות חברים באגודה.

בינתיים נראה כי יגאל לביב ימשיך להיות מועסק בהארץ. מאחר שזוכה במשפטו ומאחר שבפרשת מסמ־כי לנסקי קיבל את גיבוי עורך הארץ גרשום שוקן, אין כל עילה לפטרו.

צפויה התמוטטות
חברה כלכלית

שערוריה כלכלית נוספת עלולה לפרוץ בימים הקרובים, כאשר חברה כלכלית גדו־לה וחדשה יחסית, בענף התיקשורת, עומדת להגיע למצב של פשיטת־רגל.

החברה שהתפתחה למימדי ענק תוך תקופה קצרה יחסית, סובלת בצורה חמורה ממחסור בהון חוזר והיא שקועה עתה בקשיים פינאנסיים חמורים. המח־אות בסכומים של רבבות לירות של החברה חזרו ללא כיסוי.

נסיונות החברה לקבל אשראי נוסף בבנקים נתקלו בסירוב מוחלט.

הרשימה הממלכתית
אימצה את מרמורק

הרשימה הממלכתית, ע"מ, אימצה את קבוצת הכדו־רגל של הפועל מרמורק שעלתה השנה לליגה הלאו־מית, מסייעת לה בכספים, מתוך כוונה לתקוע יתד בין אוהדי הכדורגל של הקבוצה בעתיד.

זוהי הפעם הראשונה שרשימה מפלגתית מזדהה עם קבוצת כדורגל בודדת, ולא עם מרכז ספורט כלשהו.

טיימקס אלקטריק

דבר מה שפועל והולך ללא הרף כמו שעון, חייב להיות מופעל על ידי דבר מה שמפעיל אותו ללא הפסקה, כמו חשמל. טיימקס אלקטריק פועל ומופעל בצורה כזו. מחשבה, אשר רק הטכנאים המעולים ביותר של שנות ה-70 יכולים היו לבצעה: תא חשמלי זעיר, סוללה מיוחדת - המצאה מבריקה של חכנון מודרני - היא המפעילה שעון טיימקס אלקטריק משוכלל במשך שנה שלמה ויותר. בסוף השנה, כל אשר עליך לעשות הוא להחליף את הסוללה החשמלית המופלאה, ושוב יפעל השעון למשך שנה, ויותר ללא כל מגע יד. טיימקס אלקטריק פאר השיכלול בתחום הזמן המודרני פועל ללא מתיחה. המוחות המבריקים אשר יצרו שעון זה לא ראו צורך בקפיץ ראשי, ואפילו לא במערכת מתיחה הם דאגו גם לעשותו עמיד בפני מים, אבק וזעזועים. מחשבה מיוחדת הוקדשה לעיצוב וחכנון מראה השעון. עיצוב מודרני הוא חובה אשר שעון כה מיוחד חייב לקבלו. אולם ההפחעה האמיתית הנכונה לך הינה במחיר הטיימקס האלקטריק: מחירו כשל שעון ממוצע רגיל. מי יכול לדרוש יותר מזאת ? אך אין זה הכל. לטיימקס יש בארץ לשכת שירות חדשה מעולה. אנשי השירות המוסמכים של טיימקס יטפלו בכל פניה. במשך השנה הראשונה לקנית השעון מבטיחים לך אנשי השירות המוסמכים - אחריות ללא כל תנאי לשעונך. אולם גם עם תם תקופה זו, מובטח לשעונך טיפול המומחים במחיר שלא יכסה אלא את הוצאות התיקון.

זמנים השתנו עם טיימקס

יותר אנשים קונים טיימקס מכל שעון אחר בעולם

Adv. Aroyo

תמרורים

מונתה. לתפקיד מנכ"ל משרד מבקר המדינה, במקומו של יעקב הירש שכיהן בתפקיד במשך חמש שנים, עורכת־הדין **רננה גוטמן** שהיא האשה הראשונה המכהנת כמנכ"ל משרד ממשלתי. שירתה בצה"ל מ־1948, פרשה מהצבא ב־1956 בדרגת סגן־אלוף, עבדה מ־1958 במשרד מבקר המדינה ובשנים האחרונות כסגנית המנכ"ל הממונה על הביקורת בּ־מערכת הביטחון.

מונה. לתפקיד משנה לנשיא הטכניון, פרופסור **דויד חסון** (46). יליד הארץ, בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים בה קיבל ב־1950 תואר מוסמך בכימיה. השתלם באימפריאל קולג' וב־1956 קיבל תואר דוקטור מאוניברסיטת לונדון ובאותה שנה הצטרף לסגל המחלקה להנדסה כימית בטכניון, הועלה ב־1969 לדרגת פרופסור מלא. נמנה על מייסדי האגודה הישראלית להנדסה כימית בה שימש בּ־עבר כנשיא.

מונה. לתפקיד ממלא־מקום משנה לנשיא הטכניון, פרופסור **אברהם גינזבורג** (46) שנולד בפולין, עלה לארץ ב־1929, סיים ב־1953 את לימודיו בפקולטה להנדסת חשמל בטכניון וב־1955 קיבל תואר מגיסטר בהנדסת חשמל וב־1959 קיבל תואר דוקטור במתמטיקה. הצטרף ב־1953 לסגל האקדמי של הטכניון ובּ־1969 מונה לראש המחלקה החדשה למדעי המחשב שהוקמה אז בטכניון. ב־1971 מונה לפרופסור מלא.

נבחר. בוינה, בישיבת מועצת המנהלים של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א), ליועץ למנכ"ל סבא"א — פרופסור **ישראל דוסטרובסקי**, סגן נשיא מכון וייצמן שהיה בּן־מגו מנכ"ל הוועדה לאנרגיה אטומית.

נחוג. בארמון הקיץ של האפיפיורים בקאסטל־גאנדולפו, ללא אירועים מיוחדים, יום־הולדתו ה־75 של האפיפיור **פאולוס השישי**.

נחוג. באדיס־אבבה, בשלושה ימי חג, יום־הולדתו ה־80 של קיסר אתיופיה **חיילה סילאסה** המושל בארצו 55 שנים.

נחוג. בצרפת, יום־הולדתו ה־85 של הצייר היהודי הנודע **מארק שאגל**.

נפטר. בביתו ברמת־גן, בגיל 38, הסופר והמשורר שעלה לפני שנתיים מברית־המועצות **דב** (בוריס) **גאפוניב** שנולד בליטא, עבר עם משפחתו לגרוזיה, למד שפות ותרבויות שמיות, תירגם לעברית את יצירת המופת הגרוזינית עוטה עור הנמר, עלה לארץ כשהוא חולה בּמחלה ממארת ממנה נפטר.

נפטר. בקיבוץ רמת־רחל, בגיל 76, **יהודה אלמוג** (קופלביץ') שעמד שנים רבות בראש המועצה האזורית בים־המלח.

יהודה אלמוג
מפועל נקיון לראש מועצה

יליד ליטא, מראשוני תנועת החלוץ שאורגנה על־ידי יוסף טרומפלדור, מראשוני ההסתדרות, ציר בקונגרסים ציוניים, החל עובד ב־1934 כפועל נקיון במפעל האשלג בסדום, ממקימי מפעלי ים־המלח, מזכיר מועצת פועלי ים־המלח שלמרות פועלו הציבורי הרב, השתתפו בהלוויתו עשרות בודדות של מלווים.

נפטר. בוואשינגטון, בגיל 81, זקן חברי הסינאט האמריקאי ויו"ר ועדת ההקצבות שלו, סנטור **אדן אלנדר** מלוזיאנה.

הנדון:

אשר סיומה גולדה מאיר את נאומה הגדול בכנסת, ביום הרביעי שעבר, אמרתי לעצמי בחצי קול:

„אלטע זאכען, אלטע שויך!"

אנוואר אל־סאדאת, שאינו יודע אידיש, הגיב בערבית: „זוהי נעימה ישנה."

ואמנם, לתיק הקנקן החדש (פנייה ישירה אל נשיא מצריים) חצייחה נולדה לשפוך חלב ישן מאד, שכבר החמיץ מזמן.

אחד מחברי־הכנסת, שקלט את הערתי הנלחשת, פנה אלי בשאלה: „מה היית אתה אומר במקומה?"

אתגר זה מנקר מאז בראשי. מה באמת הייתי שם בכפי גולדה, אילו הוטל עלי לחבר את נאומה באותו בוקר?

אילו חיברתי את הנאום, היו הדברים נשמעים, בערך, כך:

■ ■ ■

א דוני הנשיא, שמענו בהתרוממות הרוח את החלטתך האמיצה לצוות על היועצים הסובייטיים לנטוש את האדמה המצרית.

בצעדך זה, הוכחת שאתה ראוי להחזיק בשרביט השיפטון של ה' עם המיצרי הדגוץ, שידע במשך 6000 שנות היסטוריה שליטים מפוארים כה רבים.

אף כי תהום המלחמה עדיין רובצת בינינו, שמח לבנו בכל מעשה המחזיר לעם המצרי את כבודו וגדולתו. מעשך זה, אדוני הנשיא, בוודאי היה כזה.

■ ■ ■

ב רם, לא אתה ולא אני יכולים לשכוח את הסיבות שגרמו לנוכחותם של יועצים זרים אלה על אדמת מצריים. **המערכה הטראגית, הנטושה** בין שני עמינו, **היא הפותחת את המרחב הזה, המשותף לשנינו, בפני המעצמות הזרות.**

מעצמות אלה דואגות, כמובן, קודם כל לאינטרסים של עצמן. מי שקורא לעזרתן, נאלץ לשרת את האינטרסים האלה, שהן זרות לעניינים האמיתי של עמינו.

אף כי אנו מכירים תודה לבת־בריתנו הגדולה, ארצות־הברית, אין לנו כל אשליה לגבי המניעים של מעשיה. בעוד אנו משתמשים בעזרתה כדי להגן על חיינו ועל מדינתנו, היא מנצלת אותנו כדי להתבסס במזרח התיכון. כפי שנוכחת עכשיו לדעת, הוא הדין לגבי פעולותיה של ברית־המועצות.

האם לא הגיעה השעה, אדוני הנשיא, לשים קץ לתלותנו במעצמות זרות? האם לא הגיעה השעה להשתחרר מן הצורך לשרת אינטרסים זרים?

כאשר פרצה המהפכה המצרית, בהנהגת גמאל עבד־אל־נאצר, קודמך הדגול, היתה מטרתה העיקרית לשחרר את המצרים, ואת העולם הערבי כולו, מן השיעבוד לכוחות אימפריאליסטיים זרים, שדיכאו וניצלו את עמי ערב מזה מאות בשנים. האמן לי, אדוני הנשיא, שזאת בדיוק היתה גם מטרת מיפעל־התחייה הגדול שלנו.

במעשך הנועז, הצבעת על הדרך להשיג, סוף־סוף, מטרה מיוחלת זו. אם תמשיך בדרך זו באורתו אומץ־לב, נוכל ללכת בה גם אנו.

■ ■ ■

ב רוב זי, אדוני הנשיא, שמישקע אי־האימון והאיבה, שנוצר במשך שלושה דורות, לא ייעלם בן־יום.

איני מצפה מן העם המצרי לי־
התגבר במעשה חד־פעמי על אי־אימון שהוא רוחש לנו וכוודאי לא תצפה מאיתנו שנתגבר בבת אחת על אי־האימון שחרש חריש עמוק בלבנו.

אני מציע שנסלק אי־אימון זה בהדרגה, במעשים שקולים ונבונים, שישנו את ה־אווירה במרחב ויוכיחו לעמינו כי אכן זו־רח עידן חדש.

החלטתך לגרש את היועצים הסובייטיים היה מעשה ראשון כזה. עשית מעשה לאומי גדול זה למרות שידעת כי הדבר מחליש את כוחה הצבאי של מצריים שאנו מכבדים את מניעיה הנפשיים, אני מציעה לך את הדרך הבאה:

בשלב הראשון, יתקיים משא־ומתן בל־תי־ישיר, בדרך נאותה שעליה נחליט במשותף. במהלך משא־ומתן זה, יוכל כל צד להתרשם מן ההצעות של הצד השני, ולקבוע את שטחי ההסכמה ואי־ההסכמה.

אם יתברר לשני הצדדים כי אכן הוגה בסיס סביר להסכם של ממש, ייפתח השלב של המשא־ומתן הישיר.

אז תהיו מעוניינים בכך כמונו, כדי למנוע אי־הבנות ואי־דיוקים לגבי ההסכם הסופי.

במהות השלום שיושג בינינו. כי כל ששלום זה יהיה עמוק ובטוח יותר, כן תגבר נכונותנו להחזיר את השטחים בהקדם ובשלמות.

(3) **הדבר מחייב, כמובן, פיתרון כל הבעיות התלויות ועומדות בינינו, ופירורי־ביטחון על פני הקרקע, שלא ייפגעו בכבוד הערבי, אך שיבטיחו לנו ביטחון של ממש. הסידורים האלה ייקבעו במשא־ומתן, ויכוללו לכלול נוכחות זמנית, פירוז, פיקוח, שינויי־גבול כיתי־מחותיים, ועוד.**

■ ■ ■

ג כזתי להסתפק בכך, אדוני הנשיא, לולא אמרת בנאומיך כי אתה מעמיד שני תנאים להסכם־שלום עם ישראל: החזרת כל השטחים הערביים, שנכבשו על־ידינו במלחמת ששת־הימים, והחזרת הזכויות החוקיות של העם הפלסטיני.

ניסוח זה מעורר בעיה קשה, מכיוון שמעולם לא הוגדר על־ידך באופן מוסמך מה הן הזכויות החוקיות האלה.

לא אסתיר ממך שבלב רבים מאזרחי ישראל מקונן החשש כי הכוונה היא ל־הגשמת מטרתם המוצהרת של אירגוני הפידאיון, המבקשים לחסל את ישראל.

יתר על כן, בעיני רבים נראה הניסוח הזה שלך כתוכנית בת שני שלבים — כשהראשון נועד להחזירנו לגבולות ה־4 ביוני 1967, והשני נועד לחסל את המדינה בכלל.

מוכן שחשש כזה, כך עוד הוא קיים, מהווה מחסום בדרך לשלום.

קשה לי לדרוש מעמי לתת את אישורו להסכם־השלום, כל עוד קיים החשש שמא טמונה בו מלכודת לעתיד. כמוך, חייבת גם אני להתחשב ברגשות הלאומניים של מיעוט קיצוני, ובטכסיסיה של אופוזיציה המוכנה להשתמש בכל אמצעי כדי לנגח את הממשלה.

לפיכך אני מבקשת ממך להבהיר בקווים כלליים מהו הפיתרון לבעיית העם הפלסטיני, הנראה לך.

אם כוונתך היא להקמת מדינה פלסטינית כגדה המערבית וברצועת־עזה, מחוץ לגבולות הסופיים של מדינת־ישראל, בוודאי לא נתנגד לכך. אם כוונתך היא לחיסולה הסופי של הטרגדיה של הפלסטים, ניתן לכך את ידינו בכל חפץ.

אחרי הכל, מי כמונו יודע את סבלותיו וייסוריו של פליט?

■ ■ ■

א דוני הנשיא, אני אשה קשישה, ואין בלבי מישאלה לוהטת יותר מזו: לנגל את שארית ימי כהונתי כדי להשיג שלום־אמת, שיעמוד לדורות.

קצה נפשי בטכסיסים של תעמולה, ובהתנצחויות עקרות של מלים.

ההצעה שאני מציעה לך היום יכולה לפתוח רק חדש — ועזה תיקוותי שתענה. צעדיך האחרונים, שהוכיחו את גדולתך וגדולת בני עמך, נותנים בי את האמונה שאין זו תיקוות־שווא.

אל־נא נחטט בפצעי העבר. אנו בוטחים בצידקתנו, כשם שאתם בוטחים בצידקתכם. נשאיר־נא להיסטוריון לפסוק את הדין — ואולי ימצא ששני עמינו צדקו.

אמרת שאינך רוצה שחיילים זרים יילחמו את מלחמת הערבים. אנחנו אמרנו דברים דומים פעמים רבות. במלחמה אנו עומדים זה מול זה, לבדנו.

אני משוכנעת, אדוני הנשיא, כי גם את השלום חייבים אנחנו להשיג לבדנו, כשאנו עומדים זה מול
— וממילא תלית את תיקוותך באי־חידוש המלחמה מצדנו או מצדכם.

ממשלתי ואני הנעני למסקנה, כי על מעשה נועז זה חייבים אנחנו להשיב במעשה נועז משלנו.

■ ■ ■

ב די למנוע כל אי־הבנה, עלי להדגיש כי אין אנו פועלים מתוך חולשה.

להיפך.

מעולם לא היתה ישראל חזקה מבחינה צבאית, כלכלית ומדינית, כפי שהיא כיום.

אין אנו חוששים מפני שום פעולה צבאית. עם כל הכבוד הראוי לצבא המצרי, אין להכחיש כי יש לנו כיום עליונות צבאית, שתישמר זמן רב. אנו משוחררים גם מכל לחץ פוליטי זר. שני המועמדים להכהונת נשיא ארצות־הברית הבטיחו לנו את תמיכתם.

אולם גם בהיותנו בטוחים בעצמנו, אין לבנו נתפס לייהירות. יודעים אנחנו כי אין תחליף לשלום. אנו מוכנים להעז ולהסתכן למענו, מתוך תיקווה שגם אתה מוכן לכך.

■ ■ ■

ג נאומיך האחרונים אמרת, אדוני הנשיא, כי אתה מסרב לפתוח במשא־ומתן ישיר עימנו, מפני שאתה רואה בו משא־ומתן כזה „השפלה" ו„כניעה".

איני סבורה שאתה צודק בהגדרות אלה. לדעתנו, אין דרך טובה יותר ליישב את הסיכסוך בינינו. אין לנו ספק כי רק משא־ומתן כזה יכול ליצור את האימון ההדדי, שבלעדיו לא נוכל לבצע את ההחלטות הגדולות הדרושות.

אין כבוד גדול יותר, מאשר יהביא את השלום.

אולם מכיוון שזוהי עמדתך, ומכיוון

איני מצפה ממך, אדוני הנשיא, שתיכנס למשא־ומתן עימנו מבלי שתשמע מפינו הצהרה מוסמכת ומחייבת של כוונותינו.

אף כי דגלנו במשא־ומתן „בלי תנאים מוקדמים", היה ברור לנו תמיד שזוהי סיסמה לצורכי תעמולה.

בבואנו להציע לכם משא־ומתן אמיתי, אנו מכירים בייחודו של הסיכסוך הקיים בינינו, שאינו דומה לשום מלחמה אחרת בעולם, מכיוון שמקורו בהתנגשות ההיסטורית בין שתי תנועות־שיחרור גדולות.

מצב מיוחד זה מחייב את שני הצדדים להודיע מראש על כוונותיהם העקרוניות.

אנו מצפים ממך להצהרה חד־משמעית שכוונתך היא להכיר במדינת ישראל כריבונית, כחברה חוקית וקבועה במישפחת העמים של המרחב, ולכונן שלום ביגה ובין כל עמי ערב.

אתה מצפה מאיתנו להצהרה חד־משמעית שתגלה את כוונותינו לגבי השטחים הערביים, אשר נפלו בידינו במלחמה שלא רצינו בה.

אחרי ששקלנו את הדברים בכובד ראש, ומתוך הכרה כי כל הסכם שיושג יהיה טעון אישור מראש של הכנסת והעם בישראל, הסמיכה אותי ממשלתי להצהיר את ההצהרה הבאה:

(1) אין פנינו לכיבוש וסיפוח שטחים. כל השטחים שנפקו לידינו, בעיקבות ניצחוננו במילחמת־מגן, מוחזקים עלידינו כפיקדון קדוש למען השלום.

תמורת כל השלום, אנו מוכנים להחזיר את כל השטחים.

(2) המידה והעיתוי של החזרת שטחים אלה תלוי, אם כן, זה

אדוני הנשיא!

מכתבים

השוד

באשדוד

השוד האכזרי בבנק באשדוד, הוא אות אזעקה רציני לפשע וההידרדרות שהולכים וגוברים במדינה.

למרות מעשי השוד הרבים, לא הותקנו עדיין מערכות אזעקה משוכללים בבנקים רבים ולא הוצבו בהם שומרים מזוינים.

נראה הדבר כאילו יד נעלמת מעוניינת בונדליזם ההולך וגובר.

למרבה הצער גם העתונות אינה נותנת הבלטת יתר למקרים הברבריים האלה. היא פשוט עוברת מהר לסדר היום, זאת אומרת לשוד הבא!

ובמשלה? יש להם ברוך השם בימים טרופים אלה ענייניים פנימיים שלהם: הצהרות, הצעות, דחיות, פחד מפני אירגד כיסאות, דירות שרד ומכוניות פאר.

כאילו כל המתרחש ברחוב זה מחוץ לתחומה היא.

מאשה פורמן, רמת־גן

בעיית

האשה העובדת

מרגע שהתינוק נולד רואה המדינה את חובתה להעניק עזרה להורים עד לחודש השלישי של הילד. האמא־אם העובדת זוכה למענק ולמשכורת המקבילה ל־12 שבועות עבודה שלה.

אולם החל מהחודש השלישי ועד שהילד הולך לגן חובה, נוצר חלל מת עבור כל רשויות החינוך, ונראה שמבחינה ממלכתית התינוק מפסיק לעניין את המדינה עד לשנתו החמישית. דווקא בת־

אריה אלקיעי
מצב מגוחך

קופה זו, במיוחד בין השנים שנתיים לארבע, שהפסיכולוגים מגדירים אותה כ־תקופה מכרעת בהתפתחותו הנפשית של הילד, נאלצים ההורים להפקיד את בניהם בידי כל מיני מטפלות.

ונוצר כאן מצב מגוחך: מצד אחד מנסה המדינה ומשרד־העבודה לשכנע נשים לצוזב את משק ביתם, ולהיכנס למעגל העבודה במשק.

מצד שני השכר שאותו נאלצת לשלם האמא למטפלת הוא כל־כך גבוה שלעיתים עובדות האמהות עבור 80 ל"י לחודש שלא לדבר על כל הבעיות, הקשיים שיש להם עם המטפלות.

משרד־האוצר מוכן להכיר בהרבה הוצאות כגון: אשלים, החזקות רכב, הטבות סמויות לעובדים, אך עדיין איננו מכיר בעבודתה של אם ובהוצאות הטיפול בלילד כהוצאה לצורך הכנסה.

מפליא הוא הדבר שעד כה לא נתן איש ממשרד העבודה את דעתו על בעיות אלה, והדבר מוביל למסקנה עגומה: שאצלנו במדינה מתפנים לטיפול בבעיות רק כשהן הופכות להפגנות או נושא לטיפול של קבוצות־לחץ חזקות.

ארית אלקיעי, ירושלים

מזל

טוב

משרד־החינוך החליט סוף־סוף להתחיל בלימוד השפה הערבית המדוברת. טוב מאוחר מלא כלום.

אבל רק ערבית מדוברת, למה לא קרי וכתיב. מה הנזק הצפוי למדינה אם הדור הצעיר ידע את השפה הערבית על בוריה, ויוכל להגיע לשיחה חופשית עם השכן הערבי.

האם נשקפת סכנה מהידברות?

מאיר בלומברג, ראשון־לציון

יוזמה

מעשית

אני סבור שיש ליטול יוזמה מעשית בכיוון של שבירת המוסכמות ביחס לניצולי שואה וגירושין הנהוגים בארץ, והנהגתם של נישואים אזרחיים, או נישואים שלא ברבנות האורטודוכסית.

אני מציע הקמתו של חוג מיוחד להיכרויות לאנשים שהיה להם בעבר נסיון שלילי עם חוקי האישות הקיימים, או של אנשים אשר מבחינה עקרונית מתנגדים לנישואים ברבנות — והמוכנים גם לעשות צעד מעשי לשבירת מוסכמות אלה, גם אם הדבר כרוך בצעדים משפטיים.

מיכאל פלג, חיפה

איפה מתחבא

שר החינוך והתרבות?

„העולם הזה" 1818, „הצד השני של הייאט", רשות הדיבור ל־מתכנני המלון השנוי במחלוקת.

לא השתכנעתי מדברי אדריכלי מלון הייאט, בראיון שערכתם איתם, כי אין הם הורסים את נוף הר־הצופים.

לעומת־זאת אני משוכנע עתה כי מוכרחים לתת את רשות ההכרעה בנושא לצוות בלתי־תלוי של אנשי־מקצוע שיכלול אדריכל, צייר, פסל וכדומה — אנשים בעלי הבנה ורגש לנוף ולאמנות.

את הקמתו של צוות זה צריך ליזום בראש וראשונה משרד־החינוך והתרבות שמשום מה לא מראה נטייה להתערב בנושא החשוב הזה שנקרא נוף ירושלים.

שהרי מי אם לא יגאל אלון, שהוא גם שר־התרבות, חייב לראות בהרס נופה ההיסטורי של ירושלים פשע תרבותי ממדרגה ראשונה.

ומי אם לא יגאל אלון שר־החינוך חייב לשמש דוגמה לנוער בנושא שמירת נוף הארץ.

מירון צפריר, נווה־חיים, חדרה

הגונב מגנב, פטור!

כמשרתים לשעבר בהיאחזות נח"ל סיני, נשמח אם תפרסמו מכתב זה.

שלום מתנחלי סיני (ליד אל־עריש, מצרים),

קראנו בעיתון בתמיהה ויגון, כי נגנב מכם חצי טון ענבים על־ידי חילידים כהי העור, הברברים, היחפים, שאינם יודעים רכוש מהו, יושר מהו, עבודה עברית מהי, כיבוש השממה מהו, ואהבת לערך כמוך, מה ששנוא עליך וכו'.

אנחנו מקווים שהגניבות תימשכנה, כמו שכבר אמרו חז"ל:

„הגונב מגנב — פטור".

בתקווה לחיסול הכיבוש, למען השלום.

שלמה לנגר, יצחק האיר,

לשעבר ממקימי הנקודה הביטחונית, חה... חה... חה...

מכתב השבוע

מכתב־גלוי של עקורי איקרית

עוד לא אבדה תיקוותנו!

שיקום הכנסייה באיקרית

ההחלטה הממשלתית שניתקבלה ביום א' 23.7.72, האוסרת עלינו עקורי הכפר איקרית לשוב לכפרנו, היתה אכזבה גדולה ומכה קשה עבורנו.

ציפינו כי הצדק בישראל ייעשה והיינו בטוחים שלא ייתכן שהממשלה תקבל את ההחלטה הנ"ל. וזאת מכיוון שבתור אזרחים נאמנים למדינה, בטוחים היינו, כי תוחזר לנו זכותנו הקדושה הנ"ל אחרי ציפייה של עשרים וארבע שנים.

ב־1948 קיבלנו בבתינו באיקרית את חיילי צה"ל בצורה חגיגית. כאשר ניתבקשנו לצאת מן הכפר בימים ההם, הובטח לנו ע"י צה"ל, כי נשוב לכפר כעבור שבועיים. ההבטחה ניתנה לנו לפני שהועלנו למכוניות של הצבא ואנחנו קיבלנו את מילת הכבוד של צה"ל.

במשך עשרים וארבע השנים שעברו, לא הפסקנו מלבקש לחזור לכפרנו. דרשנו לבצע את פסק הדין של בית הדין הגבוה לצדק משנת 1951, הפוסק להחזירנו לכפרנו.

■ ■ ■

הובררנו כי ראש־הממשלה קיבלה מידע מוטעה ולא נכון לפני קבלת ההחלטה האוסרת עלינו לשוב לכפרנו. מר ראובן אלוני טען בפני הממשלה, כי בשנת 1948, היו באיקרית רק 80 משפחות וכי 40 מישפחות עזבו את המדינה. כמו כן טען הוא, כי 67 מישפחות מבין 80 מישפחות הגיעו לידי הסכם עם הממשלה וקיבלו פיצויים או קיבלו אדמות חדשות תמורת אדמותיהן באיקרית.

המידע שניימסר לממשלה ע"י מר אלוני הוא ללא ספק מוטעה! האמת היא כדלקמן:

אף מישפחה מאיקרית לא עזבה את הארץ לפני או אחרי קום המדינה. מיספר המישפחות שלא הסכימו להגיע להסכם עם הממשלה הינו 126 המונות כ־616 אנשים. סה"כ של אלה שהגיעו להסכם עם מקרקעי ישראל הוא 31 מישפחות בלבד!

שטח אדמותיהם של התושבים שהגיעו להסכם עם מקרקעי ישראל הינו כ־400 דונם. אמת נוספת שברצוננו לציינה היא, כי הרשויות הנוגעות בדבר התוודו בפני הוואתיקאן, באמצעותו של הארכיבישוף חנא קילדאני ובמיסמך רשמי, כי שטח האדמות של תושבי איקרית שלא הסכימו לשום הסכם עם הממשלה מגיע ל־4500 דונם.

■ ■ ■

אנו מאמינים כי עשינו יותר משחייב האזרח לעשות. הבטחנו לממשלה כי הננו מוכנים לוותר על אדמותינו שניתנו לקיבוצים ולמושבים. אמרנו שאנחנו ויהודי המושבים, הננו אחים ושאנחנו מוכנים להתחלק ולחיות חיי אהבה, אחווה וידידות אם יוחלט להחזירנו לכפרנו ולשאר אדמותינו.

איננו מאמינים כי ביטחון המדינה ייפגע מהחזרתנו לכפרנו.

אנו חוזרים ומכריזים בקול רם, כי הננו אזרחים נאמנים למדינה וכי לא ייתכן שנהווה, בשום אופן ופנים, כל מיטרד שהוא על ביטחון המדינה שלנו.

אנו מזכירים, כי מיספר לא מבוטל של בנינו שירתו ועדיין משרתים בשורות צה"ל ומישטרת ישראל. חלק מהם אף נפל במילוי תפקיד וחלק חי היום **כנכי צה"ל.**

אנו פונים אליכם כי תדונו מחדש במצפון ער ובכובד ראש ואחריות מלאה בבעייתנו הכאובה וכי תתרמו ותפעלו ותעשו כמיטב יכולתכם לשנות את החלטת הממשלה הנ"ל, אשר ניתקבלה כתוצאה ממידע מוטעה שניימסר לראש־הממשלה ולשרים.

בהזדמנות זו, הננו להביע את תודתנו העמוקה לעיתונות הישראלית ולכל אזרח ואחראי, אשר עמדו לצד דרישותינו הצודקות לחזור לכפרנו ובזה הם נילחמו למען הצדק. אנו מסיכים לבקש מהם להוסיף ולתמוך בנו, למען ביצועו של פסק־הדין של בית־הדין הגבוה לצדק, גם ברגעים קשים אלה.

איננו מתנגדים למינויה של ועדה, הן רשמית והן ציבורית, אשר תדון באופן יסודי ומציאותי במצבנו הקשה ואשר תעמיד את הממשלה והציבור על מצבנו החמור.

אנו מתפתלים מכאב. המכה היא עצומה. ואף על פי כן ולמרות מה שנעשה לנו, אנחנו עוד מאמינים ומקווים, כי יישמעו קולות המצפון, הצדק והאמת ויהדהדו: יתוקן העוול שנעשה לתושבי איקרית! לא אבדה תיקוותנו!

כל תושבי איקרית,
כל עקורי איקרית, כפר ראמה

■ ישוחררו הסרבנים

ככל העולם!

קשה לי להבין את הצביעות של חלק גדול בציבור הישראלי.

מצד אחד יוצא רובו של הציבור בארץ למען שיחרורם של נשפיץ ושפירא, סרבני הגיוס בבריית־המועצות; ומצד שני יוצא אותו ציבור בעד הישארותו של גיורא נוימן בכלא.

מדוע?

כשאנו דנים בסרבנות גיוס, אנו חייבים לדון לא בדעות אלא בזכויות.

לכן חייב כל אדם דמוקראטי לצאת נגד שני מעצרים פוליטיים אלה בקריאה: ישוחרר גיורא נוימן! ישוחררו שפירא ונשפיץ!

דני פלג, בת־ים

■ שילוב

המינים

„העולם הזה" 1821, „רחל המרחלת — שאלה של זהות", על התפשטותה של ויקטוריה בינהקר, הגבר שהפך אשה על־ידי ניתוח, בנמל התעופה במינכן.

אני לא מבינה אותכם: בסיפור חמוד כזה על הגבר שהפך אשה שהתפשט במינכן, לא יכולתם לדאוג לתמונות שלו/שלה?

גם את הברת אל־על אני לא מבינה. היא יכלה לנצל את המקרה לפירסומת לא נרמלית. היא היתה צריכה להוציא

ויקטור בינהקר
הגבר —

ויקטוריה בינהקר
הפך אשה

פלקט ענק של ויקטור/ויקטוריה ולומר: „באל־על נוסעים על מושב אחד גבר ואשה."

כתיה שריר, חדרה

● ויקטור/ויקטוריה לפני ואחרי — ראה תמונות.

●

קוראים חשוחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למכתבים תשובות למכתביהם.

20 CLASS A CIGARETTES

KENT

WITH THE FAMOUS MICRONITE® FILTER

איזה רגע נאה להנאה מהטעם המרענן של קֶנט

קופסא קשה. קינג־סיין, באורך 100 מ"מ ובטעם מנטול

משחת השיניים השקופה־אדומה
עולה בחוזק - טעימה יחד
שמן

התיאטרון הקטן מציג:
דליה פרידלנד (הבימה) זאב רווח (הקאמרי)

בוטיק השקרים
כתב וביים: יואל זילברג
עפ"י וולטר

תל־אביב — בית־ארלוזורוב, יום ד' 2/8 ב־8.30.
נתניה — שרון, יום ה' 3/8 ב־9.00.
קרית־ביאליק — סביון, יום ו' 4/8, ב־9.00.
תל־אביב — בית־המורה, מוצ"ש 5/8, ב־7.45 ו־9.45.
צפת — צליל, יום ב' 7/8 ב־9.15.
הרצליה — דוד, יום ג' 8/8 ב־9.00.
חדרה — ארמון, יום ד' 9/8 ב־9.00.
כרטיסים: תל־אביב, „לאן" ו„רוקוקו" וביתר המשרדים.
הפצה ראשית: „לאן", טלפון: 231655.

סיקורת

בידור

חגיגת קייץ בהיכל הספורט

אריס סאן בהיכל־הספורט תיאטרון סולן

מוצאי־שבת. כל עם ישראל שידו לא השיגה נסיעה לחוץ־לארץ ואף לא מזגן אוויר חיוני אחד, יוצא עם נשיו וטפו לחפש לו שעשועים. ומי אם לא אריס סאן, המבטיח כבר כמה שנים ש„בחיים הכל עובר" ישעשע לב הורים, ילדים, סבים וסבתות בליל־קיץ שאחרי יום מנוחה.

אבל, רגע אחד. זה לא כל כך פשוט. מי שרוצה אריס סאן, צריך להתאזר בסבלנות. הנה, הכינו לו עוד כמה הפ־תעות. אמנם, המופע צריך להתחיל בשמונה ושלושים, אבל כבר תשע ורבע, זה לא הבדל גדול.

מחכים קצת, מזיעים קצת, רבים קצת עם הסדרנים, ובינתיים, מגיעים לקוחות מכל קצוות הארץ והסביבה, ובטנו של הלוויתן הגדול הנקרא היכל הספורט מתמלאת לאט לאט באנשים קטנים. אי־שם, מאחורי הקרח של בלט על הקרח עומדת בימה, ובשעה טובה עולים עליה.

מי לא עולה עליה? מנחה חמוד שהתגלה בלהקה־צבאית, לפני כמה שנים,

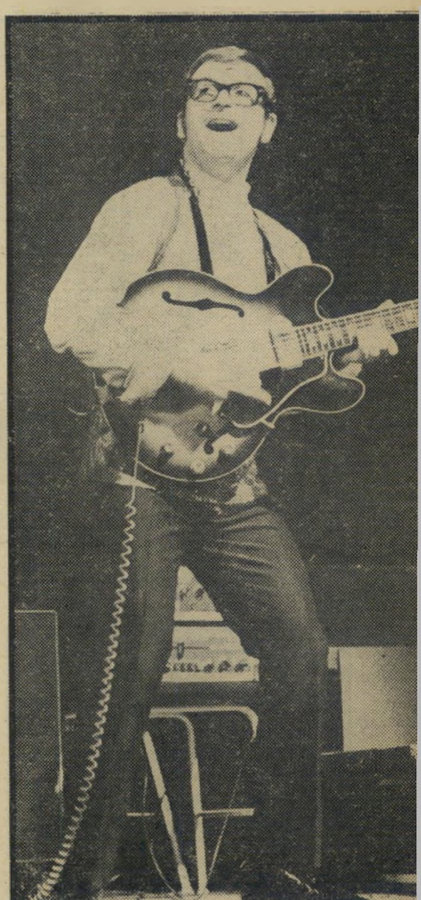

זמר אריס סאן
ממית הקרח

והוא מספר עדיין את אותן בדיחות כמו במילחמה שעברה, כל מיני תגליות צעי־רות כמו זמר־חקיין שהוא מעין תזמורת בצורת, הוא שותק אבל מכשיר ההקלטה שלו צורח בקול מעוות.

ועוד נדחקים אל הבימה רקדניו המחו־ננים של שמעון בראון בשני מיספרים מתוכניתם ג'ז פלוס רוק. מתמיה הדבר — האם זה המקום להציג קטעים מתוכ־ניתם החדשה? הבמה צרה ומלאה גי־טרות, דחוקה מאוד ובקושי רואים משהו, מן המתרחש עליה. האורות קצת צולעים, והרמקולים קצת חלשים.

בקהל צורחים: „לא שומעים" ועוד כל מיני דברים לא יפים, ואז — הפ־סקה. תירס חם, ארטיק קר, ומהר לחזור. השעה כבר אחרי עשר וחצי, הרבה אחרי, אבל כדאי לחכות.

סוף סוף שומעים משהו ברמקולים של היכל־הספורט. פתאום שמח ומחאים כפיים. אי־שם מאחורי הקרח מופיע ה־אשף להרמת מצב־הרוח של החבר'ה. איך שהוא מצליח לחמם את הקהל מאחורי כל הקרח הזה, זה באמת פלא גדול. הגי־טרה שלו מתרוננת בשלל עצום של מנגינות עם ריחים ודגים מטוגנים, עם מלים קצת מצחיקות בעברית, אבל לא חשוב, העיקר שיהיה חם בנשמה.

ולו רק לא היה מסביב ההיכל הזה והקרח הזה — היה אריס סאן יכול להיות גם באמת.

תיאטרון

יא ירח, יא ירח, נוה עשית!

חגיגת־קיץ מאת נתן אלתרמן
המחזה והבימוי: שמואל בונים
מוסיקה: אלכסנדר ארגוב
תפאורה ותלבושות: אריה נבון

מי שראה בטלוויזיה (קלעים, יום ד' שעבר) את שמואל בונים ואריה נבון משוטטים בסימטאות דרום תל־אביב ומ־חפשים אווירה, חפצים, עצמים וכל מיני השראות אוטנטיות לעיצוב התפאורה של חגיגת קיץ, אולי השתכנע מה„ספונ־טניות" וה„התלהבות" על הבמאי בונים כשהוא מסביר לתפאורן נבון „מה הוא רוצה" בהצגה.

ואכן, אם היה קטע זה משודר טרום־בכורה, עוד אפשר היה לקוות לחגיגת־קיץ, מלאה באווירה ובריח־ניחוח של דרום־העיר על סבליו הסלוניקאים, רוכ־לין הטורקיים, עברייניו הפולניים, וה־סכינאים שלו מצפון־אפריקה ומדרום־צרפת.

אבל אחרי ההצגה, קשה מאוד לומר שמימציאהם של הבמאי בונים והתפאורן נבון משכנעים ביותר: חגיגת הקיץ שלהם בקאמרי אינה אלא חגיגה של קרטון, עם דמויות שחיו פעם על הנייר בשיריו המקסימים של אלתרמן, ועתה משניטלה מהם שלוות הפיוט, והוטל עליהם לנוע ולפעול, נותרו דמויות של נייר בלבד.

עברית מדוברת לא נורמלית

נואת דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה

מדור זה הוא תוספת למילון המפורסם של דן בן אמוץ ונתיבה בן־יהודה. הקוראים מוזמנים לשלוח למערכת מלים וביטויים משלהם.

טַיְפָּס ש', מכנסיים ארוכים, המונחים נמוך מאוד מתחת לקו המותן, בעלי כפתור אחד מלפנים.

הַכְנָסָה צְדָדִית ש', מקור הכנסה נוסף על ההכנסה הקבועה, כגון מעבודה נוספת, מהש־קעות שונות וכד'.

„מהמשכורת אפשר למות מרעב. מזל שיש לי הכנסה צדדית של איזה 2000 לירות לחו־דש". * **„ככה, היא עובדת בממשלה. זה טוב בשביל מס הכנסה ובשביל הזכויות הסוציאליות. אבל היא חייה מההכנסות הצדדיות שלה. היא קוראת לזה השכרת חדר."**

יָבֵשׁ ת' 1) לגבי יינות — חמוץ.

„יין מתוק אפשר לשתות כאפריטיב. אבל עם האוכל — רק יין יבש."

2) שומם, משעמם, חסר עניין, שאינו מושך.

„א: איך השכונה ז?" ב: „יבש. אין פה מש־חקים. אין פה ריקודים — כלום." (בטלוויזיה, „ערב ששי", 21.7.72).

עוֹנַת הַמִלְפְּפוֹנִים עונה ללא התרחשויות, תקופה מתה.

„עונת המלפפונים. איפה תמצא עכשו סרט טוב ז?"

הִתְיַחֵס פ', הביע את דעתו, קבע עמדה, הת־ייחס בכובד־ראש, בשימת־לב, שם לב.

„אני לא יכול לדבר כשחברים לא מתייי־חסים". * **„ובכן, בתור יו"ר, אני העליתי את הנושא לדיון. אני מבקש מהנוכחים להת־ייחס. מי מבקש את רשות הדיבור ז?"**

שְׁטִינְקֶר ש', פושע, המלשין למשטרה, או מודיע ערבי העובד בשביל שירותי הבטחון ה־ישראליים.

„יוסקה, השטינקר שלנו בשכם מודיע, ש־מחר תיערך הפגנה של נשים בעיר."

לֵב שָׁחוֹר לב־כבד, כעס, טינה.

„מאז שרימה את בן־דודי בקלפים, יש לי לב־שחור עליו."

גַרְעִין ש' קבוצת בני נוער, אשר שמו לעצ־מם למטרה לצאת יחדיו להכשרה — ובעתיד לעלות להתיישבות.

מַה־כָּכָה מה נשמע ז

„א: נו, ומה־ככה ז?" ב: „חיים, ברוך השם."

נְפִילָה ש', אכזבה.

„נכנסנו לסרט. אל תשאל איזה נפילה." * **„למסיבת הסיום דאגו לנו והביאו אוטו משא מלא בנות. אוך, זאת היתה נפילה! מחוראות אחת־אחת."**

שאפה — לאלה

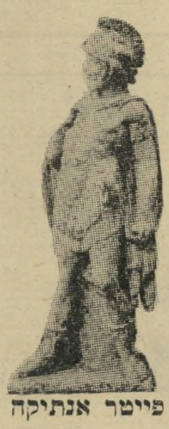

פייטר אנתיקה

ראיפה ז — לשמה!

סכנת התגלצ'ת

סיקורת

לא המחבר, בדמות יוסף ידין, הנושא מונולוגים שבהם נחנק על הבימה מיש־קלו של החרוז, לא בעלת המיסעדה, זהרירה חריפאי, המנדנדת כמו בובולינה ומדקלמת כמקהלה יוונית, ואף לא אחד מן החוגגים על הבמה, משכנעים כי אכן מתרחשים דברים בשכונת סטנבול.

כאילו להדגיש את חוסר האמון במה שמתרחש, טרח הממחיז להסביר כל רעיון בשלושה הסברים: קודם כמובן מכריזים על הבמה: הנה עולה „איקס", פניו אורים וחיוך שפוך על פיהו! („איקס", רק דוגמא). אחר־כך מסביר „איקס" בעצמו שפניו אורים וחיוך שפוך על פיהו, ואז, רחמנא־ליצלן ניכנס הפסנתר בקצב הסירטקי וכולם שרים על „איקס" שפניו אורים וחיוך שפוך לו על פיהו.

וכש„איקס" לא מופיע שרים על הירח, ושוב על הירח ולסיום גם כן על הירח. ואם מישהו יתבונן היטב בירח הצהוב העולה מעל לתפאורה של שכונת סטנ־בול, בחגיגת־קיץ, יבחין בפיו כשהוא ניפער בפיהוק ענק. הירח מנומס, מצניע פיהוקו. ביציע היו יצורים פחות מנו־מסים ממנו שעשו להם חגיגת־קיץ של קריאות ביניים. חבל רק שזו תגובתו היחידה של הקהל הישראלי.

ספרים

1. **„לעולם איננו שוגים" — מאת אלכסנדר סולז'ניצין, הוצאת „ספאר", 1972. 138 עמ', 4.20 ל"י.**
2. **„תיק סולז'ניצין" — תיק תעודי ערוך על־ידי ליאופולד לאבדז, הוצאת פנגוין, 1972. 264 עמ', 4.90 ל"י.**

אילו היה סטאלין שולט עדיין ברוסיה, היה המצב הרבה יותר פשוט: איש לא היה שומע, או יודע שחי אדם בשם סול־ז'ניצין, וממילא איש לא היה נחרד לגו־רלו של מי שנחשב, ובצדק, לגדול הסופ־רים החיים היום בברית־המועצות.

אלא שסטאלין מת, ובעקבות מותו, באה ההפשרה אשר הביאה להדפסת יום בחייו של איבן דניסוביץ'. ומאז ועד היום, מצ־טערים כנראה הרשויות במוסקבה על שהתירו הדפסת ספר זה. כי סולז'ניצין הצליח לתאר בצבעים חיים מאד, מאז ועד היום, לא רק את ה„אושר" המציף את האדם החי בגן־עדן סוטאליסטי, אלא שהוא ברא סידרה של דמויות אנושיות, חמות ובעלות נשמה רוסית אמיתית, לפי מיטב המסורת של דוסטוייבסקי וטולסטוי, וזה רק הופך את סיפוריו למשכנעים ומ־זעזעים יותר.

כך קורה גם בשני הסיפורים הקצרים לעולם איננו שוגים וביתה של מאטריונה. הראשון, פרק קטן מתוך חוויותיו של סול־ז'ניצין במלחמה, עם הכפור, הרעב וה־עוני של כפר קטן ובו תחנת־רכבת. הבי־רוקראטיה, המהומה של תקופת המלחמה, הספקות המכרסמים בתוך הדמות הרא־שית, סגן־הממונה על תנועת הרכבות, ההלשנה למשטרה־החשאית על חשוד אפ־שרי באחת הרכבות המסיעות פליטים, ותשובת המשטרה החשאית לשאלתו של הסגן בקשר לגורל החשוד: „אל תדאג, לעולם איננו שוגים", כל זה נידאה אמיתי וממשי עד כדי כך שכמעט ואפשר לחוש בשלג החורק מתחת לנעליים, או לשמוע את הסמל המסרב לפתוח את האפסנאות לאנשים רעבים, משום שזה מחוץ לשעות העבודה.

ביתה של מאטריונה הוא פרק אחר ב־חייו של סולז'ניצין, הקשור לתקופה ש־אחרי שיחרורו ממחנה העבודה, כאשר נשלח להיות מורה בכפר קטן ומרוחק וגר בביקתה עלובה, אצל אשה בשם מאטרי־נה, אשה שכל מקורביה, שכניה ובני ה־כפר ניצלו אותה, לעגו לה בחשאי ואילו היא לא ידעה כל חייה, אלא עמל ועוני. אבל, אומר סולז'ניצין, היא היתה אחת מאותן נשמות יחידות המצדיקות את קיום הכפר כולו, ומצדיקות קיומה של עיר שלמה או אומה שלמה. והמבין יבין.

(המשך בעמוד 12)

התענוג האבוד של מפקד חיל־אוויר מוטי הוד

■ יו"ר ועדת־הפנים של הכנסת, **מרדכי סורקיס**, הוא חובב־סיגארים מושבע. אבל הוא מוכן להביא קורבנות למען עקרונותיו. השבוע, בעת הוויכוח של מלון הייאט, סי־פר סורקיס מה קרה כאשר לחם בשעתו בתוכנית להש־חית את נוף הכנסת על־ידי הקמת תחנת־בנזין מולה. סיפר סורקיס: „ביטלו את התוכ־נית, ובתור עונש הפסיק **טדי קולק** לתת לי סיגארים."

■ הייתכן כי **בני מהרי־ש"ק**, פוליטרוק הפלמ"ח ו־איש ארץ־ישראל השלמה, הוא עריק מהצבא? אכן, זהו הא־מת המרה. השבוע העלה **פיני חס ספיר** זכרונות מתקופת היותו איש החלוץ בווארשה. רוב הצעירים הציוניים עלו אז לארץ לפני שהגיעו לגיל ה־גיוס. אבל בני מהרש"ק היה כבר אז עסוק מאד, וחיכה עד הרגע האחרון. היה צורך לזייף בשבילו ניירות כדי להוציאו, ערב גיוסו לצבא הפולני.

■ מדוע התפטר **משה סנה** ב־1946 מתפקידו כיו"ר המפקדה הארצית של ההגנה? בתוכנית הרדיו חברים מספ־רים על משה סנה, סיפר השר **ישראל גלילי** כי **חיים וייצמן** נפגש באותם הימים עם הנציב העליון שדרש ממנו לדאוג להפסקת פעולות המרי. וייצמן שוכנע מדרישת הנציב ושלח את **מאיר וייסגל** אל משה סנה כדי שיבקש ממנו להפסיק וגם רמז לסנה שאם הוא לא יסכים לבקשה, ייאלץ וייצמן להסיק את המסקנות מהסירוב. „וייסגל," השיב אז סנה, „תאמר בבקשה לד"ר חיים וייצמן שאין טעם שיח־סר בגללי. עכשיו אני אעשה זאת ואתן לווייצמן את ההזדמ־נות להתפטר בגלל מה שהאנג־לים יעוללו לו ולא בגללי."

■ על אחת מהנאות החיים שאבדו לו, סיפר בשבוע שעבר מפקד חיל־האוויר, האלוף **מרדכי הוד** („מוטי") **הוד**: „פעם היה בשיכון דן קולנוע ש**פנינה** (אשתו) ואני היינו הולכים לר־אות בו מערבונים. אבל מאז החלו לפרסם בעיתון, מפקד חיל־האוויר ורעייתו היו אמש בקולנוע דן — איננו עושים זאת."

■ כל המנכ"לים של מש־רדי־הממשלה שווים — **אבל** יש השווים יותר. מדוע? מפ־ני שלפי החישובים המסובכים של שכר עובדי המדינה, יש כל מיני תוספות. לפיכך היה המנכ"ל היקר ביותר **ישעיהו לביא**, מנהל מישרד־הביטחון שהתפטר בינתיים, כי היה לו תואר של „חוקר מדעי", מ־התקופה בה עבד ברפאל. אח־ריו בא מנכ"ל הבריאות, **כרוך פרה**, המקבל שכר מיוחד עבור „כוננויות", כנהוג לגבי רופאים בשרות המדינה. אח־ריו צועדים המישפטנים: מנ־כ"ל מישרד־המישפטים **צבי טרלו**, ומנכ"ל מישרד מבקר־המדינה **יעקב הירש**, ש־פרש השבוע מתפקידו. אח־ריהם: כל המנכ"לים שהם מוסמכים למדעים, מהנדסים וכו'. רק אחר־כך באים מנ־כ"לים „פשוטים", כמו מנהלי משרדי החקלאות, השיכון וה־פנים.

■ מסתבר כי בכל זאת יש קשר כלשהו בין אירגוני־המח־תרת האיריים ובין סיכסוך יש־ראל־ערב. כאשר ראיין העיתו־נאי האמריקאי **סיירום סולצ־ברגר** את מנהיגת האגף „ה־רשמי" (השמאלני) של **הצבא** האירי הרפובליקאי, שמע ר האשה, **מארין דהיבורק**ו (34) ביקרה במחנות הפידאיון. ואילו מנהיג האגף היריב, ה־מכונה „זמני", **דיוויד או"־קונל** (34), הודיע לו שהוא רואה את שתי הדוגמאות ל־מילחמתו במחתרת האנטי־ברי־טית קפריסאית ובאירגון הצב־אי הלאומי. לעומת זאת אינו רואה דוגמה במאבק **צ'ה גב־ארה**, שהוא „תיאורטי מדי."

■ בחצות ליל שישי האח־רון היה שמח בחיפה. יותר נכון בטכניון של חיפה. הור־פיעה שם הזמרת הישראלית המופיעה מזה שנים ברחבי ה־עולם **אסתר עופרים** שבאה לארץ כדי לכבוש בסרט טלווי־זיה שמפיקה החברה הישר־אלית 3 פלוס. ההסרטה תי־משך שבועיים בהם יצלמו את אסתר מסיירת באתרי ארץ ה־קודש. לטכניון בחיפה הגיעו רבים ממעריציה התל־אביביים של אסתר עופרים. אפשר היה לפגוש שם את הבדרן **דודו דותן** שחזר יומיים קודם לכן מצרפת, את הזמרת **אביבה רוזה**, השחקנית **טליה שפי־רא** ואת **תיקי דיין** שהו־פיעה השבוע בפעם האחרונה בתוכנית היחיד שלה שהפיק **גיורא גודיק**. גם האמרגנים **חיים סבאן**, **שמואל צמח** ו**דני בן־אב** באו לשמוע את הכוכבת. אך התל־אביבים קצת נדפקו. כשהגיעו למקום הוא היה מלא מפה לפה והם נאלצו להסתפק בישיבה על הריצפה למרגלות הבמה.

■ שלושה שהחליטו לחדש את נעוריהם הימיים הם ה־כתב הפרלמנטרי של הטל־ויזיה **מיכה דימור**, איש חיל־הים **מאיר נוי** והקבלן החיפאי **יואל שטראוס** ה־שייך למשפחת בעלי בית־הח־רושת לגלידה שטראוס. השלו־שה, בוגרי המחזור הראשון של בית־הספר לקציני ים בעכו, יצאו בשבוע שעבר בסירת־מיפרש שאורכה חמישה מט־רים, לקפריסין ולאיי יוון. כל זאת בתנאי שתהיה רוח מת־אימה.

■ באחת מהרצאותיו של המרצה לסוציולוגיה של התי־אטרון ד"ר **אורי רפ** נכחה סטודנטית שהתעקשה לענות על שאלות רק בעברית צחה כשהיא מדגישה במיוחד מילים בהן הופיעה האות פ' דגושה. הדבר הרגיז את הסטודנטים ואת המרצה אבל הסטודנטית לא התחשבה בהם. בהקשר זה סיפר אורי רפ על סטודנטית אחרת שדיברה בצורה דומה, אבל רק במילה אחת היא וית־רה על העברית הנכונה ולא הדגישה את הפ': בשם מש־פחתה שהיה פישר.

פסוקי השבוע

● **מזכיר חברת־העוב־דים, אשר ידלין עד יצ־חק בן־אהרון**: „שנינו נב־חרנו באותה דרך. אך בן־אהרון נבחר למרות דיעותיו ולא בגללן."

● **עורך „הארץ", גר־שום שוקן**, על דרישתו של לביב לקבל את תמורת מסמכי־לנסקי מעורך־דין בסוק בדו־לארים: „רדיפה פרפקציוניס־טית משונה אחרי עבירה מוש־למת."

● **בעל־הפסוקים, שלום רוזנפלד**, על האמרגן הנע־לם גיורא גודיק: „אמרגן ש־צבר בתולדות התיאטרון־הישי־ראלי הרבה זכויות ועוד יו־תר — חובות."

● **בעל־המעשיות יוסף ג'**: „אני חושש שהרוסים כבר גילו שאני הוא ששיבש את היחסים בינם לבין המצ־רים."

ויקטור שם־טוב

שר־הבריאות הלך אחרי סיום מושב הנעילה של הכנסת לפני צאתה לפגרה ביום הרביעי שעבר לחזות בקונגרס הצחוק הציוני הראשון שנערך בבנייני האומה בירושלים. לאחר המופע ניסו הזמרת יפה ירקוני והבדרן גדי יגיל לשכנע את השר לעלות לבמה ולרקוד טנגו. השר סירב. גם נסיונותיה של אשת השר, גרטי שם־טוב (לידו), לשכנע את בעלה לעלות לבמה ולהראות כוחו בריקוד — נכשלו.

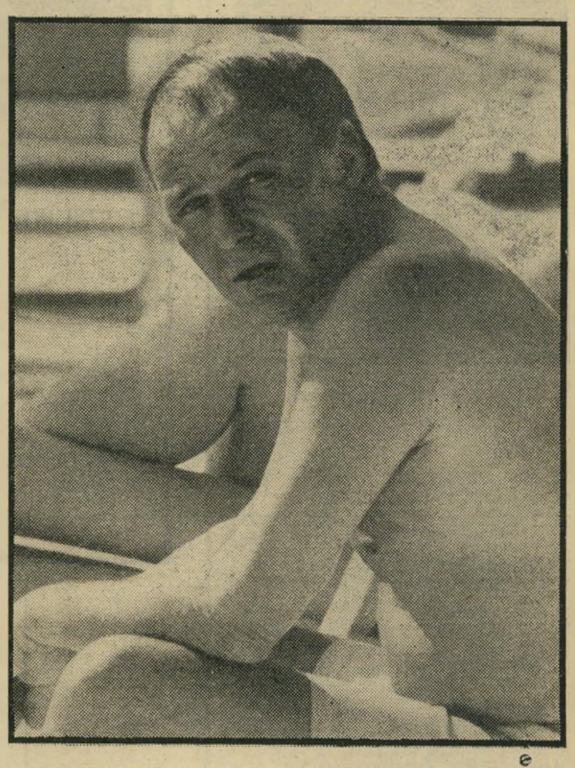

פרנק סינטרה

(56) מבלה עתה חופשה במונטה קר־לו בחברת צעירה גרמניה בשם איי־די לייפז. השבוע הצליח צלם זריז לתפוס את סינטרה במערומיו. לא לגמרי, כמובן. רק בלי הפיאה הנכרית. היה זה כשפרנקי ירד לבריכת המלון, סקר את השטח, לא ראה את הצלם שהתחבא, הוריד את הפיאה ושיחף את קרחתו. המצלמה קלטה גם את הכרס שצמחה.

ציונה טוכטרמן

הדוגמנית הבלונדית הופיעה השבוע בתצוגת־אופנה במלון אילת באילת. בנוכחות סגן ראש העיר ג'קי פריאל הציגה ציונה את האופנה האחרונה של בגדי הנשים תוצרת **טוויגי** וגוטקס ואת האיפור של **הלנה רובינשטיין**. התצוגה נערכה באווירה לא רשמית על שפת הבריכה החדשה של המלון כשהמדגימים לוגמים מדי פעם מכוסות הוויסקי. בסוף התצוגה, כטוב ליבם במשקה של שני הדוגמנים שהציגו במקום לבוש גברי, הם זרקו את ציונה שחבשה פיאה בצבע סגול, לתוך הבריכה. הדוגמנית קיבלה זאת ברוח טובה והרביצה שחיה מסביב לבריכה בחברת הדוגמן שקפץ אחריה וניסה לתפוס את הנעל של ציונה טוכטרמן, שצפה על פני המים.

סיקורת

(המשך מעמוד 10)

אם סיפוריו של סולז'ניצין הם חובה לאוהבי ספרות טובה, הרי ספרו של לאבדז הוא עניין אחר במקצת. לאבדז, פרופסור המקדיש את כל מרצו לספרות הרוסית החדשה, כפי שהיא נראית במערב, אסף קובץ דוקומנטים הקשורים לקאריירה ה־ספרותית של סולז'ניצין במולדתו, החל מן הרגע בו התקבל באהדה, עם עליית חרושצ'וב, ככלי נשק לנגיחת דמותו של סטאלין, ועד לגירושו מאיגוד הסופרים הרוסי, כאשר נמצא שהוא מזיק לשמה הטוב של ברית־המועצות במערב. במיוחד, משום שכל הספרים שכתב ולא פורסמו מעולם בארצו, ראו אור וזכו לשבחים בשדות זרים.

העניין האמיתי בתעודות אלה, שחלקן מזכר כבר, אינו כל כך בהבהרת דמותו של סולז'ניצין, אלא בתגובות שהוא מעורר סביבו ברוסיה הסובייטית. בישיבות של איגוד הסופרים המונצחות כאן, במכתבים למערכת פראוודה ואיזבסטיה, בהתקפות המוחצות נגדו בליטראטורנאיה גאזטה (הבטאון הספרותי של איגוד הסופרים), בכל אלה מצטיירת דמותה של האינטליגנציה הרוסית, שיש בה, מצד אחד, אנשים אמיצים המוכנים להילחם למען רעיונות שבהם הם מאמינים, כמו טווארדובסקי, שפירסם לראשונה את סולז'ניצין, או מדבדב, המדען שהושלך לבית המשוגעים בגלל דעותיו, וישנם כל אותם מלכחי־פינכא, שליחי־השלטון, שאמת המפלגה עדיפה בעיניהם על אמת אחרת.

אלכסנדר סולז'ניצין
בשדות זרים

ומעל כולם, הפוליטרוקים, הקובעים בסופו של דבר את גורל הספרות, למרות שכדברי סולז'ניצין, אין להם שום הכנה לכך.

אולי זה ההסבר ליחס הרשמי ברוסיה אל הסופר — שבתחילה שנות השישים נחשב למוכשר וחשוב, באמצע שנות ה־ששים, היה מוכשר וסוטה, ובסוף שנות השישים, הפך לחסר כשרון, סוטה ומסוכן. כהצצה בתוך חיי הרוח של ברית־המועצות, זאת תעודה מרתקת.

■ ■ ■

חשפנית יוגוסלאבית, העובדת בגרמניה, עומדת לקבוע תקדים חשוב במערכת יחסי־העבודה בארץ זו. החשפנית, ורה סלאביה (שמה האמיתי פאנקאו), המשתכרת כ־1300 דולר לחודש, דרשה ממעבידה חופשה בתשלום לאחר שנת עמל קשה. המעביד סירב לשלם ובית־הדין לענייני עבודה נתן לו גיבוי בטענה שחשפנות אינו מיקצוע מן המנין מאחר והוא מנוגד לחוקי המוסר. ורה פנתה מיד לאיגוד המקצועי שלה, ה־מאחד כאלף חמש מאות חשפניות אשר שכרו פרקליט והביאו לפני בתי־המשפט הזכחות כי החשפנות הוא מקצוע מכובד בהחלט, המשלם מסים כמו כל מקצוע אחר, ואפילו הטלוויזיה הגרמנית אינה בוחלת בו. אז מדוע לא לתת תנאי עבודה נאותים?

על כך יצטרך להשיב בקרוב בית־משפט גרמני. ומה דעת ההסתדרות על נושא זה? האם מתכוננים כבר להקים בה סקציה לחשפניות?

האם היא משתמשת בדיאודורנט או בבושם יקר?

התשובה היא כנובן, בשניהם.
דיאודורנט ובושם בתכשיר אחד, מסדרת מוצרי פנז'אל.
הדיאודורנט של פנז'אל מרענן ומעניק לך הגנה מלאה בחום ובלחות.
יחד עם זאת הוא מעניק לך ניחוח של בושם רענן ונשי.
ובכן דיאודורנט או בושם?
מדוע לא תנסי וחחליטי לעצמך.
פנז'אל דיאודורנט במיכל ספריי או ROLL-ON
מיוצר בישראל ע"י בלמון בע"מ. המפיצים: חבי נורית בע"מ.

Mango
ב־
אפשר לשכור
מערכות סטריאו משוכללות,
מוסיקת רקע וריקודים,
לחתונה, למסיבה ולכל אירוע.
בוא לככר מסריק 14
או טלפן
221986

כשהנדר בפיהם, חזרו בני בירעם - הביתה!

לפני שבועות, עבד עדיין אנטואן מחול כאח רחמן בבית־החולים שליד אוניברסיטת וירג׳יניה. השבוע, ניתן היה כבר לראותו שובת ליד השלט הציורי שתקע משרד התיירות בסמוך לכנסייה החרבה של בירעם, בגבול לבנון.

בשלט זה, מסבירה מדינת ישראל לתיירים הפוקדים את האתר המקסים, כי שרידי בית־כנסת עתיק שנתגלו במקום מוכיחים, שבזמנו היה כאן ישוב יהודי עתיק. אנטואן מסביר לתיירים דברים שונים במיקצת: לא אמת מלפני מאות שנים — אלא אמת אחרת, מלפני 24 שנים — והרבה פחות נעימה.

בשלוש השנים האחרונות ישב אנטואן בווירג׳יניה הרחוקה, למד שם רפואה. כיום בן 18, זכה להיות התלמיד הצעיר ביותר שלמד שם אי־פעם בפקולטה זו. בעוד שלוש שנים, כאשר יסיים את לימודיו ויתחזר ארצה, יהיה הרופא הצעיר ביותר בישראל — בן 21 בלבד.

אנטואן עצמו הוא יליד חיפה, אולם הוריו היו תושבי הכפר הערבי בירעם, לפני שסולקו משם בכחש על־ידי ממשלת ישראל. משחר ילדותו, ינק אנטואן את הידיעה כי בירעם הוא כפר מולדתו, כי למעשה הוא פליט, וכי יהיה לנצח פליט — עד שיחזור לבירעם.

קיבלתי הלם

מספר אנטואן: „הייתי בן 15 כשגמרתי את התיכון הבפטיסטי בפתחתקווה. תמיד ידעתי שאני רוצה להיות רופא. ידעתי גם שבארץ אין לי סיכוי להתקבל לבית־הספר לרפואה. ודאי לא בן 15. החלטתי לנסוע. הורי, שגרים בחיפה מאז שעזבו את בירעם, עזרו לי. היום אני לומד שנה שלישית רפואה, ועובד כאח בבית־חולים על יד האוניברסיטה.

„לפני שלושה שבועות קיבלתי מכתב אקספרס מהורי. יש סיכוי, הם כתבו לי, שנחזור לכפר מולדתנו. השמחה שלהם בלטה מכל שורה, מכל מילה. גם שלי. „הם כתבו לי גם על כל מהלך הפעולות והמגעים עם השלטונות. מיד עם קבלת המכתב, ביקשתי חופשה מבית־החולים וחזרתי לארץ. בלוד קניתי עיתונים — וקיבלתי הלם: הכותרות הכריזו כי הממשלה החליטה לא להרשות לנו לחזור הביתה.״

החלטה זו גרמה בשבוע שעבר לשתת־השבת הגדולה ביותר שפרצה אי־פעם בישראל: מאות מבני בירעם נטשו את מקומות־מגוריהם המרווחים ברחבי הארץ, נטלו חופשה מעבודתם, סגרו את עסקיהם, השביתו את ילדיהם מלימודים — והתקבצו בין חורבות בירעם. היו שם כ־400 גברים, נשים וילדים, ולמתבונן מבחוץ נראה האירוע כפיקניק צבעוני. אולם לשובתים עצמם, ולידידים והאוהדים הרבים שהצטרפו אליהם, היה ברור יפה שאין זה פיקניק: הם עלו למקום כשבליבם בוער הנדר בן 24 השנים: אם נשכחך בירעם, תשכח ימיני. החלטת ממשלת ישראל להשכיח מליבם את בירעם סופית — הציתה את הגחלת הלוחשת של התקווה ללהבה בוערת של יאוש.

כך אפשר היה לראותם שם השבוע, נחושים בהחלטתם. אנטואן, שהגיע מארצות־הברית ברגע הנכון, מונה על־ידי ועד־הפעולה לאחראי על יחסי־הציבור של המיבצע. מאז פרוץ השביתה, הוא ניצב על מישמרתו ללא הרף, מקבל את פניהם של תיירים ומבקרים, מסביר להם את עובדות החיים המכוערות: כיצד קיבלו בני הכפר המרונים * את פני חיילי צה״ל

בירעם!

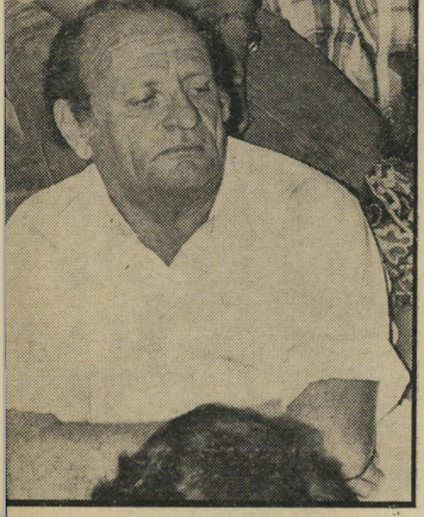

לא להחזיר!

זועק בקולי קולות מאיר פרץ (36), אב לחמישה ילדים, חקלאי משומרה, שהאדמות שהוא וחבריו מעבדים שייכות לחקלאים ערביים שגורשו מכפרם.

לא להחזיר!

טוען בלהט ראובן אלוני (בעלה של שולמית אלוני), סגן ראש מינהל מקרקעי ישראל שמסר בישיבת הממשלה פרטים עובדתיים, שלדברי העקרים היו כוזבים. בגלל דבריו אלה פתחו בני בירעם בשביתה, בטענה שהחלטת הממשלה שלא להחזירם היתה מוטעית, ועליה לקיים דיון מחודש בשאלה.

* כת נוצרית זו, המרוכזת בלבנון, נקראית על־שם מייסדה, הנזיר מרון. הכת פרשה מהכנסייה היוונית־האורתודוקסית במאה השביעית בגלל אמונתה כי בדמותו של ישו התמזגו הצד האלוהי והצד האנושי במהות אחת ויחידה. וזה, בניגוד לאמונה הנוצרית המקובלת, כי אלו הן שתי מהויות נפרדות. בשלב מאוחר יותר קיבלו עליהם המרונים את מרות האפיפיור הרומאי, אך לא ויתרו על ייחודם הדתי.

(המשך מעמוד 13)

הכובשים בפרחים, בתום מלחמת השיחרור. כיצד נתבקשו לעזוב את כפרם לכמה ימים, כיצד פוצצו כל בתי הכפר — וכיצד לא הורשו תושביו לחזור יותר אליו. כיצד הורה בית־המשפט הגבוה לצדק להחזירם לכפרם — וכיצד עקפה הממשלה את הצו, בהשאירה את הכפריים השלווים, שהיו ידידותיים לישראל, פליטים 24 שנים.

תמיד רצינו לחזור

הרחק מעמדתו של אנטואן, מלמד שובת אחר, המורה בישארה שקור בן ה־42, את ילדי השובתים פרק בהיסטוריה. מאחורי הכנסייה העתיקה, ההומה אדם, הוצב לוח שחור, והתלמידים יושבים מולו על האדמה. דברי שקור ואנטואן דומים: הוא מספר לילדים את סיפור בירעם.

בסמוך לכיתה המאולתרת, פרשו קבוצות שובתים שמיכות, הקימו אוהלים, יושבים מפטפטים בעליזות. הילדים משחקים, מטפסים על גג הכנסייה. אחרים מנקים קצת את השטח, מנסים להפוך את השהות הערלולה להיות מושכת, לנעימה יותר. הנשים עסוקות בבישול. פיקניק עליז.

החל מהשבוע, מארגנים השובתים תורנות של גברים שיישארו במקום עם הנשים והילדים. הגברים האחרים ייצאו לעבודה, ועם ערב יחזרו למקום השביתה, ילונו תחת כיפת השמים, באוהלים. בניין הכנסייה מיועד ללינת הזקנים והחולים.

המנשלים מברכים את המנושלים

ספר יוסף אסמיר, מפעילי הכפר: „ביום שבו התפרסמה החלטת הממשלה שלא להחזיר אותנו, התאספנו לדבר מה לעשות. החלטנו כולנו: הגיע הזמן לחזור. עוד באותו יום ארזנו חפצים, ולמחרת יצאנו לבירעם.“

„כולם מברכים אותנו על מה שאנחנו עושים כאן. גם יתר תושבי גוש־חלב. גם אנשי דובב ובירעם. חברי בירעם הביאו לנו מיטות ושמיכות. חבר׳ה מדובב באו, בירכו אותנו, הביאו לנו ארגזים עם פירות.“

על גיבעה סמוכה לחורבות בירעם, יושב

הבן החוזר

אנטואן מחול סטודנט לרפואה

זה שנה שלישית באוניברסיטת וירג׳יניה, חזר לבירעם מארצות־הברית כאשר קיבל מכתב מהוריו שיש סיכוי לחזור לכפרם.

היהודיה

ברכה בן־איש חברת קיבוץ השומר־הצעיר

בירעם סבורה שאין להחזיר את הפליטים. בן־איש לא יכלה לנמק טיעונה. הסיבה: בעלה סחבה בכוח מהמקום.

הערביה

„נשבות כאן כל זמן שהממשלה לא תחזיר אותנו למקום באופן חוקי,“ טוענות נשות בירעם. „אנו מוותרות על נוחיות ועל הכל. העיקר לחזור לכפרנו.“

על הקרקע קיבוץ ברעם. מהמקומות הגבוהים של הקיבוץ ניתן להשקיף על שבי־תתם של בני בירעם. קשה לומר שחברי הקיבוץ השייך לשומר הצעיר, נהנים מתביעת בני בירעם לחזור לכפרם. בהחלטה שנתקבלה בקיבוץ, לאחר ויכוחים לוהטים, הוחלט שלא להגיב על דרישותיהם של בני בירעם. וזאת, למרות שבני בירעם הודיעו שאין הם דורשים את האדמות ש־נמסרו לברעם או ליהודים אחרים. כל מה שהם מבקשים זה לחזור לכפר — אלה מאיתנו, בעיקר הצעירים, שדרשו לפרסם הודעה התובעת מהממשלה להחזיר את אנשי בירעם — גונו. יש כמה חבר׳ה שבסתר הולכים לבקר את השובתים, ואף עוזרים להם. אבל הפעולה שלהם נתקלת באיבה מצד חברי הקיבוץ הוותיקים.

שלישי, שהיה מוכן להגיב, היה איציקו מאסטרו, מזכיר הקיבוץ. תגובתו: „אנחנו לא מגיבים.“ כאשר שאל אותו כתב

שיעור בציונות

מעביר בישארה שקור לילדי בירעם המקשיבים להרצאותיו על הכפר, הנערכות בחיק הטבע מאחורי הכנסיה. הילדים משתתפים בשיעורים בצורה ערה ביותר וכמעט ואין העדרות מן הכיתה.

ולהחזיר להם את הקרקעות הלא־מעובדות בלבד.

חברי ברעם המשיכו לשמור השבוע על שתיקה רועמת, מלבד כמה יוצאים מהכלל. כמו ברכה בן־איש למשל. בתשובה לשאלת כתב העולם הזה האם יש להחזיר את בני בירעם לכפרם, השיבה: „לא, חלילה!“ היא רצתה עוד להסביר את עמדתה — אך בעלה גרר אותה במהירות מהמקום.“

אחר היה קיבוצניק כבן 22, שסירב להזדהות. סיפר הוא: „אני לא מוכן לגלות את שמי, כי יתחילו לרדוף אותי. נערכו אצלנו, על הבעייה של פליטי בירעם, ויכוחים ארוכים, והוחלט לא להגיב. העולם הזה בדבר העזרה וההזדהות שמעניקים כמה מחברי הקיבוץ לשובתי בירעם — פתח המזכיר את הדלת, הצביע באלם על היציאה, ליווה את חולייתי־הכיסוי למכוניתם: „אני אוסר עליכם לדבר עם חברי הקיבוץ,“ הזהיר.

מאיר פרץ (36) תושב מושב שומרה, היושב גם הוא על אדמות בירעם, אינו פותח לדבר: „לא ניתן להם את הזכויות שלנו. ארץ־ישראל היא שלנו, לא של הערבים. אוי ואבוי אם הממשלה תחזיר אותם. לא נרשה. הממשלה לא יושבת על הגבול. אנחנו יושבים על הגבול. קודם שהממשלה תשב כאן — אחר כך שהיא תחזיר את הערבים.“

שביתת שבת

כזו לא ערכו נשות בירעם בחייהן. על האדמה, על גבי בית כאילו במטבחן הפרטי הן נמצאות, כשהילדים הקטנים מקפצים סביב האמהות.

העם

ממשלת חלם

לא החליטה

המרחב היה כמירקחה.

נשיא מצריים הציע בכל יום הצעה חדשה — „הסדר שלום" במקום „הסכם שלום"; ועידה בינלאומית של ישראל, מצריים וארבע הגדולות; הסדר חלקי לפתיחת התעלה.

שר־החוץ המצרי יצא במסע בהול לבירות המערב כדי לפתח מיתקפת־שלום מצרית חדשה.

הסובייטים נטשו את מצריים בקצב, והשמיעו אנחת־הקלה שהידהדה בעולם.

במה עסקה בשבוע זה הישיבה של ממשלת ישראל?

התשובה יכלה להיכתב על־ידי סאטיריקן מרושע:

● אבא אבן הרצה, בנימה חנפנית, על קבלת־הפנים ה„חיובית" לה זכתה הרעדתה חסרת־התוכן של ראש־הממשלה בכנסת (ראה הנדון).

● הממשלה קיימה ויכוח נרגש על הנושא: האם לקרוא את הגשר החדש מעל לכביש ירושלים, ליד הקסטל, בשם „גשר פלמ"ח־הראל". רוב השרים הביעו דיעות בעד ונגד, אחרי שכבר נתקיים ויכוח ממושך בוועדת־השרים לענייני סמלים.

בסוף הוחלט שאי־אפשר להכריע בשאלה גורלית כזאת בישיבה אחת, ושיש לקיים דיון ממצה יותר על כך בישיבה נוספת של הממשלה.

הכנסת

איך (כימעט) נפלה

הממשלה

בחוץ־לארץ זה היה גורם למשבר פוליטי מדרגה ראשונה. בארץ זה נתקבל כבדיחה משעשעת.

ממשלת ישראל הפסידה בהצבעה בכנסת. רוב הכנסת החליט שלא לאשר את הודעת אחד משריה.

„יונתן המציע." החזרה הכללית נערכה ביום השני, בשבוע האחרון לפני תום מושב־הקיץ של הכנסת.

שר־הפנים יוסף בורג מסר את הסקירה השנתית על פעולת משרדו, ונערך ויכוח כללי עליה. השר השיב, ואז קרא ח"כ יונתן יפרח (שזכה לכינוי „יונתן המציע", בגלל תפקיד זה) את הצעת־הסיכום השיגרתית של הקואליציה: „הכנסת רושמת לפניה את הודעת השר."

סיעות האופוזיציה הציעו הצעות־סיכום אחרות, כל אחת לפי טעמה, ואז היתה צריכה להיערך ההצבעה האוטומטית: הרוב מאשר את הצעת הרוב. המיעוט נשאר במיעוט. (כפי שהתלוצץ פעם משה סנה, כשלא הזדרז להצביע: „המיעוט שלי מובטח!").

אלא שהפעם זה כמעט קרה אחרת. אחרי שנדחו ההצעות של הסיעות הקטנות, נדחתה הצעת גח"ל ברוב הזעום של 14 נגד 13. מכיוון שהסיעות הקומוניסטיות לא הצביעו בעד גח"ל *, היה ברור שהצעת הקואליציה לא תזכה ברוב.

שושה מוסקטירים. ואכן, כאשר העמיד יו"ר הישיבה, ח"כ מפ"ם שלמה רוזן, את הצעת הקואליציה להצבעה, היתה התוצאה מוזרה.

בהצבעה ראשונה נתקבלה ההצעה ברוב של 16 נגד 14. מנחם בגין דרש למנות את הקולות שוב, ואז ירד הרוב ל־15 נגד 14.

באותה שעה ישבו באולם שלושה אנשי אופוזיציה, שנמנעו מהצבעה — ובכך הצילו את הצעת הממשלה. היו אלה ח"כ מק"י שמואל מיקוניס, ח"כ אגו"י יהודה אברמוביץ (שחברו, מנחם פרוש, הצביע נגד הממשלה) ח"כ רק"ח אברהם לבנבראון.

מדוע הציל דווקא איש רק"ח את הממשלה? לא היתה לכך סיבה. לבנבראון, ח"כ חדש שנכנס לכנסת במקומו של ח"כ הערבי אמיל חביבי, פשוט התבלבל.

היו"ר החווירה. אם נחרדה הממשלה נוכח הצלה דחוקה זו, לא ניכר הדבר בכנסת. כי למחרת היום שוב חזר אותו המחזה — מפני שחברי־הכנסת של הקואליציה לא טרחו להופיע לעבודה.

קומוניסטים לכנבראון ומובי מתייעצים במליאת הכנסת
עם ישראל יישאר חי!

הפעם היה הקורבן שמעון פרס. הוא סיכם את הדיון על פעולות משרד התחבורה, ובשם הרוב הציע ח"כ אביעד יפה שהכנסת „תרשום לפניה" את דבריו.

יושבת־ראש התורנית, ח"כ מפד"ל טובה סנהדראי, ערכה את ההצבעה. סגנית מזכיר־הכנסת, קלרה ארן, אלמנתו של שר־החינוך המנוח, מנתה את הקולות, הגישה את התוצאה ליו"ר בפתק. זו קראה בשקט, החווירה, החליטה מייד לערוך הצבעה חדשה — מבלי להודיע מה היתה התוצאה. לדבר זה אין תקדים.

באולם פרצה סערה, אך סנהדראי עמדה על שלה. בהצבעה החדשה מנתה ארן 25 קולות בעד ההצעה, 26 נגד.

יונתן יפרח דרש הצבעה נוספת, ובינתיים יצאו שליחים לכל המיונונים כדי להביאם לכל ח"כ תועה בבניין לאולם ה־מליאה. ברעש הגובר, עמדה סנהדראי על זכותה המפוקפקת לערוך הצבעה שלישית. אורי אבנרי דרש ששני חברי־כנסת ימנו את הקולות. המזל לא השתנה: ההצעה נדחתה ברוב של 28 נגד 26, כאשר גם מיקונים וגם לבנבראון מצביעים הפעם, יחד עם תופיק טובי, נגד הממשלה.

מה פשר הדבר? ההמשך היה כמעט עם היתולי. כפי שקובע הפרוטוקול:

מנחם בגין: אני מבקש את הישובת־ראש להודיע לממשלה על תוצאות ההצבעה. על פי הכללים הפרלמנטריים, הממשלה חייבת להתפטר.

טובה סנהדראי: קבענו שאף אחת מההצעות לא נתקבלה. נבדוק פשר הדבר.

אורי אבנרי: פירוש הדבר הוא שאין סיכום.

טובה סנהדראי: ברגע זה אין סיכום.

אורי אבנרי: עם ישראל יישאר חי.

* העולם הזה — כוח חדש הצביע בעד הצעת גח"ל, שתאמה את עמדת הסיעה בענייני אקולוגיה.

בזה נסתיים העניין, וירד מן הפרק. לא רק עם ישראל, אלא גם ממשלת ישראל, נשארה חיה.

יחסי חוץ

הכוכב ה־51

או שטח משוחרר

האם היתה זאת הברקה מיקרית? או התקפה אנטי־ישראלית מסווית? או הבעת תמיכה אמיתית מצד ידיד?

עיתוני ישראל הדגישו על ההצעה בידיעה סתמית. הקורא הישראלי לא יכול היה לעמוד על פישרה, מכיוון שהעיתונים שכחו להסביר מיהו בדיוק המציע.

חיה נדירה. ויליאם באקליי — הבן * הוא חיה נדירה באמריקה: אינטלקטואל ימני. בארצות־הברית, כמו ברוב העולם, רוב האינטלקטואלים נוטים שמאלה, ואילו הימין מתקשה בנימה אנטי־אינטלקטואלית.

באקליי, בן למישפחה אריסטוקרטית עשירה, מימן בכספו את הביטאון הרעיוני נאשיונל אובסרבר („המשקיף הלאומי"), שגם הוא תופעה נדירה: כתב־עת אינטלקטואלי ימני. בביטאון זה הוא מטיף מזה שנים, בכישרון רב, לתורה שאפשר לכנותה „הימין החדש". הוא נמנה עם יוזמי „המיפלגה השמרנית" הימנית הקיצונית, ואחיו נבחר לסנאט בעזרת מיפלגה זו.

השבוע הפתיע באקליי את קוראיו. הוא דרש ששני המועמדים לכהונת נשיא ארצות־הברית יכריזו על כוונתם להציע לישראל מעמד של המדינה ה־51 של ארצות־הברית.

כמו הונולולו. טוען באקליי: יש לשים קץ למצב הנוכחי, כשארצות־הברית התחייבה לתמוך בישראל בכל מחיר, גם במילחמה, מבלי שתהיה לה השפעה כלשהי על מדיניותה.

לגבי ההצעה עצמה, מבטל באקליי את כל הנימוקים הנגדיים:

● **מרחק** — ישראל אינה יותר רחוקה מוושינגטון יותר מאשר אלאסקה והאוואי, המדינות ה־49 וה־50.

● **סכנת המילחמה** — ממילא התחייבו שתי המיפלגות לחוש לעזרת ישראל, אם תהיה קיימת סכנה לקיומה.

● **השפה** — תושבי תל־אביב, הדוברים עברית, אינם שונים מתושבי ניו־יורק יוצאי פורטו־ריקו, המדברים ספרדית.

● יתר על כן — אם מדיניות־החוץ הישראלית תיקבע בוושינגטון, ייעלם הפחד הערבי מפני התפשטות ישראלית, ואילו ישראל תוכל להחזיר לערבים את השטחים המוחזקים, הדרושים לה כיום, לפי טענת מנהיגיה, רק לצורכי ביטחון. (באקליי חוזר על שקר מוסכם זה באירוניה עדינה.)

אמנם, כדי לאפשר את הסיפוח יהיה צורך בשינוי חוקת ארצות־הברית, העומדת על הפרדה קיצונית בין הדת והמדינה. באקליי הימני מוכן גם לכך — מתוך מיחווה לקבוצת־הלחץ הקאתולית בארצות־הברית, הדורשת מזמן שהמדינה תממן את בתי־הספר שלה.

שטח מוחזק? באקליי מניח שרוב הישראלים ישמחו להפוך את מדינתם לכוכב נוסף בדגל הפסים־והכוכבים.

התלוצץ לעומת זאת פקיד במישרד־החוץ הירושלמי: „מדוע לא נציע לאמריקאים להכריז על ארצות־הברית כעל שטח מוחזק נוסף של ישראל?"

מיפלגות

איזה דיבוק

נכנס בדיין?

זמן רב מדי היה משה דיין מחוץ לכורתרות. השבוע תיקן את המצב כדרכו: הוא הזמין לעצמו כותרת ראשית בכל יום, בשפע של הצהרות והכרזות.

וכרגיל, לא הבין איש את ההגיון הפוליטי שבהכרזותיו.

שקט, חושבים. תחילה הופיע דיין

(המשך בעמוד 22)

* כשאב ובן נושאים באותו שם פרטי, רגילים בארצות־הברית להוסיף לשם הבן את התואר „ג'וניור". הדבר הוא תופעה סנוביסטית של המעמד העליון.

המסע אל בירעם

אנו, אזרחי ישראל, ללא הבדל השקפה והשתייכות מיפלגתית, זועזענו מהחלטת הממשלה שלא לתקן את מעשה־העוולה שנעשה לתושבי הכפר בירעם, שגורשו מאדמתם על לא עוול בכפם.

איננו יכולים להישאר אדישים לאי־צדק המשווע, שנעשה בשם מדינתנו, והמכתים את כל מיפעל־התחיה הלאומית שלנו.

כדי לכבוש את רגשותינו, נצא בשבת הקרוכה, כ"ו באב תשל"ב, ה־5 באוגוסט 1972, אל הכפר בירעם, ונעזור לתושבי הכפר, השובתים במקום, בשיפוץ שטח הכפר וניקוש השבילים, שהוזנחו במשך 25 שנים.

אנו קוראים לכל מי שאיכפת לו לבוא עימנו, מצוייד בכלי־עבודה, יחד עם הילדים.

בעלי מכוניות פרטיות ומשאיות יאספו את חסרי־התרכב במקום־המיפגש הבאים: **בירושלים**, בנייני האומה, 8.00; **תל־אביב**, היכל התרבות, 9.00; **חדרה**, כביש החוף, ליד הרמזורים, 9.45; **חיפה**, תחנת־הרכבת, 10.45; **צומת קריית־ביאליק — מוצקין**, 11.00; **עכו־צפת**, 11.15.

המיפגש הארצי ייערך בשעה 11.45 בצומת מירון.

תרומתך לכיסוי ההוצאות תתקבל ברצון בת.ד. 29319, תל־אביב.

הוועדה המרכזת של העולם הזה כוח חדש

קוראת לחברי התנועה ולאוהדיה להצטרף למסע לבירעם שייערך בשבת זו.

מחכים ל

האיש שהימר בלאס ואגאס וביפו ברח משולחן ההימורים הבידורי כשהחלים שמזלו בגד בו

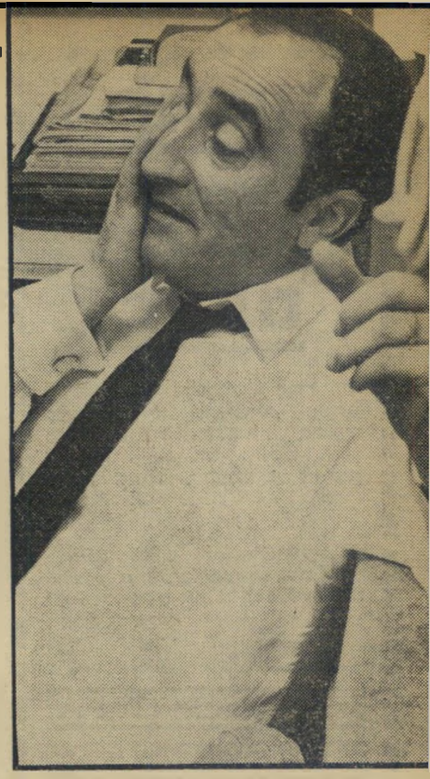

לעיתים מזומנות, בצורה מודעת ל־חלוטין, הוא עסק גם בהימור מקצועי. כל אימת שהזדמן לרגל עסקיו לניו־יורק, היה נוטל בהזדמנות הראשונה שנקרתה לו את המטוס הקרוב ללאס־ואגאס, דוהר אל אחד מבתי המלון ומתיישב ליד שולחן הרולטה. הוא לא היה מש משם עד שלא היה מפסיד את כל הסכום שהביא עימו לצורך זה או מרוויח את הסכום שקבע לעצמו. „אני אוהב את זה," היה גודיק מסביר ברגעים של גילוי־לב.

אבל ההימור ליד שולחן הרולטה היה הימור מבוקר וברי־שליטה. גודיק לא

גיורא גודיק הוא מהמר.

לגביו ההימור אינו שעשוע. לא מין ספורט המוני הקשור לכמה רגעי מתח בסופי שבוע עם היוודע תוצאות הטוטו או הגרלת מפעל הפיס. הוא אינו בשבילו גם משחקי קלפים ביום שישי על המר־פסת. עבור גיורא גודיק, 51, אמרגן שבשתי ידיו בלבד פילס לו את הדרך אל תואר מלך הבידור הישראלי, ההי־מור הוא הרבה יותר: זהו צורך נפשי, האווה שאינה יודעת שבעה, דחף שאינו בר־כיבוש, מרכיב עיקרי באישיותו.

כאשר פורסם השבוע ברבים כי גיורא גודיק, מי שנחשב בשעתו על־ידי רבים כאחד מעשירי ישראל, מכר את שאירית רכושו וברח בחשאי מהארץ כשהוא משאיר אחריו חובות שהסתכמו בכשני מיליון ל"י, יכול היה להיווצר הרושם, לפי דיווחי העתונות הישראלית, כאילו המדובר הוא בנוכל שרימה אנשים תמי־מים וברח עם רכושם, או באיש עסקים מצליח שלפתע כשלו עסקיו והוא פשט את הרגל. פרשת עלייתו ונפילתו של גיורא גודיק לא התאימה אף לאחת משתי הגדרות אלה. מאחוריה הסתתרה טרגדיה אנושית של מהמר, שההימור עבורו הוא מהות החיים, שאינו יכול אחרת, בן־דמותו של המהמר של דוסטו־ייבסקי, אם לא אחיו התאום.

ההימור הכפייתי עבור גיורא גודיק היו עסקי השעשועים.

האמרגן הממלכתי

גיורא גודיק (מימין) מארח את נשיא המדי־נה זלמן שז"ר, כשבעקבותיו צועד שלישו הצבאי באחת מהצגותיה של הזמרת העולה מרוסיה נחמה ליפשיץ. גיורא נחשב על ידי ראשי המדינה כאיש מקצוע ישר ולכן נמסרו לטיפולו מופעי יוקרה של אורחי המדינה.

הפסיד ליד הקוביות או גלגלי המזל שום סכומים משמעותיים במחזור הכללי של עסקיו. ההימור האמיתי, החשוב, הכולל, היה בעצם התעסקותו בעסקי השעשועים, בהם היה שקוע מעל לרא־שו, ושמלבדם לא היה לו בעצם דבר.

חובות של כבוד

כ? אלה שניסו השבוע להסביר את בריחתו החשאית החפוזה של גיורא גודיק מהארץ בהפסדיו הכספיים ובשקיעתו בחובות עצומים, לא ידעו מה הם שחים. הם לא הכירו את האיש. הם לא עמדו על טיבו. קשה, כמעט בלתי אפשרי היה להכיר את גיורא גודיק מקרוב. הוא הדמות הקלאסית של הזאב הבודד, האיש המסוגר בתוך עצמו, שלעולם אינו מגלה את המתרחש בתוכו פנימה וכל הבעותיו החיצוניות אינן אלא מסיכה. הוא איש ללא חברים. אפילו ידידיו הספורים, שניתן למנותם על אצבעות יד אחת, לא היו קרובים אליו במובן השיגרתי של חברות.

גיורא גודיק האמיתי הוא המהמר האמיתי, הקלאסי. המהמר האמיתי אינו זה המהמר בשל הסיכון או הסיכוי ה־כרוכים בהימור. גם לא בשל התשוקה להרוויח כסף, הרבה ומהר. הקריטריון החשוב ביותר של ההימור היא הכפייה לשלם את החוב כאשר אתה מפסיד. לא לחינם זכו הפסדי ההימורים באירופה מהמאה ה־17 עד המאה ה־20 בתואר „חובות של כבוד". זה היה מושג בפני עצמו. לפי הקוד של הקצונה הפרוסית, למשל, הומלצה התאבדות למפסיד בהי־מור שלא יכול היה לשלם את חובו.

בריחתו של גיורא גודיק היתה מהסוג הזה של ההתאבדות. האיש שכל חייו הכריח את עצמו, באופן בלתי מודע לפעמים, לשלם „חובות של כבוד"; האיש שלכל אורך הקאריירה שלו היה לרוב חייב יותר מאשר היה לו, נטש את שולחן ההימורים הגדול של חייו כאשר „נשבר", ברגע שהתברר לו — באיחור רב מאשר היה ברור לאחרים — שהוא לא יוכל עוד לשלם את „חו־בות הכבוד" שלו.

שני אלמנטים אלה, „חובות" ו„כבוד", הם למעשה סיפור חייו של גיורא גודיק.

ילדותו של גיורא גודיק קשורה כנראה בטראומה חמורה ביותר, ש־עיצבה את אופיו כמהמר. הוא נולד בפולניה למשפחה של שחקנים. אביו היה בשנות ה־20 וה־30 סטאר על הבמה הפולנית. במשך שנים, כאשר היה נוסע בין ערי פולין, היה גיורא הצעיר מיטל־

בפנטהאוז שנמכר

גיורא גודיק בפנטהאוז בו התגורר בבניני נוה בשדרות המלך דוד, מול בית החולים איכילוב. היה זה אחד הפנטהאוזים הראשונים בתל־אביב שהיה מרוהט בפאר, מקושט בציורים מקודדים ועשיר במתקני נוחיות. הכל נמכר אחרי בריחתו של גודיק.

טל עם אמו ממקום למקום. חבלה נפשית חמורה אירעה כנראה על רקע זה. גיורא הדחיק תקופה זו ומעולם לא דיבר עליה. ההקשר היחיד בו היה מרבה להזכיר את אביו, היתה העובדה שממנו ירש את אהבתו לתיאטרון.

אחרי מלחמת העולם השניה הציגו בארץ את הסרט הפולני הרחוב על הגבול, שעסק בגורל יהודי וארשה ב־מלחמה. אביו של גיורא שיחק בסרט את התפקיד הראשי. גודיק האמרגן היה מדבר תמיד בהתפעלות על הופעתו זו של אביו.

הוא שמר עימו העתק אחד של הסרט.

בתקופת מלחמת העולם השניה היה גיורא גודיק קצין תותחנים בצבא ה־אדום. בתום המלחמה הצליח לחזור לפולין, משם עשה את דרכו לאיטליה, שם הכיר את אמה, צעירה יהודיה שניצלה מהשואה כשחייתה כל תקופת המלחמה כנוצריה. הוא נשא אותה לאשה ויחד עלו לארץ. הוא גוייס לצה"ל כ־קצין תותחנים, השתחרר באמצע שנות החמישים משירות הקבע שלו בדרגת רב־סרן. אז, לראשונה, החל גודיק ליישם את כישוריו ודחפיו לתיאטרון והימור במציאות.

תחילה פתח לעצמו משרד קטן ברחוב

גודיק

דם של שחקן

גודיק, בנו של אחד מגדולי השחקנים והבמאים היהודים בפולין, טען תמיד שהתיאטרון זורם בדמו. כאן הוא נראה בפוזה היתולית ב־חברת שחקן הבימה שלמה ברי־שביט.

שירתה בארבע אוקטבות קוליות. מה משמעות הדבר בדיוק, לא היה ברור לרבים. אבל כאשר החלה מכירת הכרטי־סים תקפה קדחת את אזרחי ישראל. ליד משרדי מכירת הכרטיסים ניצבו תורים ארוכים עוד משעות הלילה. תוך 24 שעות נמכרו הכרטיסים לכל הופעו־תיה. גיורא גודיק היה על הסוס.

הוא האמין שתפס את הפריצים: יבוא אמני צמרת זרים לישראל. ואומנם, ישראל של אותם שנים, חיה בתחושה של ניתוק ובדידות. כל הופעה של אמן זר בעל שם או להקה ידועה, סייעו להשתחרר מתחושה זו. החלה נהירה בלתי פוסקת למופעים זרים. גודיק היה הפעיל העיקרי בתחום זה. תוך ארבע השנים הבאות הוא הצליח להעלות את תל־אביב על מפת הבידור העולמי, כשכל זמר או בדרן בעל שם, מצא לנכון להכליל את תל־אביב בסיבוב ההופעות שלו.

היה זה תור הזהב של גודיק. הוא שינקין, בו היתה אמה אשתו המזכירה. הוא עסק בייצוג אמנים. היה מארגן הופעות לזמרים ושחקנים תמורת עשרה אחוז משכרם. אחת הכוכבות הראשונות שלו היתה יפה ירקוני. ואז, ב־1956, פרץ מבצע קדש. כל עסקיו התמוטטו בין־לילה. הופעות בוטלו, אמנים לא שילמו את אחוזיו, בעלי חוב התחמקו מלשלם. כל חסכונותיו מתקופת שירותו בצבא הקבע אבדו לו והוא שקע בחר־בות.

אדם אחר במקומו היה מסיק את המסקנות ומחפש לעצמו עיסוק אחר. אבל גודיק היה מהמר. טיבו של המהמר שהוא מונע על־ידי תקווה בלתי הגיונית לזכייה הגדולה שתאפשר לו לשלם את כל חובותיו והסתמכות מיסטית כמעט על המזל.

גיורא חיפש אחרי הזכייה הגדולה. הוא מצא אותה. היתה זו זמרת פרואנית שבעולם ניצבה כבר על סף סיום ה־קאריירה שלה — אמה סומאק. כדי שיוכל להביאה לארץ התקשר גודיק עם התיאטרון הקאמרי. הופעותיה של אמה סומאק נערכו בשלהי 1957 בהיכל התר־בות בתל־אביב ובין־לילה הקסיצו את גיורא גודיק אל הפיסגה.

החיים המחוקים

גיורא גודיק (שלישי משמאל) בימי זהרו עם הזמרת נחמה ליפשיץ היושבת לידו. משמאל בתו של גודיק. במרכז השולחן יושב אברהם אגמון, הממונה אל התקציבים במשרד האוצר.

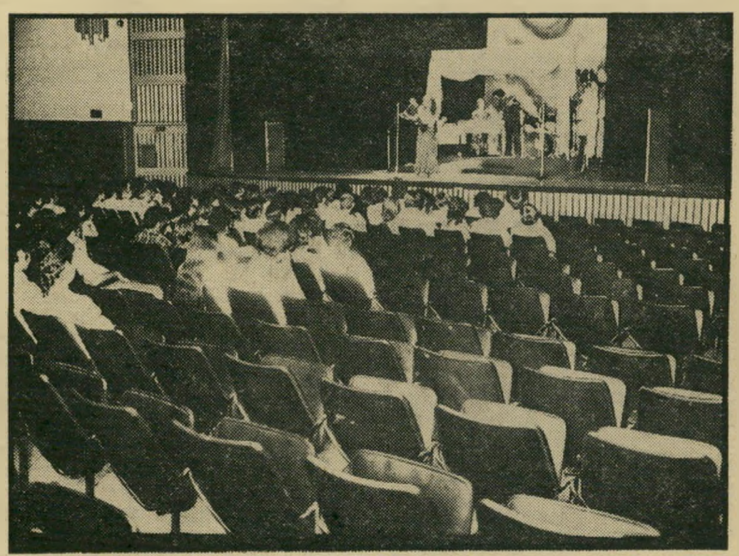

ההצגה האחרונה

שנערכה תחת שמו של גודיק היתה הצגת היחיד של תיקי דיין שנערכה בשבת האחרונה, כשגודיק כבר לא היה בארץ. לנושים הרבים שבאו לעקל את הקופה ציפתה הפתעה עם אכזבה בצידה: ההכנסה ממכירת הכרטיסים בשבת הסתכמה ב־80 לירות בלבד.

תור הזהב

לא היה שום הספר הגיוני ל־תופעה. אמה סומאק, שהציגה את עצמה כצאצא למשפחת אנוסים יהודים מספרד שהיגרו לפרו, התפרסמה בזכות

עם אמה

גודיק ורעייתו אמה (מתחדד עם שמא), ניצולת השואה אותה הכיר מייד אחרי המלחמה באיטליה ושסייעה לו בעסקיו.

(המשך מעמוד 17)

ייבא לארץ תוך שנה אחת את להקת הגולדן גייט הכושית, את קרקס מדראנו, את המוסיקול של אולימפיה מפאריס עם זיטלין זוסייה בתפקיד כוכב, את הלונדון פסטיבל באלט, את הארי בלפונטה, לואי ארמסטרונג ואיב מונטאן; את הפלטרס ואת הזמרת הפורטוגזית עמליה רודריגז.

שום בירה אירופאית לא היתה מתביישת בתוכנית מופעים בינלאומית כזו, כשם שהכין גיורא גודיק לתל־אביב. הוא גרף כספים מכל עבר.

באותה שנה החל גם לייצא אמנים ישראלים לחו"ל. הוא שיגר את טריו ערבה לפאריס ובעקבותיהם את צמד הדואטים להופעה במוסיקול של אולימפיה. הוא היה גם אחראי, בעקיפין, ליריידה של ריקה זראי מהארץ, אחרי ששלח אותה להופעה באולימפיה, שם התגלתה וקבעה את ביתה בפאריס.

בשנים הבאות המשיך גודיק לייבא לישראל אמני צמרת כמו מרלן דיטריך, להקות כמו להקת הבאלט הפיליפיני. שמו הפך מוכר בין האמרגנים בעולם. הוא התעלה מכל האמרגנים שפעלו בישראל בגלל הרמה הגבוהה של מופעיו, הטעם הטוב בהם נערכו, ועמידתו בכל ההתחייבויות הכספיות.

מיליון לירות נטו

פעילות האמרגנית הכניסה כספים טובים, אבל לסירוגין. אי אפשר היה לייבא אמנים זרים אלא למספר מצומצם של הופעות. גודיק חלם על פעילות של קבע. ההזדמנות לכך ניתנה לו ב־1960 כאשר ייבא לישראל להקה אמריקאית שהציגה באנגלית את המחזמר סיפור הפרברים. ההצלחה היתה בלתי משוערת. גודיק הבין שגילה את אמריקה: ישראל רעבה לסוג בידור חדש שלא התנסתה בו — המחזה המוסיקלי. הוא סיפק את הביקוש.

המחזה המוסיקלי הראשון שהציג, גבירתי הנאוה, היה סנסציה. היתה זו הפקה בקנה־מידה אמריקאי שישראל לא היתה רגילה בשכמותה. הרווחים היו עצומים. גודיק, שפחד להמר לבדו על השקעה של מאות אלפי ל"י, התחלק ברווחים עם משקיעים אלמוניים, שהמשיכו להשקיע גם בהפקותיו הבאות. הוא חכר את אולם אלהמברה ביפו, שיפץ אותו, הפך אותו

גודיק בנמל־התעופה בדרך
המאפייה איימה ברצח

לתיאטרונו וניפץ את כל התחזיות המוקדמות כאילו הקהל לא יבוא לראות מחזות מוסיקליים ביפו.

ההימור השני שלו בתחום זה, הפקת איך להצליח בעסקים, היה כשלון שהיה כרוך בהפסד של 400 אלף ל"י — סכום עתק באותם ימים. אבל גודיק לא נבהל. הוא השקיע את עצמו בעבודת ההפקה, התגלה כביצועיסט מדרגה ראשונה, מונע על ידי אידיאלים אסתטיים וחלום להקמת תיאטרון פרטי שישא את שמו. הוא התגבר על הפסד איך להצליח בעסקים בהפקה מרשימה של כנר על הגג. ב־1966 כבר חלש על אימפריה אדירה של בידור, ששום מפיק בינלאומי לא היה מתבייש בה. בעת ובעונה אחת הוא הפיק חמש הפקות, שרצו במקביל: שני מחזות מוסיקליים — המלך ואני וכנר על הגג, מחזה מוסיקלי שלישי מיובא — פורגי ובס, ושני מופעי בידור מיובאים: להקת המחול הפולנית שלונסק והזמר אדאמו.

האולמות היו מלאים לרוב, למרות התימתון. אם היו הפסדים בהפקה אחת הם כוסו על ידי הרווחים של ההפקה השניה. ואז הימר גודיק את הגדול בהימוריו: הפקת המחזה המוסיקלי המקורי קזבלן, שרבים פיקפקו בסיכויי הצלחתו עד ערב הבכורה. הפקה זו בלבד הכניסה לגיורא גודיק מיליון לירות רווח נטו.

המהמר שאיבד את בטחונו

גודיק היה מקץ. דיברו על חוש ההימור שלו בהתפעלות, כמי שאינו מסוגל לטעות בהערכתו. הוא חולל מהפכה בעולם התיאטרון הישראלי, הפך שחקנים אלמוניים לכוכבים, שילם להם משכורות שלא יכלו לחלום עליהם קודם. הארץ נעשתה לפתע קטנה עליו והוא חלם כבר על הפקות ברחבי העולם: הפקות של מחזות מוסיקליים בפאריס, לונדון וברודוויי.

למרות הצלחתו הוא לא הסתחרר. מעולם לא עלה על הבמה באחת מהצגות הבכורה שהפיק, אך לא החמיץ שום הזדמנות לעמוד מאחורי הקופאי בקופות הצגותיו ולעקוב אחר תנועת מכירת הכרטיסים. לא הכסף היה חשוב עבורו אלא ההנאה שבהפקה.

ואז באה ההתמוטטות. בהדרגה. תחילה היו אלה תוצאות המיתון שהחלו להשפיע על ירידת הנהירה להצגותיו. אחר כך באה מלחמת ששת־הימים. בעקבותיה התמוטטות עסקיה של חברת המניות הבינלאומית איי.או.אס. שגיורא השקיע במניותיה את מרבית הכספים שהרוויח. אחר־כך באה שורה של הפקות כושלות: איי־לייק־מייק, והלו דולי, שלא הכניסו את הרווחים המצופים.

גודיק לא נבהל. הוא האמין שהוא מסוגל עדיין לשלוף שפנים מתוך הכובע. הוא רק ציפה להזדמנות המתאימה. המשקיעים ברחו ממנו והוא נאלץ לממן את הפקותיו הבאות בעצמו. הוא הצליח למכור את זכויות קזבלן ללונדון במאה אלף ל"י, קיבל מענק מעירית תל־אביב בשיעור של 200 אלף ל"י, גייס עוד כמה רבבות וניגש להפקה שהיתה צריכה להיות ציל אותו: הסוסים שהוציאו את עם ישראל מהבוץ. זה היה כשלון נורא. גם המכשפה והמחזות הבאים שהפיק הפכו לסידרה של כשלונות.

החובות שהצטברו לסכומים של מאות אלפי ל"י לא הדאיגו אותו. הוא מסוגל היה להפיק הצגות נוספות ללא כסף, בקרדיטים בלבד, בזכות שמו. הוא האמין שהוא עוד יפיק את ההפקה האחת הגדולה שתכסה את כל הפסדיו ותעמיד אותו שוב על הרגליים. אלא שהוא נאלץ להוריד את הרמה. כשהפיק את במוז דגים, שהכניסה לו כספים, כבר היתה זו חלטורה שהתבייש בה, בעשר דרגות למטה מהדרגה של הפקותיו בעבר.

נראה שמה ששבר את גודיק היה איום שקיבל באמצעות המאפיה הישראלית. אחד מבעלי חובותיו, ממנו נטל כנראה הלוואה בריבית שחורה, איים באמצעות שליחים על חייו, אם לא יוחזר החוב. גודיק הבין שהאיום רציני. הוא ידע שאין לו דרך להחזיר את החוב בעתיד הקרוב. ביום חמישי שעבר התמקק בחשאי מהארץ, נעלם מבלי להפרד אפילו מבנו, העומד להתגייס לצה"ל ומבתו.

אוויבי — הם רבים, מפני שגודיק לא היסס מעולם לדרוך על גוויות כדי להגיע את מטרתו — ריכלו כאילו הכין לעצמו בחו"ל רזרבה כספית. אמר על כך אחד מידידיו: „אין שטות גדולה מזאת. אם היה לו כסף בחו"ל, הוא לא היה מהסס להעביר חלק לארץ כדי שיוכל לרכוש לעצמו שוב מכונית, אחרי שנאלץ למכור את המרצדס כדי להחזיר חובות."

ידידיו, הכוללים את מרבית בעלי החוב שלו, עדיין האמינו שיחזור. הם האמינו כי אשף המהמרים עדיין מסוגל לחולל את הקסם שיעמיד אותו שוב על רגליו.

יהודי אחד הופיע עם קומיסר

אזוף העוזים בשחמט*, הרוסי בוריס ספאסקי, הצטנן.

לעשרות מומחי־השחמט, הממלאים בימים אלה את רייקיאויק, בירת איסלנד, אין שום ספק בדבר הגורם שצינן את ספאסקי. כמה מהם קוראים בגלוי למחלה, שבגללה נדחה המישחק התשיעי בין השניים, קדחת־פישר.

מישחק הילד הנוראי של פישר הוציא לבסוף את ספאסקי הגדול משלוותו. סציינת לוח־השחמט, סצינת הכיסא המיסתובב, סצינות הטלוויזיה — תצלם או לא תצלם — האיחורים החוזרים ונשנים, וכמובן שלושה הפסדים מול ניצחון מעשי אחד, הפכו את הרוסי לפקעת עצבים.

„ספאסקי עושה שגיאות של מתחיל," פסק רב האמן הפולני־ארגנטיני מנחם (מנדל) נייידורף.

ביום ראשון האחרון צי־פה הקהל לשוא למישחק התשיעי בין השניים. מל־בדם היו מיליונים אחרים צמודים לרדיו ולטלוויזיה, בתקווה לשמוע על המתרחש בארץ־הקרח הרחוקה.

הלוח הקטן, בן 64 המישבצות ושתי הדמויות הבודדות הנאבקות מעבריו, מושכים אליהם לא פחות תשומת־לב מאולימפיאדה רבת ספורטאים.

217 ביליון ל־10

מהו השחמט? מה מביא אנשים בכל ארץ ומכל צבע לשעות של רכינה פסיבית מעל למישבצות השחור־לבנות?

המימצא המוחשי הרחוק ביותר, שמעיד על גילו של המישחק, נמצא בשנת 1938. מישלחת אמריקאית מטעם אוניברסיטת פנסילבניה, שעסקה בחפירות ארכיאולוגיות בצפון עיראק, העלתה לוח־שחמט של כלי, שגילם נאמד ב־6000 שנה.

מי הם אמני השחמט של ימי קדם? זה יכול להיות אריסטו בה במידה ש־הוא יכול להיות שלמה המלך או איזה נזיר בודהיסטי. רוב החוקרים מסכימים כי ערש־לידתו של השחמט או בשמו הקדום: שטוראנגה — מישחק הצבא, הוא המיזרח־הרחוק.

שחקני השחמט הנודעים הראשונים היו ההודים. מישחק השטאוראנגה שלהם היה מבוסס על ארבע חיסודות של הצבא ההודי: מרכבות, פילים, פרשים ורגלים. מן ההודים עבר המישחק לפרסים אשר שיכללוהו והוסיפו לו כלים וקומבינציות.

* בשל טעות מקובלת נכתבת המילה לרוב: שחמט. המקור לשם הינו המונח הערבי: „שאח־מאת", היינו: המלך מת, ו„מאת" בערבית הוא מת ב־עברית.

הראז'ה ההודי הפך לשח הפרסי וכזה נשאר עד היום.

בלשנים עומדים על השפעתו הרבה של השחמת על שפות שונות. המונח הפרסי לכלי דמוי הסוס הינו: פאראס. מכאן ועד לפרש העברי הדרך קצרה מאוד.

הצריח בפרסית הוא: רוך. למילה האנגלית רוק, בדיוק אותה משמעות. תרגיל השחמת הידוע בשם: הצרחה קרוי בגרמנית: רוכאדה, גם כאן יש לפרסית מישקל וניכר.

וכמה גדול המרחק בין השח הפרסי לאישקוקי העברי שהיה מופיע תדירות בחרוזיו של רבי אברהם אבן־עזרא, שחמתאי נלהב אף הוא?

בכלי השחמת המגולפים נהוג להעניק לרץ את צורתו הקדומה — פיל. המונח הערבי לרץ־השחמת הוא אל־פיל. מה בין זה לבין elephant האנגלי? מה עוד שבניו־וויילס באנגליה נוהגים לבטא את השם: אלפי. זכר חדרה ה' הידיעה הערבית: אל — לשפה הסכסונית, דווקא דרך לוח־השחמת.

ניתן למצוא בשחמת הרבה, נוסף למחקר בלשני. אם כל ילד, אשה וגבר על פני כדור־הארץ יבלו את ימיהם במישחק, בקצב האל־אנושי של מישחק לדקה, יהא צורך ב־217 ביליון שנים כדי למצות את כל האפשרויות הטמונות בעשרת המהלכים הראשונים בלבד.

הפיזמונאי בעל־המסעים, דידי מנוסי (מת על שחמת אף הוא) מסתובב בימים אלה עם בדיחה אקטואלית: „שמעתי שמספורט מרזים. איך זה שאני משחק כבר 20 שנה, ומשמין מיום ליום?"

בדיחה לחוד ומציאות לחוד. מחקר פסיכולוגי, שנערך לא מכבר באוניברסיטת טמפל בארצות־הברית, גילה כי במהלך מישחק אליפות רציני יש והאמנים מאבדים מעל לשישה קילוגרם למישחק.

לתשומת לב אגודת שומרי־מישקל.

לא נדירים המקרים בהם מתעלפים השחקים מאפיסת כוחות במהלך המישחק. ולצופה מן הצד נדמה כאילו השניים תופשים סביב הלוח את שיא השלווה.

כדי לעמוד במאמץ גופני עילאי זה נרתמו האלוף בפועל וזה הפוטנציאלי, לימישטר אימונים חמור טרם התחרות. פישר בילה שבעה חודשים בהרי קטסקיל בארצות־הברית, שמלבד היותם מקום הנופש האהוב ביותר על העשירים ביהודי אמריקה, זהו גם איזור האימונים החביב על מתאגרפים המתכוננים לתחרויות.

שם שחה, שיחק טניס, הרים מישקולות, קיפץ על חבל, רכב על תרגילופן (אפני־אימונים צמודים לריצפה), ביצע שכיבות־שמיכה והתאגרף עם שק־אימונים במישקל 120 ק"ג. „עליך להישמר בכושר, ולא הכל אבוד," אמר אז פישר.

ספאסקי נדד חודשים טרם התחרות ל־דאצ'ה מחוץ למוסקבה, שם רץ, שחה, ביצע תרגילי־יוגה וקיים ישיבות יומיות עם פסיכולוג שחקן־שח.

שח־מת במהלך אחד

ב־29 בנובמבר, לאחר שמיליונר אנגלי שיכנע את בובי להופיע ל־מישחק בעזרת 125 אלף דולרים בהם הכפיל את סכום הפרס, עלו שני גאוני השחמת לבימת המישחקים באולם הספורט שברייקיאויק. הם ישבו משני צי־

קומוניסט - היהודי השני הופיע עם כומר נוצרי

שני היהודים בוריס ספאסקי — שחורים, בובי פישר — לבנים, יושבים משני עברי שולחן השייש והמהגוני, אשר עלה 5000 דולר, בהיכל־הספורט ברייקיאויק, בירת איסלנד. בתמונה נראה בבירור כיסאו המיוחד המיסתובב של בובי, עשוי עור ומתכת, אותו התעקש בובי שיביאו במיוחד לרייקיאויק.

מטורף, מטורף - אלוף העולם

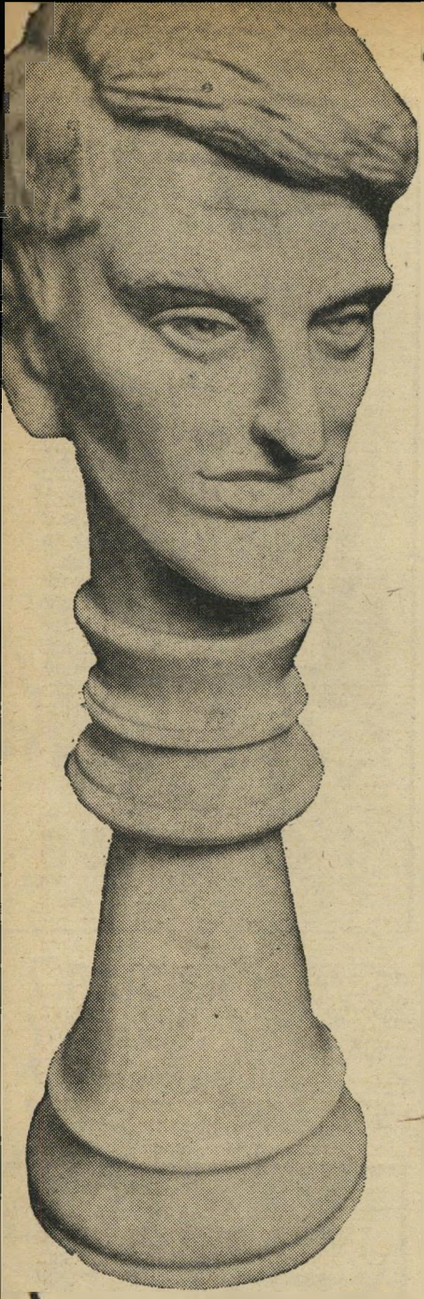

שער „טיים" בובי מגולף בדמות כלי־שחמת, בתמונה שהופיעה על שער ה־טיים האחרון. לצידו בתמונה היתה פיגורה נוספת בצבע אדום מהגוני של ספאסקי.

לפני דחיית המשך המישחק ליום הקרוב, רשם בובי את מהלכו הבא על פתק שהוכנס למעטפה. כל אותו הלילה ישבה סוללת־המומחים הסובייטית וניתחה את מצב הלוח בעוד את ספאסקי שלחנו: „לישון, לישון ועוד פעם לישון!"

למחרת כשנפתחה המעטפה, ללא נוכחותו של בובי, שאיחר כרגיל, והשופט הסיע במקומו את הרץ לעמדת שח, לא נותר לספאסקי אלא להניח את מלכו על צידו לאות כניעה. הסוללה הרוסית ידעה כבר קודם: זה המהלך היחיד שלו אין כל מענה.

מכאן ואילך החל מי שהיה ילד הפלא של השחמת העולמי, להביס את ספאסקי בשיטתיות. הוא ניצח בעוד שלושה מישחקים וסיים שניים בתיקו.

כולם חייבים תודה לבובי

ש: השאלה מיהו בובי פישר, סביר כי איש בעולם אינו יכול לענות.

רוברט ג'יימס פישר נולד בברוקלין לפני 29 שנים. אביו, פיסיקאי יליד ברלין ואמו אחות ילידת שוויץ, יהודיה. בהיותו בן שנתיים התגרשו הוריו ובובי נותר עם אמו.

אל השחמת הביאה אותו אחותו ג'ואן. היא הראתה לו את מהלכי היסוד ותוך זמן קצר נאלץ הילד בן השש לחפש לעצמו מתחרה הגון יותר מאחותו בת ה־11. הוא מצא אותו בעצמו. שעות היה יושב ומשחק שחמת־עצמי.

מאז נותר לו ההרגל — תמיד לנצח. בגיל 12 ידע בובי מספיק רוסית כדי לקרוא את הפירסומים הסובייטיים על שחמת. „שמעתי כי הרוסים הם הטובים ביותר." בהיותו בן 15 הפך לרב־האמן הבינלאומי הצעיר ביותר שהיה אי־פעם.

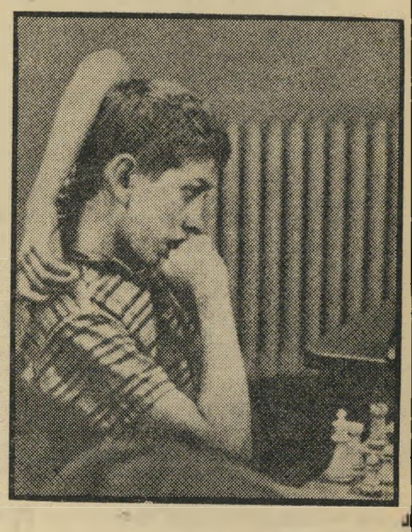

בן 14 בובי פישר הצעיר בתנוחת מחשבה טיפוסית. ילד הפלא הצעיר נהג לכסוס את ציפורניו, לפקק את פירקי אצבעותיו ולגרש „קיביצרים".

השיגעונות המוציאים כיום את ספאסקי משלוותו, היו תמיד חלק מאישיותו. היהודי על פי ההלכה, אשר אינו משחק בשבתות משום שהצטרף לכנסיית־התבל־של־האל, כת נוצרית שומרת שבת, התלונן תדיר על אורות באולמות המישחק, על תאריכים, קהל, מזגני־אויר ותנאי־מגורים. יש שחמתאים האומרים כי על כך חייב כל שחמתאי תודה לבובי, על הטיבו את תנאי המישחק בכל העולם. אך גם הם מודים כי בשעה שהעמיד הסעריץ האמריקאי את תנאיו, לא חשב על אף אחד מלבד בובי פישר.

אלוף טס מבעד לחלון

ש: אף הבדלי האופי המהותיים בין השניים, יש לפישר ולספאסקי רקע קרוב מאוד. גם ספאסקי הוא בן לאם יהודיה ואב לא יהודי. הוריו אף הם התגרשו בהיותו רך בשנים. גם אותו העלתה אחות על דרך השחמת וגם הוא היה ילד־פלא.

בהיותו בן עשר שיחק נגד אלוף העולם הרוסי (51—1948) מיכאל בוטבינניק. כשניצח את האלוף אמר בוטבינניק: „ילד זה יהיה אלוף עולם." ספאסקי הילד חייך ושתק במבוכה.

כשהיה בובי בן תשע שיחק נגד רב־

(המשך בעמוד 26)

שח־אמבט בובי נינוח בחדר אדים של סאונה. אירונית, הוא מכנה את התא רווי האדים בשם: החדר הרוסי. תרגילי הכושר היומיים שלו כוללים מלבד התאדות: שחייה, טניס וכדורת, אותם הוא מבצע בשעות הלילה שלאחר המישחקים. ביום ישן בובי. משחק השחמת דורש גם שמירה על כושר גופני.

לא חזה,
לא רגליים -
מרכז הכובד חזר
אל הטבור

המזכירה שרה גולוד (19), מרמת־אביב, עם חבר בן שבוע: „זה ממש נהדר לה־יות עם הפופיק בחוץ," היא אומרת.

ג תרנגולת עיוורת מוצאת לפעמים גרגיר בשדה, אמרו חז"ל — והתכוונו לקורקבן. לטבור, יעני. נו, לפופיק. לחור

המתחיילת לילך ארגמן (18) בוגרת תיכון ה־עומדת לחתגייס, מרכיבה את הפופיק מעל לג'ינס מהוהים: „זה נחמד."

החיכוניסטית בת־שבע וזנה (18), עומדת להינשא בקרוב: „פופיק זה יפה!"

העוזרת לרופא־שיניים אורנה ורינר (19), אסיסטנטית לרו־פא שיניים תל־אביבי, נבחרה על־ידי מערכת „העולם הזה" כמלכת הפופיק, מסיבות גלויות לעין. שטנית טבעית, בעלת עיניים ירוקות־חומות, גובה 170 ס"מ. בדרך כלל אין היא עוקבת אחרי חידושי האופנה. אך אופ... לקריאות־הביניים ב... נהנית מתשומת־לב... למרות שהופתעה: ... לא עם פופיק סק...

מלכת הנ...

המותן, החולצות עלו קצת למעלה — והמרכז הח... ניגלה לעין כל.

בעקבות האופנה החדשה, יצאה חוליית־כיסוי... העולם הזה — כלומר, לחשוף — את מ... הפופיק, ולהתעניין איך ההרגשה עם בטן ריקה...

הסבירה לילי אבידן, בעלת הפאב החדש וגרו... של המשורר דויד אבידן: „אין דבר יפה מזה ...

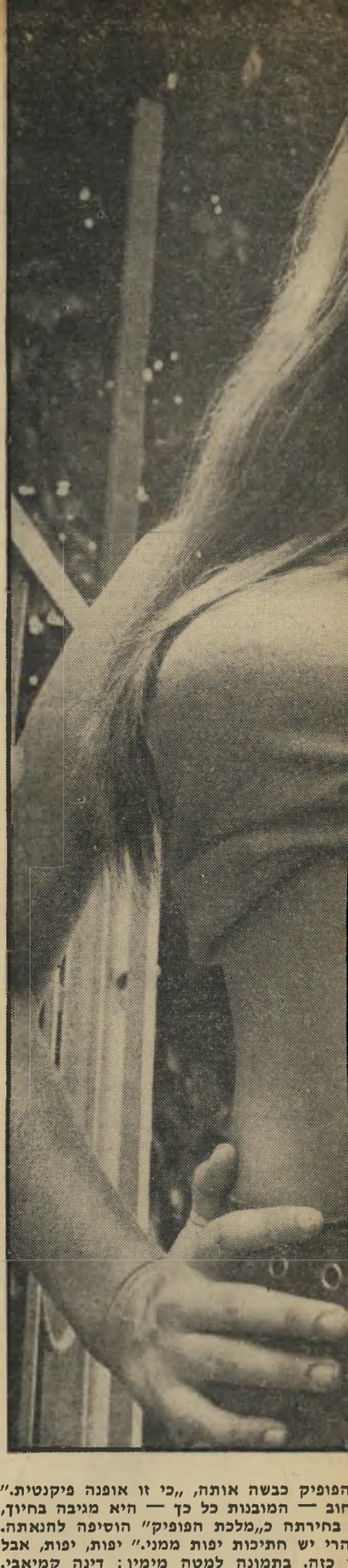

הפופיק כבשה אותה, „כי זו אופנה פיקנטית.“ חוב — המובנות כל כך — היא מגיבה בחיוך, בחירתה כ„מלכת הפופיק“ הוסיפה לחנאתה, הרי יש חתיכות יפות ממני.“ יפות, יפות, אבל כזה. בתמונה למטה מימין: דינה קמיאבי.

פופיק

שדווקא הסתירה את שלה: „בדיוק לפני כמה ימים, כשהתלבשנו להופעה באופרה שמשון והעלינו על עצמנו את התלבושות ההיסטוריות עם הפופיק בחוץ, נעמדנו, כל הרקדניות, מול הראי, והחלטנו לבדוק למי יש פופיק יותר יפה. אני זכיתי. לוא ידעתי שהעולם הזה ייצא לבחור את מלכת הפופיק, הייתי מופיעה עם התלבושת האופראית.“

דני כצמן, איש עסקים תל־אביבי, הסתפק בדיווח על מרכז הכובד של חברתו, נועה, הנמצאת בטיול באירופה. „הפופיק שלה הוא ממש משגע!“ הכריז בגאווה.

השחקן זאב („בופיק השקרים“) רווח ביקש לשכנע את גלינה קלוץ, עולה חדשה מרוסיה שהיתה בחברתו, להציג את מועמדותה. אלא שבאותו יום כיסתה החולצה את מרכז הכובד של גופה של גלינה היפהפייה — וההפסד, מדווחים יודעי דבר, היה של כל עם ישראל.

הסביר בעל אטליז בשוק הכרמל כשנשאל מה דעתו על הפופיק: „מפופיקים טריים אפשר להכין מאכלי מלכים. והיום הם בכלל לא ביוקר, הפופיקים.“

המהנדס החיפאי דן גורדצקי, ביקש להציג את מועמדותו לתחרות. כשהוסבר לו שהבחירה היא של טבור נשיי בלבד, נעלב, מחא בתוקף נגד ההפלייה הגשייית בארץ.

קבוצת קיבוצניקיות עברה בשטח, התעניינה: „איפה פופיק? איפה הוא? כשהסבירו לחן שלא מדובר כאן בשחקן מרדכי („פופיק“) ארנון, התאכזבו: „העירונים האלה! כבר אין להם מה לעשות!“

כאילו בחירת מלכת הפופיק היא עניין של מה בכך.

השחקנית לילי אבידן חושפת אמנם פופיק, אך ממשיכה להבליט גם אברים אחרים — כמו רגליה הארוכות. למטה: אחובה כהן (16) איבדה את מכנסיה על שפת־הים, עטפה עצמה במגבת בדרך הביתה, חשפה באקראי פופיק משובח ביותר. „זה בא לי לגמרי במיקרה, אבל זה מאוד מוצא חן בעיני,“ היא אמרה.

הרקדנית שושי גיל (22) ששה לכל אופנה חדשה, במיוחד אם היא מחמיאה לה. מאז תחילת אופנת הפופיק, אין היא נראית ברחוב בלבוש אחר. שיער ערמוני, עיני חתול ירוקות־חומות, גובה 170 ס"מ. מהמועמדות הסופיות.

(המשך מעמוד 15)

בפגישה עם „צוותי החשיבה" של מיפלגת־העבודה.

מאחורי שם מנופח זה, מסתתר אפס. מדי פעם, לפני ועידה או בחירות, זקוקה המיפלגה ל„מצע", שאיש אינו מתייחס אליו ברצינות. הצוותים, בראשותו של איש רס"י גד יעקובי, נועדו למלא חלל זה.

דיין, שאינו אוהב לעסוק בבבל"ת, נר־הג להחרים מוסד זה. הפעם הופיע לפתע, כדי להשמיע הכרזה מפוצצת.

תוכנה: צוותי־החשיבה עוסקים בדברים של מה־בכך, תחת להתמודד עם הבעייה העיקרית של המדינה: 1.3 מיליון הער־בים הנמצאים עתה תחת שליטת ישראל. מה צריך להיות מצבם מבחינת המשק, העבודה בישראל, וכו' ?

דיין לא הסתיר את כוונתו: לבצע סי־פוח־למעשה, על־ידי „שילוב" ערבים אלה בישראל. הוא הבהיר לחלוטין כי הם יישארו תחת שילטון ישראל לנצח, ולכן יש להסדיר את מעמדם החברתי והאזרחי בצורה זו או אחרת, מבלי לתת להם מע־מד מדיני כל שהוא.

סכין אחת. היתה זאת תקיעת סכין בגבה של גולדה מאיר, שנעדרה מן הפ־גישה בגלל מחלה.

כי רק יומיים לפני כן הכריזה גולדה, בפנייה שנועדה להיות דרמאטית, כי יש־ראל קוראת למשא־ומתן ישיר, שנושאו העיקרי יהיה, כמובן, גורל אותם השט־חים אשר דיין כבר סיפח אותם ברוחו. אמנם, אין ספק שגולדה חושבת כמו דיין שהשטחים לא יוחזרו לעולם. אולם כדי לסבר את אוזני העולם, עליה לקיים את האגדה כאילו היא מוכנה להחזירם בכל רגע. הצהרת דיין רוקנה את הצהרת גולדה מתוכנה.

עוד סכין. כאילו לא היה די בכך, חזר דיין למחרת היום ונעץ בגבה של גולדה סכין נוספת.

בהופיעו בפני מוסד אחר של מיפלגת־העבודה, שוב בהעדר גולדה החולה, דרש דיין להודיע לפני הבחירות כי הממשלה הבאה תשים קץ לסטאטוס־קוו בענייני דת, ותציע הצעות חדשות להסדר בעיות הדת־והמדינה. בין השאר, רמז, יש להעמיד אולטימטום לרבנים: או שיפסקו לפי האיג־טרסים של השילטון (כמו בעניין הממזרים), או שהשילטון יצמצם את סמכויותיהם.

מכיוון שגולדה מאיר תצטרך להרכיב את הקואליציה הבאה, היתה הכרזה זו מוכ־רחה להעריס קשיים על דרכה. הוצאת ה־מפד"ל מראש מן המישחק הקואליציוני היתה סגוללה את תופס־התיטרון של ה־מערך, ומעלה את מחיר שאר השותפים האפשריים — ל"ע והליברלים.

מכה עצמית. לשווא חיפשו הפרש־נים המדופלמים את הכוונה שמאחורי הצ־הרות אלה.

לא יכול להיות לדיין שום אינטרס לריב עם גולדה בשעה זו. גולדה שולטת כיום במיפלגה ובממשלה שילטון מוחלט, ואין ספק שמנוי וגמור עימה לעמוד ב־ראש רשימת המערך לכנסת ובראש ה־ממשלה הבאה.

יתר על כן: גם לדיין עצמו לא יכולה לצמוח תועלת מן ההתקפה על המפד"ל. ערך מניותיו במיפלגת־העבודה תלוי ב־כוח־ההסיחה של האיום הנצחי שדיין יפ־רוש מן המיפלגה, ויקים קואליציה בהש־תתפות גח"ל, הדתיים והימין של העבודה.

הקמת מחסום בין דיין והדתיים נוגדת את כל מדיניותו עד כה, ובכלל זה שיתחרור בחוברי־חישיבה מגיוס בצה"ל.

חדיבוק המסוכן. אם כן, איזה דיבוק נכנס בדיין השבוע?

התשובה, לדעת כמה ממקורביו: דיבוק הפירסומת.

הסתדרות

איך יתחלק

המזכ"ל הפעם?

מזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרון גינה השבוע שוב: הפעם, את הממשלה, על שהולידה את חוק סיכסוכי־עבודה, האוסר על האיגודים המקצועיים לשבות. הוא גינה את בית־המשפט על ששלח לבית־הסוהר את מנהיגי השובתים, קבע של־ממשלה כזו, השולחת פועלים לבית־הסו־הר ומקימה בתי־דין מיוחדים לשיפוט ב־ענייני־עבודה — אין זכות קיום. העם העובד יפיל אותה, הכריז המזכ"ל.

בן־אהרון דיבר כמובן על הממשלה ה־שמרנית הבריטית, הנמצאת עתה בעימות ישיר עם האיגודים המקצועיים ומפלגת העבודה הבריטית.

ז'ה מיכשוירם. ליצחק בן־אהרון אין מעצורים של יושר אינסטלקטואלי, כי שהוא מגנה את הממשלה השמרנית ה־בריטית על חוקים תאומים לאלה שנתקב־לו בכנסת הישראלית — בין היתר, ב־קולו שלו עצמו. אין לו גם שום מעצור נפשי או אינסטלקטואלי אחר, כשהוא מקבל בלישכתו את המלחין המהפכן היווני תי־אודורקיס, מצטלם איתו ומברך אותו להצ־לחה במאבקו לשיחרור ארצו מעול השל־טון הרודני. כל זאת, בשעה שבן־אהרון הוא חבר במפלגה, שחבריה בממשלה החליטו על הסגרתו של פליט פוליטי יוו־ני, שנמלט לחיפה, לידי סוכני הבולשת היוונית, שרצחו אותו מאוחר יותר בלב־ים, מול הנמל הישראל.

מחכים בקרן זווית. השבוע המשיך מזכיר ההסתדרות במסע־הצלב שלו, ש־יותר ויותר חברים במפלגתו שלו בטוחים כי הוא מכוון להבטיח לעצמו את מקומו בין המועמדים לראשות הממשלה: הוא הגשים את איומו להשבית את קונצרן עלית, שבראשו עומד נשיא התאחדות בעלי התעשיה מרק מושביץ. בעת ועונה אחת יצא בן־אהרון להתקפת־מחץ נגד אשר ידלין, חברו בוועדה המרכזת ומז־כיר חברת העובדים — גוף שהיו"ר שלו הוא לא אחר מיצחק בן־אהרון עצמו.

לא היה זה מקרה בלבד שהשבתת עלית וההתקפה על ה„ידלינים" באו בזה אחר זה. מושביץ הוא שותף לחברת העוב־דים במפעל אגן — ושותפות זו היא ל־צנינים בעיניו בן־אהרון. המזכ"ל רואה ב־ידלין את שליחו של יריבו הגדול ביותר — פנחס ספיר.

היה זה ידלין שזימן לבן־אהרון את התירוץ להתקפה, כשהאשים את ההס־תדרות ואת בן־אהרון בהעדפת האינטר־סים המקצועיים על פני „הקמת משק ה־פועלים", ובכך ש„ההסתדרות איבדה את

בן־אהרון מגנה

עת לתקוף, ועת לתקוף

רגישותה, דואגת פחות לתפוקה ולמיבנה המשק ויותר לתוספות שכר לעובדים."

עימות חזיתי. אך גם אמן ההתק־פות והנסיגות יצחק בן־אהרון עתיד להי־דחק ביום החמישי השבוע לקרן־זווית, כשרבים מחבריו ימתינו לראות כיצד יח־חמק שוב פעם מהכרעה סופית.

במושב הוועד־הפועל שנקרא לסוף ה־שבוע, יצטרך בן־אהרון להציע אם להמ־שיך בקיומו של הסכם־המסגרת — המר־שה תוספת שכר של לא יותר מאשר שלושה אחוזים השנה ושלושה אחוזים בשנה הבאה — או להכריז על ביטולו.

ביטול הסכם המסגרת — עליו חתם בן־אהרון עצמו — יביא, לדעת הכל, לעימות חזיתי ישיר בין בן־אהרון לבין פנחס ספיר, ולקרע גלוי במפלגת העבודה. בן־אהרון יכול כמובן להסתפק בתביעה ל־תוספת־יוקר מתאימה, נוסף על הסכם ה־מסגרת. אך במקרה כזה, מונחת לפניו אזהרתו של ספיר כי האוצר יעלה מייד את המיסים.

סיעת העולם הזה—כוח הדש בוועד־הפו־על כבר הכינה הצעת החלטה התובעת בי־טול הסכם המסגרת מעיקרו. ואילו מפ"ם, שבלעדיה אין למערך רוב בוועד־הפועל, תובעת תוספת־יוקר של שישה אחוזים לפחות, נוסף על העלאות השכר הכלולות בהסכם המסגרת.

פיטורין — כן.

פיצויים — לא.

בעלי עלית — הקפיטליסטים החשובים הללו, מנצלי המוני הפועלים — לא היו מעזים לעולם לעשות דבר כזה. אולם אנשי ההסתדרות — כאשר הם הופכים ב־עצמם למעבידים — מעיזים גם מעיזים.

הנהלת דבר — מפעל הסתדרותי, ש־נועד להפיץ את דברה בארץ — מרשה לעצמה לפטר עובדת בגלל צימצומים — בלי פיצויים.

צ'יזבאט. להגנתה של הנהלת דבר יש לומר, שלאמיתו של דבר הצימצומים היו רק תירוץ טפל, והעובדת בה מדובר פוט־רה כנקמה פוליטית. משום כך, גם חסירוב לשלם את פיצוייה הינו חלק מהנקמה.

התוצאה: בימים אלה, עובר המאבק ל־בית־המשפט, ודבר, עיתון ההסתדרות פוע־לי ישראל, ייתבע לדין על שפיטר עובדת ללא פיצויים.

את ההודעה על פיטוריה קיבלה ליויה רוקח — סופרת דבר ברומא — במרץ ה־שנה, אחרי 11 שנות עבודה בעיתון. ל־כתבת, כמו לשאר עובדי דבר, לא היה ספק בסיבה: ליויה פוטרה בגלל דעו־תיה השמאלניות. ספציפית: בגלל כתבה שלה שחשפה את קשרי־הידידות בין הצמ־רת הישראלית לחוגים פאשיסטיים באי־טליה. (דברים מוזרים בבית דבר, העולם הזה 1807).

התארגנות. הצימצומים, שהוזכרו במכתב הפיטורין כסיבה לפיטורין, הס־תכמו, עד היום, בליויה בלבד. כתוצאה מכך, התארגנו ידידיה הרבים — עיתונאים — ביניהם אנשי דבר עצמם, שאינם מא־מינים בכנותם של נימוקי ההנהלה — אנשי תרבות ואמנות, בראשם יעקוב אג־מון. גם אגודת העיתונאים מטפלת בנושא.

אולם, המיבחן הקרוב ביותר יהיה דווי־קא במישור המשפטי. מתברר שהמגעים הממושכים בין עורך־דינה של ליויה, צבי פומרוק, לבין מנהל דבר, גדעון נאמן, עלו על שרטון. בפגישה שקיים עורך־הדין עם אנשי דבר, הגיעו הצדדים לסיכום ב־עניין הפיצויים. אולם נראה שמישהו או מישהי בדבר החליט למצות את הדין עד הסוף עם המורדת, והורה להפסיק מייד את תשלום משכורתה, ולבטל את ההסכם בעל־פה בדבר הפיצויים.

„יהיה זה יום עצוב אם חנה זמר תצליח לסלק את ליויה רוקח — ועוד בלי פי־צויים," אמר אחד העיתונאים הוותיקים של בית דבר.

הירד איננו. כשנתבקשה להגיב על כך, טענה עורכת דבר שאין היא בקיאה בנושא הפיצויים שצריכה ליויה לקבל, וכי מנהל העיתון, גדעון נאמן, מטפל בעניין. תגובתו של נאמן, שלא נותר לו למי לז־רוק את הכדור: לאחר ששמע את השאלה, ביקש לחזור ולהתקשר אליו כעבור חמש דקות. מאז, לא ניתן לאיתור.

תגובתו של דובר ההסתדרות, לה שייך דבר: „ההסתדרות אינה מטפלת בעניין. כל ענייני העיתונאים מתבררים באגודת העיתונאים."

צה"ל

הסרן נגד צה"ל —

סיבוב שני

נהג הפיאט 124 היה גבר לא נורמלי: הוא לא הסתפק בכך שעקף את מכונית הווקסהול שלפניו בעלייה, כשהוא חותך קו לבן — אלא החל משתעשע עם ה־ווקסהול, חוסם את דרכה פעם מימין, פעם משמאל, כשהוא מלווה את הפגנת גבריותו בתנועות יד חד־משמעיות.

נהג הפיאט — שזוהה מאוחר יותר כאחד נחום ראודר — גמר להיות גיבור כאשר נאלץ לעצור אחרי שיירה שהתעכבה בכביש. נהג הווקסהול, שעצר אחריו, ירד ממכוניתו, קרב לפיאט.

ראודר מיהר לנעול מבפנים את דלתו־תיו וחלונותיו, נשאר מאחוריהם. המשיך ללגלג על נהג הווקסהול בתנועות גסות.

(המשך בעמוד 23)

החוטפות והאנוסות

ש תי נערות מבוכבלות ונפחדות ישבו בתא הנאשמים בבית־הדין ה־צבאי בצריפין, התבוננו בפיות פעורים ועיניים נוצצות אל עדשות המצלמות. לבר־שות במכנסיים וחולצות הדוקות, כששפ־תותיהן משוחות בשפתונים חיוורים ועיני־הן מאופרות בכחול, נראו רימה טאנוס ותרז חלסה, כשתי עוזרות־בית שנקלעו באקראי למרכז ההתעניינות הציבורית.

שתי הערביות, שנמנו בחודש מאי השנה על צוות המחבלים שחטף את מטוס סבנה, המיסיר ללוד ושם איים לפוצצו על נוסעיו אם לא ישוחררו כמה מאות חבלנים הכלו־אים בישראל ויוטסו לקהיר, נראו רחוקות מאוד מהזוהר והילת האומץ שאפפו אותן מיד אחרי החטיפה. השתיים, שנאשמו ב־החזקת נשק וחמרי נפץ, הנחת פצצה ב־מטוס. איום לפוצצו וחברות בארגון בלתי־חוקי, חשפו מיד עם תחילת המשפט את

האב אביה של תרז חלסה מעכו, שהכריז תחילה כי אינו מכיר עוד בבתו, הסתיר את פניו בבית־המשפט מהצלמים, ניסה להכות אחד הצלמים.

אב בית הדין אלפרן

קו ההגנה שלהן. „אינני אשמה." אמרה רימה, „אני מוכנה להסביר את עמדתי ומצבי... הייתי מוכרחה לשאת נשק, לחצו עלי והכריחו אותי." תרז אמרה רק: „אינני אשמה."

מי שחשב ששתי החוטפות תתגלינה כי־לוחמות־חופש ותנסינה להצדיק את מעשי־הן בנימוקים אידיאולוגיים, התאכזב.

היתה זו מעין חזרה על משפט אוקאמוטו — אבל איזה הבדל! בלי מתח, בלי הת־רגשות, בלי חידות והפתעות. אילו היו

במדינה

(המשך מעמוד 22)

החליפו מחלומות. נהג הווקסהול המחומם כילה את חמתו באחד ממגביה של הפיאט, אחר ניפץ את השמשה הצדדית במכת אגרוף בריאה. רק עכשיו העז גיבור הפיאט לצאת לאוויר העולם. הוא מיהר לשולי הכביש, הרים אבן, וחטיח אותה בחלון הקדמי של הווקסהול. אחד מנוסעים הווקסהול ירד ממנה, החליף מה־לומות עם ראודר.

לכל הפרשה הזו היה עד נייטראלי — אזרח בשם נחום ראובן, שנסע אחרי הווקסהול, ראה את הכל, והעיד על כך.

נהג הווקסהול התלונן במשטרה. זו פתחה תיק, ולבסוף השיבה לו: „לאחר חקירתנו בתלונתך, הזהרנו את הצד שכנגד. אנו מקווים שהוא לא יחזור על מעשיו. לפיכך נראה לנו כי אי־הגשת תביעה משפטית במקרה זה, היא לטובת העניין."

יחסים עם חיילות. כל זה אירע לפני חודשיים. השבוע, חזרה לפתע הפרשה לחיים — בצורה מוזרה ביותר.

היא חזרה לחיים בצורת ידיעה בעיתונים, שסיפרה כי סרן אילן עובד יועמד בפני בית־דין צבאי באשמת תקיפת אזרח, חבלה במכוניתו והתנהגות שאיננה הולמת קצין צה"ל.

סרן אילן עובד היה נהג הווקסהול, והאזרח שבו מדובר היה כמובן ראודר.

מה קרה שחודשיים לאחר שמשטרת

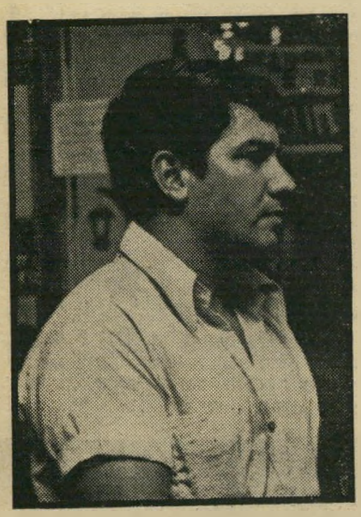

סרן עובד
התנהגות שלילית — של מי?

ישראל סגרה את התיק — התעורר לפתע צה"ל — ודווקא נגד אילן, המתלונן?

קשה היה שלא לזכור עם פירסום הידיעה, כי שבוע לפני כן הגיש אילן זה עצמו בג"ץ נגד שר הביטחון והרמטכ"ל, על שאלה ביקשו לזרוק אותו מצה"ל, לאחר שהואשם בקיום יחסי־מין עם חיילות שבפיקודו (העולם הזה 1820).

שיכחה מוזרה. קשה היה גם להתעלם מעובדה נוספת: בזמן התקרית, חיתה עם ראודר בפיאט שלו ידידה שלו — סגן רונית דרן, מלישכת דובר צה"ל. ראודר, משום מה, לא מצא לנכון להתלונן על אילן במשטרת כפר־סבא — כאשר אילן הגיש את התלונה נגדו. הוא העדיף להתלונן אצל דובר צה"ל.

בקטע הדרמטי ביותר בתלונתו, ידע ראודר לספר כי אילן איים עליו שיהרוג אותו באקדח שברשותו. משום מה, שכח ראודר לגלות פרט קטן זה בעת עדותו במשטרת כפר־סבא, כאשר נחקר שם. הוא נזכר בכך רק כעבור חודשיים.

פרט מוזר נוסף: ראודר, בתלונתו, טען כי אילן היכה אותו. העד הנייטראלי שראה את הפרשה, העיד כי היה זה אחד מנוסעיו של אילן שהיכה אותו, ולא אילן.

התנהגות מצופה. אלא שאת שלטונות צה"ל לא עניין כל־כך ראודר. ענין אותם יותר סרן אילן עובד.

למה? הסביר סגן־אלוף דוב שפי, מהפרקליטות הצבאית:

„למרות הקינטור מצד ראודר, לא על־תה התנהגותו של סרן אילן בקנה־אחד עם ההתנהגות לה מצפה צה"ל מקציניו, אף בעניינים שאינם נוגעים לעצם השירות."

רימה טאנוס ותרז חלסה מכריזות: „אנו כופרות באשמה"!

שופט בן־ציון

בית־המשפט אולם בית־הדין הצבאי בצריפין, בו נשפט היפני קוזו אוקאמוטו, שימש זירה גם למשפטן של שתי חוטפות מטוס „סבנה". למעלה — קהל העתונאים. משמאל: מראה כללי של ביהמ"ש.

שופטת נריה
מקדימים את משפטן של השתיים למשפטו של היפאני יכול היה העולם להבין טוב יותר מדוע צריכות תנועות החבלה הערביות להעזר ברוצחים זרים.

„היכן הצנזור"? קראו 500 אנשי

התרבות שהשתתפו בהצגה לא-חוקית

ישו מתמזמז על הצלב

קהל ביקורתי השחקן אורי לוי ואשתו, העיתונאית סלילה בן־זכאי, עוקבים בהבעת־פנים ביקורתית אחרי המתרחש על הבמה. מפניהם לא ניכרה הזדעזעות מיוחדת לשמע הדברים שגרמו להתרגשות אצל הקהל.

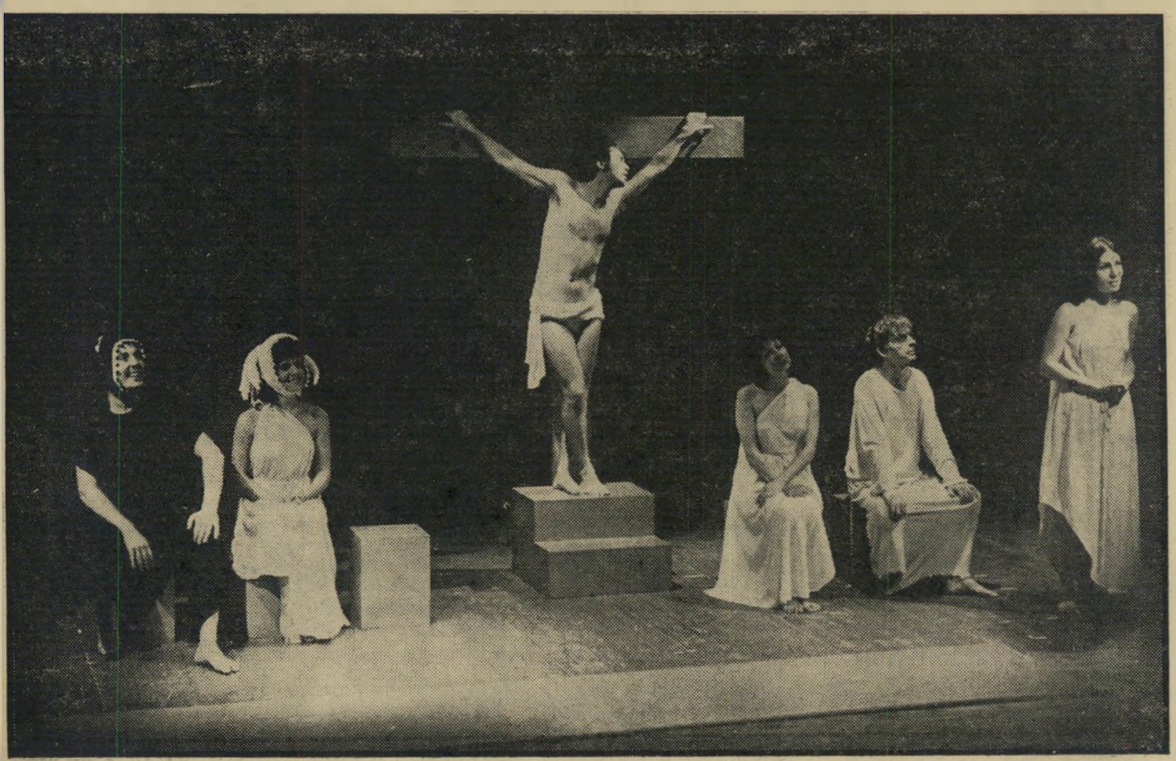

ישו תלוי על הצלב, מחעלס באהבים עם אשה מעריצה.

ישו יורד מן הצלב, יורה בעוזי על בני עמו, הזועקים: „אל תירה, עבדי יעקוב!"

ישו מובא כקורבן על־ידי דור ההורים, אנשי העלייה השניה, מייבשי הביצות וסוללי הכבישים, במהדורה חדשה של עקידת יצחק.

אשה מתייחמת מרוב הערצה ליעילותו של צה"ל, ומחליטה להכניס את צה"ל לביתה במקום העוזרת, הבעל והמאהב.

ישו מועלה על הצלב על־ידי משפחתו, כל אימת שבאים תיירים, כדי לשנורר מהם תרומות.

מכת אגרוף למפריע

כך? אלה הן סצינות מעטות מתוך חברים מספרים על ישו, מחזהו של עמוס קינן, שקיבל שלוש הלוואות ממשלתיות ונאסר להצגה על־ידי המועצה לביקורת

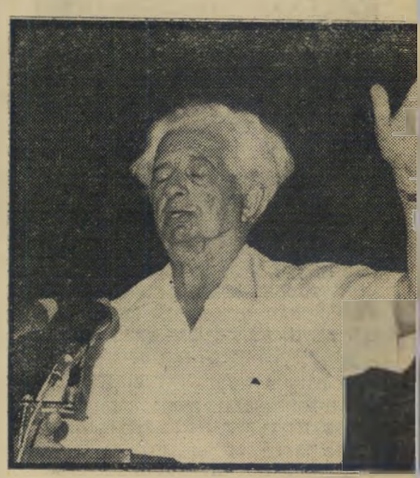

הצנזור עורך־הדין יצחק שבו, שנאות להזדהות כחבר הצנזורה, אחרי דרישות חוזרות של הקהל שמישהו יסביר את נימוקי הפסילה, לא הצליח בוויכוח להסביר דבר.

סרטים ומחזות, הוועדה הציבורית מטעם מישרד־הפנים הפועלת כצנזורה.

הסיבה הרשמית לאיסור: „פגיעה בערכים מקודשים".

תשובתו של קינן נערכה השבוע במועדון צוותא בתל־אביב, בפני קהל של 500 משומנה וסולתה של התרבות הישראלית — אנשי תיאטרון, סופרים, משוררים ואנשי־ציבור.

קינן הציג בפניהם את המחזה, בניגוד לחוק. לאחר מכן נערך עליו ויכוח ציבורי.

במשך שעתיים בלט בחושך רק הצלב האדום הגדול, ושמת השחקנים. היו קטעים מזעזעים, בייחוד אלה שגינו את עקידת־יצחק ואת פולחן החללים. במשך כמה רגעים היה נדמה כאילו יחזרו הסצינות הסוערות מימי מלכת האמבטיה.

אך היתה רק התפרצות אחת בקהל, והיא הושתקה כאשר עורך־דין צעיר הסתער על המפריע באגרופים.

קטעים אחרים עוררו תגובות שונות. למשל, כאשר גילו הנשים כי אלוהים ממזמז אותן מתחת לשמלות.

טען אל"מ (מיל.) מאיר פעיל, בוויכוח: אפשר למחוק את קטעי גסות־הרוח, שאינם תורמים לבשורת המחזה, לטובת הקטעים החזקים, שגרמו להתרגשות.

ישו על הצלב

השחקן יוסי יבלונקה כישו ה־צלוב, בסצינה אופיינית של ה־מחזה חברים מספרים על ישו, של עמוס קינן. במשך כל ההצגה עולה ויורד ישו מן הצלב האדום, כשהוא מתמזמז עם מעריצות, יורה בהוריו, יוצא למילחמה, כשהוא מנגן במפוחית־פה או מגנה את האמנות המזילה דמעות בהנאה מסבלם של בני־אדם.

הפרופסור אריה זקס, מרצה לספרות אנגלית, בחברת אשתו השחקנית, גבי. זקס השתתף בוויכוח, טען שמחזות חריפים הרבה יותר, התוקפים את ישו והערכים המקודשים לנצרות, מוצגים כיום בארצות נוצריות מובהקות.

פרס לעת זיקנה

אם קיווה מישחו כי הוויכוח, שנמשך עד אחת אחרי חצות, יהפוך לחווייה אינטלקטואלית, התאכזב. השומן והסולת לא הפיקו מרגליות. הוויכוח כולו יכול היה להתנהל לפני 30 שנה בחוג הבימה לנוער.

בראשיתו, היה זה כימעט מישחק חברתי, ששמו היה יכול להיות: „חפש את הצנזור". הכל ביקשו שמישהו מהצנזורה יעלה על הבמה ויצדיק את הפסילה. אבל איש מן הצנזורה לא הראה את אפו. היה זה ויכוח חד־צדדי, שנתן לכל אנשי־התרבות הטובים הזדמנות להוכיח שהם נגד הצנזורה המרושעת.

ההרגשה כי יושב סוכן חשאי של הצנזורה באולם, רואה ואינו נראה, הגבירה את הפיקאנטיות של המישחק הילדותי.

אולם לפתע השתנה המצב. גבר כסוף־שיער קם מהשורה האחרונה, התגלה כאיש־הצנזורה בשר־ודם. היה זה עורך־הדין הקשיש (73) יצחק שבו, לשעבר מנכ"ל מישרד־הפנים, שכמו רבים מחבריו במועצה לביקורת זכה בתפקיד זה

המחבר

עמוס קינן מעשן, בהקשיבו לוויכוח על מחזהו. לפגר שאיפרו את פניו, הלבישוהו בחליפה מהודרת, תקעו סיגאר בפיו והניחוהו בארון זכוכית, כדי שייראה כאילו חי. מימין: אשתו, העיתונאית נורית גרץ. משמאל: הגראפיקאית צילה מנוסי, אשתו של הפיזמונאי דידי מנוסי. בדבריו בוויכוח, הישווה קינן את החברה הישראלית

האמהות

אמו של עמוס קינן (מימין) ואמה של נורית גרץ מקשיבות ברצינות רבה לדברי המתווכח, אל"מ מאיר פעיל, שטען כי קטעי ניבולי־הפה פוגמים בטעם הטוב ובכוח־השיכנוע של הקטעים הסאטיריים החריפים נגד המישטר בישראל.

כפרס־תנחומים לעת־זיקנה.

שבו נאם נאום ארוך, בו לא הסביר דבר, בילבל את היוצרות עוד יותר. בתום דבריו לא היה ברור לאיש לשם מה קיימת הצנזורה, ומדוע נפסל מחזה מסויים זה. לשבו גם לא היה מושג על המתרחש סביבו. כך טען כי מעולם לא הוגשה הצעת־החוק לביטול הצנזורה (הצעה כזאת הוגשה זה מכבר על־ידי סיעת העולם הזה — כוח חדש, כפי שהזכיר לו בו במקום אמנון זיכרוני).

אף שגם הנואמים האחרים השמיעו פה ושם הערות לעניין, בלטו רק שלוּשה מתווכחים: מאיר פעיל, האדריכל מיכאל קון (שהצדיק צנזורה כמכשיר למניעת הסתה לפוגרומים, אך פסל אותה כמכשיר מטעם מישטר פוליטי להשתקת ביקורת על עצמו), והפסיכולוג־המבקר אורי ראפ, שייסר את הקהל עצמו, על שהפך את ההפסקה לאירוע חברתי, אחרי שהזדעזע זה עתה מדברי־הביקורת שהטיח קינן מעל הבמה בפני החברה האדישה, שאינה מתייחסת לדברים ברצינות.

נותרה השאלה: האם פוגע המחזה בערכים מקודשים של הדת הנוצרית, שהיא דת־מיעוט בישראל? השיב על כך הפרופסור המזקן אריה זקס: להיפך, זהו מחזה נוצרי במהותו!

במדינה

מיעוטים

ערבי מלוכלך

דבר עברית!

סלמאן שחאדה סגר את חנות הבדים שלו, שליד השוק בכפר ראמה, ניפנה לעבר ביתו שבמעלה הכפר. ליד הבית, נתקל בשוטר שחיפש אותו. השוטר מסר לו צו תתום בידי אלוף פיקוד הצפון, מוטה גור, האוסר עליו להימצא בשטח למת־הגולן וירושלים.

חתימה — רק בערבית. השוטר, מבני הכפר, ביקש ממנו לחתום על קבלת הצו. שחאדה סירב. מספר שחאדה (47): „אמרתי לשוטר שאני לא יכול לחתום בגלל שאני לא קורא וכותב עברית. אם יתנו לי את הצו בערבית — אחתום. יחד עם זה הסברתי לו שהבנתי את הצו."

בעזרת מתורגמן, הבין שחאדה טוב יותר: תאריך הוצאת הצו היה 18 למאי 1972: באותו יום, התפרסמה במוסף השבועי של דבר כתבה של אהוד יערי ותופיק חורי, שעסקה במתנגדים לגיוס הדרוזים לצה"ל. בין אלה שרואיינו בכתבה, היה גם שחאדה, שימים מספר קודם לכן הפיץ כרוז בכפרו ובמערכות העיתונים נגד גיוס דרוזים לצה"ל. כתב אז שחאדה: „בגלל מיעוט סוטה נירשם אנו לדראון עולם. אפילו ערבים המרגלים (לטובת ישראל) בעולם הערבי, אפילו ערבים המשרתים את הש.ב. בכפרים, אפילו אלה מביטים בנו באיבה. כאילו הם שומרים על לאומיותם יותר מאתנו. רק מי שמטמין ראשו בחול יאמין, שאין רואים ואין יודעים את מקומנו."

„מלוכלך". הצו היה רק השלב הראשון. כעבור ימים מספר הגיע שוב שוטר לחנותו של שחאדה, מסר לו הזמנה להתייצב בתחנת המישטרה של כרמיאל. „הסמל אשר אביצרור, שאליו הוזמנתי, התחיל לצעוק עלי: ‚מלוכלך. אתה מסרב לחתום על הודעת הממשלה בעברית?' הוא זרק את הכובע שלו על

פעיל שחאדה
אחרי הגידופים — דממה

השולחן והמשיך: ‚פה ממשלה יהודית. לך ללבנון ולסוריה ותצטרף למחבלים. גם הם לא מכירים בעברית'.

„אחר כך, הוא כתב בדו"ח שלו שאיני מכיר בשפה העברית. הסברתי שאני מכיר בעברית, אבל גם הממשלה מכירה בערבית. זאת שפה רשמית. ואני חייב לקבל את ההודעות שלי בשפה שאני מבין."

לא הכריח. בעקבות העימות עם הסמל הפטריוטי, שלח שחאדה תלונה לשר־המישטרה. בעקבות התלונה, הוזמן שוב למישטרה, לקצין בשם גינור. „הקצין דיבר איתי יפה," מדווח שחאדה. „ביקשתי ממנו לרשום את דברי בערבית כדי שאדע על מה אני חותם. הוא לא הכריח אותי לחתום — אבל לא כתב בערבית, למרות שידע שפה זו.

„שלוש שעות חקר אותי. על הכל. על התקופה שהייתי מורה. על הזמן שהייתי איש מפ"ם. דעותי בפוליטיקה. בסוף דיבר גם על התלונה שהגשתי. אבל את זה הוא גמר מהר מאוד, והבטיח לי תשובה.

„זה היה לפני יותר מחודש. מאז, אני עוד מחכה לתשובה."

הפרקליט הנרגז

עו"ד צחי שני מעשן בעצבנות בזמן ההפסקה, אחרי שהשתיק במכות אחד הצופים, עיתונאי שלא יכול היה להתאפק וקרא קריאות־בוז לשמע דברי־הלעג על פולחן החללים של ההורים השכולים. משמאל: אשתו של צחי, השחקנית יעל אביב. אולם הזעם העיקרי של הקהל היה מופנה נגד הצנזורה, שאסרה את הצגת המחזה.

אירוע חברתי

ההפסקה הפכה לאירוע חברתי, כש־500 אנשי האמנות והתרבות נדחקו בפרוזדור, החליפו רכילויות כרגיל, למרות הזעזוע שעברו זה עתה למראה המחזה **חברים מספרים על ישו.**

צח וענוג
יהיה עור גופך
בעזרת
דפילטור
הקרם הקוסמטי המושלם
להסרת שיער מיותר

נוח לשמוש השפעתו ארוכת טווח
אינו מכאיב

דפילטור מוצר צמרת נוסף של "וולה"

אלוף העולם

(המשך מעמוד 19)

האמן ניידורף, בעל השיא העולמי ב־מישחק־עיוור *. כשניצח בובי את האמן המבוגר, קם ממושבו ובלי ללחוץ את היד המושטת הפטיר לעברו: „אני מציע לך אדוני לחפש לך מיקצוע אחר בחיים."

במישחק השישי של האליפות העכ־שווית נכנס שוב ניידורף לחיי השחמת של בובי. בהגיבו על התקפה של ספאסקי ביצע פישר את מה שמכונה על שם ה־ממציא: הגנת ניידורף. צופים, אשר ידעו כי האמן המזדקן יושב במינון ה־סמוך לאולם־התחרות יצאו לקרוא לו כדי שיחזה בכבוד שנחלק לו.

„מי משחק את הוריאנט שלי?" שאל ניידורף, „פישר? אז אין לי מה להיכנס. הוא לא עושה את זה לכבודי. הוא פשוט משחק את הוריאנט הטוב ביותר עבור." והמשיך ללגום מן הקפה.

ההיסטוריה של השחמת מראה כי פישר אינו המטורף היחיד שישב לצידו של הלוח־המשובץ.

האמריקאי פול מרפי אלוף העולם הלא־רשמי בשנים 59—1858, אשר נחשב עד היום למבריק בשחקני השחמת, עזב את המישחק בהיותו בן 21 בלבד. בסרבו לשחק או אפילו לדבר על שחמת ניסה להפוך לעורך־דין ונכשל. הוא בילה את שארית ימיו בניו־אורלינס, כשהוא חולה פאראנויה. הוא נהג לסדר נעלי־נשים ב־חצי־גורן בחדרו, וכשהוא מדלג במירפסת דיקלם בצרפתית: „המלך הקטן ילך לדר־כו בלא בושת."

לצד שחקנים כמו אלכסנדר אליוכין ניצב פישר טהור ותמים כשחקן פאסיאנס. אליוכין אלוף־עולם (46—1937, 53—1927) שהיה גולה רוסי, נודע כמשתף־פעולה נאצי וכתב סידרת מאמרים בה טען כי היהודים הרסו את טוהר השחמת.

הוא הופיע פעם בגבול הפולני והצהיר: „אני אליוכין. אלוף העולם בשחמת. יש לי חתול שנקרא שחמת. אני לא זקוק לדרכון." בהפסידו במישחק היה אליוכין נוהג להשליך את מלכו אל הקיר. הוא נישא חמש פעמים והיה שתיין כרוני. פעם בהיותו במופע פומבי עמד והשתין על ריצפת האולם.

האמן הבריטי ג'וזף בלקברן הפסיד פעם במישחק לאלוף העולם (94—1886) וילהלם שטייניץ (מטורף לא קטן בזכות עצמו). בשל ההפסד אחז בלקברן בשטייניץ והטי־לו מבעד לחלון אולם התחרות.

הציבור אוהב את המנצח

אז מה רוצים מפישר?

הוא פשוט עושה הכל כדי לזכות במישחק ובעיקר בכסף הרב המוענק ל־זוכה. 250,000 דולר יפלו בחלקו של ה־מנצח. (הפרס באליפות הקודמת היה 12,000 דולר בלבד.)

לשחמת היסטוריה עתיקה של פרסים. האגדה ההודית מספרת על פילוסוף ש־המציא את השחמת בנסותו להמחיש ל־מלכו העריץ, בדרך המישחק, כי לא תית־כן מלכות בלא שיתוף פעולה בין מלך לנתינים. העריץ שנהנה מאוד מן ההמצ־אה ביקש להעניק לפילוסוף פרס ואמר: „בקש, וכל מבוקשך ינתן לך!" לתדה־מתו של המלך ביקש הזקן גרגיר־חיטה על הראשונה מבין 64 הערוגות, שניים על השנייה, ארבע על השלישית וכן הלאה, בכל מישבצת כפליים מקודמתה.

אך תדהמתו של המלך גדלה כפליים כאשר נוכח כי כל אוצרות התבואה בעו־לם לא יספיקו למלא את מבוקשו של הפילוסוף. כיום יודעת המתמטיקה ל־חשב בנוסחה שגראית בפשטות כך: $X = 2^{63}.....2^2 + 2^1 + 2^0$, כי אילו רצה המלך להעניק את הפרס היה עליו לקבץ למעלה מ־18 טריליון גרגרי־חיטה. מיספר אסטרונומי בן 20 ספרות.

אם יזכה פישר בפרס הגדול ואם לאו, בתשומת ליבו של הציבור זכה מלוא חופ־ניים.

על כך ענה דידי מנוסי כשנשאל לדע־תו כאיש הציבור על פישר: „אם הוא לא היה מנצח, לא הייתי סובל אותו."

---

* מישחק שחמת בו אין אחד השחקנים רואה את לוח־הריב. ניידורף הגיע לשיא בשחקו נגד 45 אנשים בעת וב־עונה אחת, כשהוא מבצע את כל ה־מהלכים מזיכרונו, ללא עזרת לוח.

תעריפון המנויים של העולם הזה: החל מ־1.12.1971

	לשנה בלירות: מחיר העיתון + הוצאות משלוח = ס"ה	לחצי שנה: מחיר העיתון + הוצאות משלוח = ס"ה
• דמי המנוי בארץ	70 + 12 = 82	37 + 6 = 43
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	70 + 17 = 87	37 + 9 = 46
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר		
• לכל ארצות אירופה ואיראן	70 + 45 = 115	37 + 23 = 60
• לקפריסין	70 + 36 = 106	37 + 18 = 55
• לארצות־הברית וקנדה	70 + 76 = 146	37 + 38 = 75
• לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד	70 + 80 = 150	37 + 40 = 77
• לדרום אפריקה, זמביה ורודזיה	70 + 105 = 175	37 + 53 = 90
• למקסיקו ופנמה	70 + 100 = 170	37 + 50 = 87
• ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן	70 + 135 = 205	37 + 68 = 105
• לאוסטרליה וניו־זילנד	70 + 150 = 220	37 + 75 = 112

רחל מרחלת על גל העולם

בעוד שבועיים, ימלאו **לביאטריס שוורץ**, נערת־הדיסקוטקים התל־אביבית, 18.

סוף־סוף, כמה שהיא ייחלה ליום הזה.

עוד רחוקה — אוי כמה רחוקה — מ־18. אבל זה כבר סיפור אחר.

הסיפור עכשיו הוא שברגע שימלאו לה 18. תפרח ביא לעולם הגדול. זה זמן רב

הבטחות, הבטחות

שוורץ

ולא רק היא. אני מכירה לא גבר אחד, שחטף יותר משתי דפיקות־לב, במשך השנים, כאשר גילה שהבלונדית היפהפייה שהיא גילתה שבארץ אין אופקים רציניים, ומעט הרציניים שישנם כבר נבדקו על־ידה ונמצאו לא מספיקים. הצרה היתה רק שהוריה המאמצים גילו צרות אופקין אופיינית לארץ הזו, וסירבו להרשות לה לפרוח. הם לא נרתעו אפילו מלהיזקק לעזרת בית־המשפט, כדי להשאיר אותה כאן. אבל בעוד שבועיים היא תחדל להיות קטינה, ותוכל לצפצף סוף־סוף.

אפשר להבין אותה. ביחוד בהתחשב בעובדה שזה למעלה משנה שהיא מסתובבת עם כרטיס־טיסה ביד. מסתובבת, מסתובבת — ותקועה במקום.

את הכרטיס נתן לה במתנה **אבי עופרים**, בימים הטובים ההם שהוא גילה עדיין כישרונות צעירים.

בינתיים, ניצלה היא את הזמן במיטב יכולתה, קשרה קשרים בינלאומיים ככל שהזדמן לה כאן. הקשר האחרון: **שמעון עדן**, מכר ותיק שלה מביקוריו הקודמים בארץ, שהזמין אותה, בביקורו הנוכחי, אליו לברלין, לאחר שתסיים את ביקורה אצל אבי במינכן.

טוב, אבל כל אלה הן רק הבטחות לעתיד. בינתיים, הבן־אדם צריך בכל זאת לחיות ממשהו, ולאהוב מישהו. לשם כך, נוסעת היא בזמן האחרון הרבה על קו תל־אביב—טבריה, שם היא מנהלת רומן עם **טבריני** בן 27. מה שמוכיח כבר על רמת התל־אביבים, אם צריך להרחיק נדוד עד טבריה.

אבל זה רק דרך אגב. העיקר הוא, ש־נערת־הזוהר הצעירה איננה מתכוונת ל־הרשות לאהבה לפגוע בקריירה שלה. רו־מן או לא רומן — היא מתעתדת לנסוע ביום־הולדתה. „בשביל מה קיימים כרי־טיסים, אם לא בשביל להשתמש בהם?" כמובן.

לפני חודשים מספר, עמד שר הביטחון **משה דיין** באותו חדר עצמו — בתפ־קיד שונה לגמרי: אז, הוא הגיע לדיוקנו הפרטית של הרב **שלמה גורן**, בלוויית

בן־עמי

אשתו **רות**, כדי להתגרש. ביום השלישי שעבר, היה לו קצת יותר קל על הלב: בסך־הכל, הוא מילא הפעם תפקיד של אורח.

בכלל, האירוע כולו היה הפעם יותר משמח, נישואין תמיד יותר משמחים מגירושין. כלומר, כמעט תמיד.

היו אלה נישואיו של ראש עיריית נתניה המיליונר, **עובד בן־עמי** — 68, ואלמן מזה חמש שנים — עם **אילנה פרלשטיין רוזנפלד** — יפהפייה בלונ־דית שאיש לא היה מאמין שהיא בת 45.

אילנה, ילידת רוסיה שעלתה לישראל לאחר שהתגרשה מבעלה, תושב ארגנ־טינה, עבדה כאן למחייתה במשרד התיירות בירושלים, פגשה את בן־עמי

חתונה שקטה

לפני שנתיים. לעומת בן־עמי, שהוא אב לשלוש בנות וסב לעשרה נכדים, יכולה אילנה להתגאות רק בבת יחידה.

אחרי החתונה, נהוג כרגיל לטוס ל־חו"ל. ואכן, הרב גורן טס מיד לרומניה. הזוג החדש, לעומת זאת, הסתפק בהרמת כוסית, חזר לביתו הנתנייתי הישן — בן 35 — של בן־עמי. שם, חיכה להם, בין היתר, מיברק־ברכה גם מנשיא ארצות־הברית **ריצ'ארד ניקסון**.

וגם אני מצטרפת לריצ'ארד: מזל־טוב.

אהבה ממבט ראשון

היתה זו אהבה ממבט ראשון, ואפילו הקרח הצונן שכיסה את כל האיזור לא פגע בלהטה. גם הנסיבות היו רומנטיות למהדרין: היה זה בטקס בחירת נסיכת הים־התיכון, שנערך במשולב עם הופעת הבלט על הקרח. **אירים דוידסקן**, מל־כת־המים דאשתקד ושופטת בתחרות ה־נוכחית, עלתה אל המיגלשה, שבה היתה עתידה להיות מובלת, עוד רגע, אל ה־במה. אחד מכוכבי הלהקה, **פיטר ברום**, הושיט לה יד אלגנטית, החל גורר, עם חבר, את המיגלשה אל תוך זירת הקרח הצחורה. בשניות הספורות שנמשך המסע, פרצה האהבה בין הרקדן האמריקאי ה־בלונדי והיפהפיה הישראלית. כאשר הר־שיט לה יד כדי לעזור לה לרדת מה־מיגלשה, כבר ידעו השניים שזהו זה.

מייד לאחר שאיריס סיימה את תפקידה כשופטת, וברוס את תפקידו בהצגה, מצאו השניים איש את רעותו, ולא נפרדו עד שפיטר עזב את הארץ.

ושמועות אומרות, שהקשר ממשיך להי־משך.

פטרוזיליה - חפשי

דותן

אם היה נדמה לכם ש**דודו דותן** נע־לם מהאופק, בזמן האחרון — טעיתם. זו פשוט טעות אופטית. אתם יכולים היום לעבור על ידו — ולא לדעת שזה הוא.

מה שקרה זה, שמהבחור המסכן נשאר בקושי חצי. הוא הפסיד שלושים קילו — שלושים אמרתי, לא שלוש. עברו הימים של דודו השמן. לא שמן, ולא חצי שמן. ואם האסון הזה לא מספיק, אז הוא גידל עוד שפם. ואיזה. ג'ינג'י. משגע את השכל, השפם הזה. הג'ינג'ית היחידה אצ־לו במשפחה זו החותנת, אז מה הקשר? אחראית לשינויים הדרמטיים, כמו תמיד, היא הבת של החותנת — אשתו החדשה והמתאימה (161 ס"מ) של דודו, **עירית**. בצה"ל, ששם דודו ועירית הכי־רו, דודו אמנם היה המפקד שלה, בלהקת פיקוד צפון. אבל היום, שמונה חודשים אחרי החתונה, נראה שנערכים שם חי־לופי־פיקוד, בצמרת.

אלה אינם השינויים היחידים שעירית שינתה בדודו. אחרי נישואיהם, הם קפצו לירח בפארים, וגילו שם שהכישרון המש־פחתי הוא דווקא האשה, לא הבעל. עוב־דה: **ז'אן־קלוד טיקה**, הגיו שהוציא לאור את כל התקליטים של **אסתר עופרים** המפורסמת, החליט שעירית זמרת גדולה, חתם איתה חוזה לחמש שנים. תנאי החוזה מבטיחים לעירית ולדודו חיים די נוחים בפארים, שלא לדבר על זוטות כמו איפור ותלבושות לעירית, ש־אספקתם השוטפת על המו"ל.

אז באוקטובר הם עומדים לעקור פא־ריסה, ויקפצו לכאן מדי פעם כדי לתפוס אווירה. בינתיים, נראה דודו נאה מאוד בגיזרתו החדשה, למרות שעדיין איננו יציב כל־כך כשנושבת רוח חזקה.

כששאלתי אותו איך השיגה עירית את התוצאות המדהימות הללו, הסביר במקצו־עיות: „חסה בבוקר, חסה בצהריים, חסה בערב. פטרוזיליה חופשית כל היום."

ודותן

פצצה ספרותית

בדרך כלל, לא נהוג לעשות פירסומת לקונקורנציה. אבל הפעם אי אפשר להימנע מזה.

אחרי הרבה שנים של שקט ספרותי, עומדת עכשיו הסופרת **רחל איתן** להוציא ספר שני — שייעשה גלים כאלה שייצא עשן. זאת תהיה הפצצה הספרותית של העונה, מספרים לי.

כמו הספר הראשון שלה, **הרקיע החמישי**, גם סיפרה החדש של רחל יהיה אוטוביוגרפי. לפי הדיווחים שהגיעו אלי מארצות־הברית, יטפל סיפרה החדש בתקופת נישואיה האחרונה לבעלה ה־קודם, האדריכלט **דן איתן**, יגלה מהי הרגשתה של אשה להיות הצלע השלישי, והפחות רצוי, במשולש. המדובר בתקופה בה ניהל כבר דן רומן עם **רינה שני**, עד גירושיו מרחל.

רחל עצמה יושבת היום בניו־יורק, נשואה לפרופיסור בן 50, לומדת ומלמדת באוניברסיטה, ומגדלת את תינוקה בן חצי השנה. את ילדיה מנישואיה הרא־שונים — **עומר**, המשרת בסדיר, ו**שילה** בת ה־15 — היא רואה כשהם קופצים אליה לניו־יורק בחופשות.

במדינה

אורחים

פגישה

על הגג

„זה דומה לאריס סאן?" שאל האיש ליד הקופה. כשנענה שאין דמיון, השיב בקללה ערבית.

זה באמת לא דמה לאריס סאן. 7000 האיש שהתכנסו בהיכל הספורט כדי לשמוע ולראות את מיקי תיאודוראקיס, ידעו זאת. הם שמרו על השקט והסדר, במידה שהפכה בלתי־רגילה בישראל. אפילו בקבוקים לא התגלגלו במעברים.

תמורת זאת זכו בהופעה אמנותית, הצטרף בלב גואה למחאה ולהתקוממות.

טרגדיה של מלחמה. הצי שעה לאחר מכן דיבר תיאודוראקיס בשפה אחרת — אך דבריו לא היו שונים. ביוזמת חברים, התכנסו כמה עשרות ישראלים על גג ביתו של עמוס קינן בצפון תל־אביב, כדי לשמוע מפי הלוחם היווני הגדול על מצב תנועת־השיחרור היוונית. הפגישה היתה צריכה להתקיים במועדון צוותא המפ"מי, אך ברגע האחרון בוטלה שם בתירוצי־סרק, מתוך חישובים מפלגתיים מסובכים.

תיאודוראקיס, הנראה כבן 30 למרית שהוא יותר מבוגר, דיבר צרפתית, בשפה עגיינית. סיפורו היבש קיפל בתוכו טרגדיה של מלחמת־שיחרור, שנכשלה

שבת אחים גם יחד

תיאודוראקיס (משמאל) מספר על המחתרת היוונית. מימין: פעילת שי"ח ניבה לניר, אורי אבנרי, מאחוריו מנהל **הקאמרי** ישעיהו („שייקה") ויינברג, עמוס קינן, מארק האלטר וגילה אלמגור. הפגישה נערכה על גג ביתו של עמוס קינן בתל־אביב.

לכל הכיוונים

תצלום זה, הנראה כאילו הוא מדגים את חוסר־הקומוניקציה של המאה ה־20, צולם על הגג של קינן בשעה שמיקים תיאודוראקיס התוודע עם הנוכחים. מימין: תיאודוראקיס, הדסה מור, איש מק"י אליעזר („שומרניק") פיילר וקלרה האלטר, אשתו של הצייר ועורכת כתב־עת.

שהפכה להפגנה פוליטית, ולחוויה קולקטיבית נדירה.

עיניוי אנדריאס. תיאודוראקיס, ענק בחליפת־מאו שחורה, ניצח על תזמורתו העממית הקטנה, שתי זמרותיו וזמרו, בתנועות שהזכירו פסלים של סאן מיוון העתיקה. כששתי זרזעותיו מרחפות ב־אוויר, גופו גדול־המידות נטוי אחורה ורגלו שמוטה קדימה ודורכת בעדינות, הוא גילם בתנועותיו לא רק את לחניו, אלא גם את תוכנם.

אפילו מערכת הרמקולים הבארבאריים לא יכלה להקהות לחנים אלה. הם דיברו על סיבלה של יוון תחת עול הקולונלים, על סבל האנושות כולה תחת עולם של עריצים. כשהצטרף מיקיס עצמו לזמרים, וקולו האדיר מילא את החלל בזעם על עינויי חברו אנדריאס בכלא הקולונלים, אי־אפשר היה לפקפק בהכרזתו: „אנחנו שלושה, מחר נהיה אלף ושלושה..."

לרגע קט אפשר היה להוסיף: נהיה ושבגדו בה פעם אחרי פעם, והנמשכת למרות זאת באופטימיות על־אנושית.

בת־ברית לקולונלים? המלחין הרדגי לא דיבר על עצמו ועל סבלותיו בכלא. הוא רק הסביר מדוע פרש מן המפלגה הקומוניסטית היוונית, על שני פלגיה, שמילאה תפקיד עגום במאבקים אלה.

רק מעטים ידעו כי עצם בואו של תיאודוראקיס יצא לפועל רק אחרי לבטים קשים. השמאל היווני אינו מעוניין לריב עם הערבים, והוא שותף לדיעה הנפוצה שישראל היא בת־בריתם של השלטון האמריקאי ומישטר הקולונלים ביוון.

בכל זאת שוכנע ברגע האחרון, ואחרי הפגישה על הגג נראה כי לא הצטער על כך. הוא גילה שבישראל יש מיגוון רחב של דיעות, וכי לא חסרים בה לוחמי שלום וצדק, הקרובים ללבו. „כל מי שיעזור לשיחרור יוון — נקבל את עזרתו!" הכריז בארבע בבוקר, כשיצא מן הפגישה וחיפש מיסעדה פתוחה.

תשבץ העולם הזה 1822

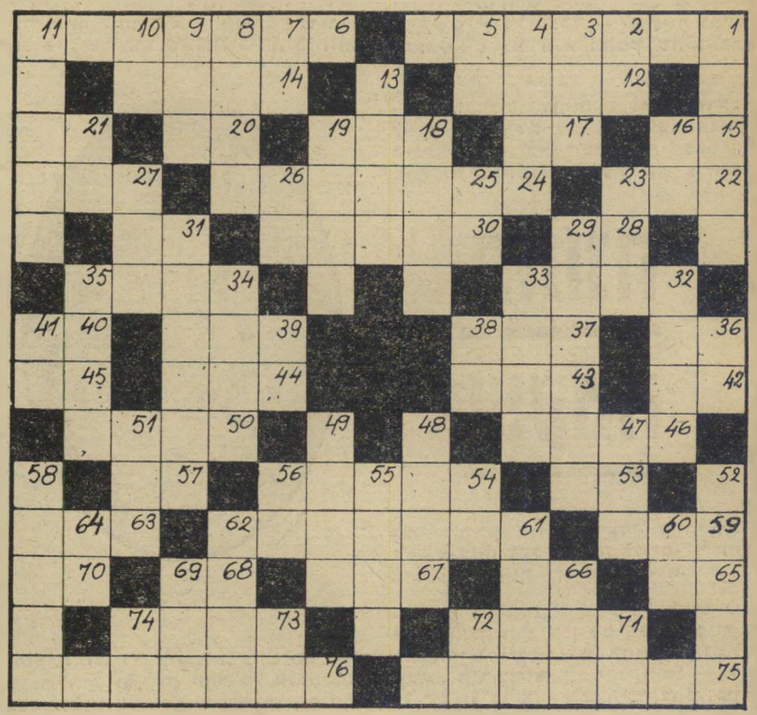

מאוזן:

1) צייר איטלקי בימי הרנסאנס. 6) שושלת מלוכה סקוטית־אנגלית. 12) חם מאד. 14) אבי הייצור ההמוני. 15) עטין. 17) סמל מדינת קליפורניה. 18) מדינה קדומה בעבר הירדן. 20) רשע. 21) מונח גיאוגרפי. 23) מילת שאלה. 24) שובבות, הוללות. 27) מתכת ששמה הפך לשם נרדף לדבר מבוקש מאד. 28) ממציא הטלפון. 30) מתנה. 31) מילת שלילה. 32) כלי נגינה. 34) מסכת תלמודית. 36) אויב. 37) קלון. 39) עוף טורף. 40) שקר. 42) ווזיר. 43) שליח, רץ. 44) מכר את בכורתו. 45) צלול. 46) נבחר, נכבד. 50) עץ שחור וקשה. 50) ר"ת של שמו הפרטי של סופר ישראלי גדול. 54) מקום בארץ ש„הוכרז" כמדינה עצמאית. 57) דמות מספר „בראשית". 59) כי. 61) לטובתו יתפטר סלע בעוד כמה שנים. 63) פקק. 65) סוד. 66) מתנועע. 67) משחק קלפים. 68) אביון. 70) אחד השבטים. 71) דג טורף. 73) שיש בו חור או נקב. 75) סופר ישראלי שאחד מספריו הוסרט. 76) אר־מונה של מרי אנטואנט.

מאונך:

1) חיה טורפת ממשפחת החתולים. 2) אלוף בצה"ל. 3) אות באלפבית. 4) מחלה. 5) שרץ ריחני. 7) ילדים. 8) מתחיל ב־מעשה חדש. 9) צמח גוי. 10) מצב צבירה של מים. 11) הליכה על קצות האצבעות. 13) מקולל. 16) אצל זוחלים הוא קר. 18) סגנה של גולדה. 19) ספר מלים. 21) יש כאלה המחביאים אותו בשרוול. 23) הנרצח הראשון. 25) נצח. 26) מטבע יפני. 27) דבר המשמש למלאכה. 29) מתקדם, חפשי בדעותיו. 31) מחבר הסימפוניה תפסטורלית. 32) מתכת. 33) מוחבא, עטוף. 34) אשה יפנית בעלת משלח יד מיוחד לעמה. 35) חדל אישים. 36) תבן. 38) מפרנס, נותן אוכל. 39) הבנה. 41) עני. 47) אומרים שאין כזה בלי אש. 48) חסר רחמים. 49) קמצן. 51) מפתה לדבר עבירה מספר „בראשית". 52) כפר גלילי בחדשות. 54) מילת ברירה. 55) חושב מחשבות בליעל. 56) מילת בקשה. 58) מפלצת ימית. 60) בהמה דקה. 61) ידידים. 62) מלחין („אאידה"). 64) מילה להגבלת מקום או זמן. 66) אשה רשעית של אחד מצוררנו. 69) חינם, ללא תוצאות. 71) כך. 72) המודיעין של ההגנה. 73) צונן. 74) נעימות, יופי.

חשבץ 1822

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור, יש למצוא איזו סיפרה מצייר כל סמל של ריבוע.

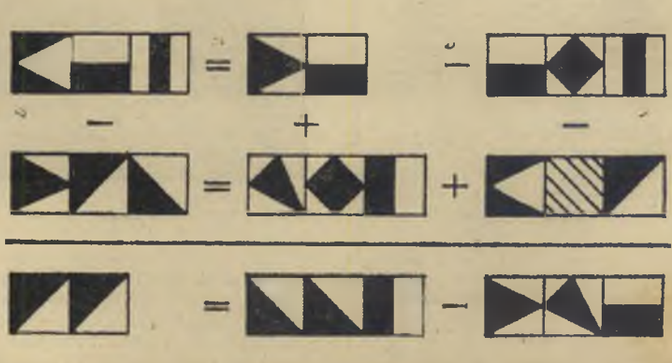

המודיעין-לאינפורמציה

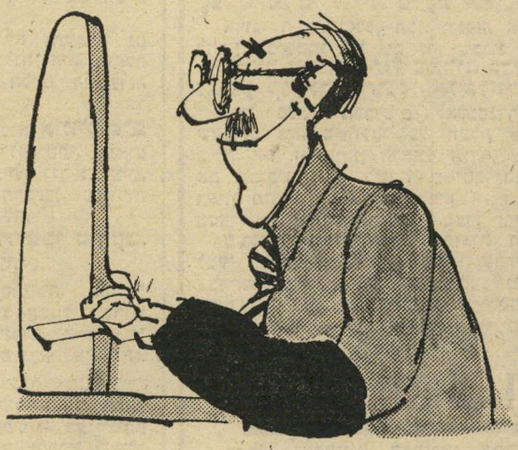

הקופה-לכרטיסים

והנהג,
לנהיגה ולהסעת
נוסעים.

אנא פנה
לכתובת הנכונה!

זהו אגד

זיזף

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

בעיות ולבטים
בחיי המין
מאת הד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים
להשיג בחנויות הספרים הגדולות

ביטוח שנתי לטלוויזיה
30.— ל"י
כולל מנורת המסך, כולל מיסים
ס י ג נ ל
אלקטרוניקה
רח' החשמל 4, תל־אביב,
טל. 625459, 615362

הרשעות בירושלים

מאת אורי אבנרי

26 - 24 ביולי 1972

יום אחד של חול

ערב צאת הכנסת לפגרה, הקצב בכנסת גובר תמיד. בשביל סיעה קטנה ולוחמת, הפועלת תמיד במתח גבוה, זוהי הענה להשגת שיאים.

חנה מה עשתה סיעתנו ביום א ח ד, ה־25 ביולי:

● **8.30:** ישיבת ועדת־הפנים, בה נתקבלו הסיכומים בפרשת **מדון „חייאט"** בהר־הצופים. אחרי ויכוח חריף, נתקבלה החלטה שהצבעתי נגדה. הצעתי חמש הצעות נגדיות. אחת מהן נתקבלה (לבנות מודל גדול של כל ירושלים, כדי שאפשר יהיה לבדוק בעתיד פרוייקטים חדשים בצורה יעילה, בהשתתפות הציבור). הצעה שניה לא הועמדה להצבעה, בטענה שזה נושא חדש (גינוי השחתת הר־הצופים על־ידי קריית־האוניברסיטה, המכוערת להפליא). שלוש הצעות הועמדו להצבעה ונפלו (לאסור את בניית המלון במקום זה, ולגנות את כל המוסדות שטיפלו בעניין, תוך הבעת הערכה לאדריכלים ותשלום פיצוי לייזמים).

● **9.00:** ועדת־הכנסת דחתה את העירעור של סיעתנו על החלטת הנשיאות בקשר עם דחיית ההצבעה על הצעת־החוק (של גדעון האוזנר) **לנישואין אזרחיים** של פסולי־חיתון.

● **10.30:** פתיחת ישיבת המליאה. חיים בר־לב עונה לשלוש שאילתות שלנו, על **העלאת מחירים**, ייבוא **מלט** גרוע, **גפרורים** המשחיתים את הבגדים. שאלה נוספת:

אורי אבנרי: איך בכל זאת מסביר כבוד השר את העובדה שנשרפו לי חמש חולצות מגפרורים ישראליים?

חיים בר־לב: אין היום חובה על יצרן־גפרורים לייצר על פי התקן הישראלי. היצרן, ביוזמתו, יכול לפנות למכון־התקנים ולבקש שתוצרתו תיבדק, ואם אמנם המימצאים מראים שהגפרורים הם ברמה מתאימה, הוא זוכה בתו־תקן. בעתיד נאפשר יצור גפרורים רק לפי תקן. אבל כרגע זה לא כך. ואם חולצותיך יקרות לך, אני מציע שתקנה גפרורים שיש להם תו־תקן.

● **11.00:** שר־הדתות עונה למתווכחים על פעולות מישרדו. בין השאר הוא תוקף בחריפות את סיעתנו, על כי טענתי בוויכוח ש**כחוריו־הישיבה** הם „פאראזיטים" ומשתמטים. בין השאר:

זרח ורהפטיג: ...אבל חבר־הכנסת אבנרי, הפאראזיטיות הקשה ביותר היא הרוחנית־הלאומית. מהי התרומה של שיכבת־אנשים ללאומיות היהודית, לייחוד היהודי?

אורי אבנרי: הדברים נאמרו על השירות בצה"ל. האם חיילי צה"ל הם פאראזיטים, או בחורי־הישיבות הם פאראזיטים?

זרח ורהפטיג: חיילי צה"ל משתדלים להתקרב לתרבות היהודית המקורית. פאראזיטים הם אלה המתיימרים לפסול תרבות מקורית, ולא יוצרים תרבות אחרת, ונשארים בחלל ריק.

אבנרי: אלה הקימו את מדינת ישראל!

זרח ורהפטיג: האם תרומתם לתרבות יהודית מקורית, לתיאטרון מקורי, למוסיקה יהודית, ספרות יהודית? כל שירי דידי מנוסי אינם תחליף לתרבות יהודית מקורית!

● **11.30:** בתום הנאום, הצעתי מטעם סיעתנו הצעת־סיכום בת משפט אחד: „הכנסת קובעת שיש להגשים את **הפרדת הדת מן המדינה**." רק מי־קוניס הצביע עימי. מפ"ם וע"ע הצביעו נגד.

● **12.15:** נאום קצר שלנו בוויכוח על **מישפטי היהודים בבריה"מ**. בנאום זה תבעתי חופש־הגירה ליהודי בריה"מ. הצעתי לנצל את גירוש היועצים הסובייטיים במצריים לשם כינון יחסים טובים יותר עם בריה"מ. והערתי שעלינו לשמש דוגמה ביחסנו למיעוט הלאומי שלנו, גם בפרשת בירעם ואיקרית. הצבעתי בעד החלטה משותפת של כל הכנסת (מלבד רק"ח ומק"י) למען חופש העלייה.

● **14.30:** אחרי הפסקה, עונה שר־הסעד לשאילתה שלנו על הטיפול **בחולים כרוניים**.

● **15.00:** שר־המישטרה משיב לשאילתות שלנו על **שוד הבנקים**, על טירור כנופיות ה„**ראמפים**" בשוק הסיטונאי בתל־אביב, ועל נסיבות **הריגתו של משה מוסיאל** בידי שוטר.

● **15.30:** סגן שר־האוצר משיב לשאילתות שלנו על תקציבי הממשלה למען **האקולוגיה**, ועל הצורך לאסור את השימוש באותיות קטנות **בפוליסות לביטוח** (הוא הבטיח לדאוג לכך).

● **16.30:** אחרי ששר־התחבורה השיב לוויכוח על מישרדו, שהתקיים בשעתו, הגשתי הצעת־סיכום של סיעתנו: **להפעיל את האומיבוסים, הרכבת והתחבורה האווירית גם בשבתות**; **להעביר את פיזיות הכבישים** ממישרד־העבודה למישרד־התחבורה, לבטל **מיסים על אביזרי בטיחות ומזגני־אוויר**, להתקין תוך שנה מזגני־אוויר בכל **המוניות והאוטובוסים**, להתיר **חנייה** במיגרשים ריקים ומדרכות מיותרות.

הצעתנו לא נתקבלה, אך הפעם לא נתקבלה גם הצעת־הסיכום של המערך. בעזרת קולנו, היא הופלה — והוויכוח נשאר ללא סיכום, זו הפעם הראשונה בתולדות הכנסת.

● **17.45:** נאמתי בוויכוח על ייבוא **אוטובוסים גרמניים**. תמכתי בעמדת הממשלה, ופירטתי, בנאום של 20 דקות, את יחסי העקרוני לגרמניה: נגד הנאצים, ובעד הנוער האנטי־נאצי בגרמניה החדשה. הוויכוח היה חריף, ובסופו הצבעתי עם הממשלה.

● **18.15:** קיבלתי מישלחת של **תושבי בירעם**, שבאו לבניין הכנסת, ויצאתי אל המפגינים.

● **21.15:** ישיבת המליאה נסתיימה. בחדר־קיימנו התייעצות סיעתית, בהשתתפות אמנון זיכרוני ואלכס מיסיס, לקביעת העקרונות לנאום שלנו על **סקירת ראש־הממשלה** למחרת היום (ראה מיסגרת).

● משך כל אותן שעות ארוכות, עבד אמנון זיכרוני בחדר־הסיעה כדי לספק לי את החומר שהיה דרוש לפעולתי במליאה, לפנות למישרדי־הממשלה בענייניהם של אזרחים שפנו אלינו, להשיב לפונים, ולהכין שאילתות חדשות.

לא רע בשביל סיעה, שיש לה מנדאט אחד מבין 120 — לא כן?

אריין געזונגט

בכל עבודה יש הנאות קטנות. גם בעבודתנו המאוימת הנ"ל.

כאשר התנהל הוויכוח על מישרד־הפנים, ישבתי באולם, בחברת 12 ח"כים. כמה דקות לפני שהגיע תורו לנאום, נכנס גם שמואל תמיר. הוא עלה לדוכן ופתח מייד בהתקפה מוחצת על חברי־הכנסת שאינם

שמואל תמיר

באים לישיבה. לא התאפקתי, ולשימחתם של הח"כים הנוכחים התפתח הדו־שיח הבא, שגרם לרעמי־צחוק:

אורי אבנרי: אתה לא יושבת כאן רבע שעה במשך כל היום! נכנסת לפני עשר דקות!

שמואל תמיר: לפני שבוע קבעתי למי אני מתייחס, ולמי אינני מתייחס באולם הזה!

אורי אבנרי: נכון, אתה לא מתייחס לאמת!

שמואל תמיר: אמרתי שאין לי ויכוח עם נציגי הפת"ח בבית הזה.

אבנרי: באמת, אמרת דבר שיירשם לדורות.

תמיר: על כל פנים, מקובל על מרבית העם.

אורי אבנרי: ליתר דיוק, על 1.1% של העם, שאתה מייצג.

כעבור כמה דקות, כשהגיע תורי שלי לנאום, חזרתי לכך בכמה מלים:

אורי אבנרי: ...אולי כדאי היה להעניק בכנסת פרס שנתי על עזות־מצח, שלא לומר על חוצפה. אילו היה פרס כזה, הייתי עכשיו ממליץ לתת אותו לקודמי, חבר־הכנסת שמואל תמיר.

לאחר שנעדר מכל הישיבה הזאת, בא, נכנס לאולם עשר דקות לפני שהגיע תורו לנאום, קם ועולה על הדוכן ואומר: היכן כל חברי הבית, איך זה שסיעות שלמות נעלמות, מה זה פה? גומר נאומו, ויוצא החוצה. באידיש אומרים „אריין געזונגט".

מכאן ששמואל תמיר נהנה מייחס מיוחד מצד כל הכתבים, בגלל דיעותיו הימניות הקיצוניות, לא דיווח אף עיתון אחד על חילופי־דברים אלה.

למען בירעם לא נחשה

במשך כל השבוע, עמדה לנגד עינינו מיצווה קדושה: להשמיע את זעקת עקורי בירעם ואיקרית. עשיתי זאת בכל הזדמנות — שלוש פעמים בשלושה ימים.

ההזדמנות הראשונה באה כשהשתתפתי בוויכוח השנתי על מישרד־הפנים. פתחתי במילים אלה:

אורי אבנרי: על כל עניניי הפנים של המדינה פרוש היום הצל הקודר של החלטת הממשלה מאתמול, שלא להחזיר את תושבי בירעם ואיקרית לכפריהם. מאז ימי המלכה איזבל, לא נעשתה נכלה כזאת בישראל.

להלן נאומנו בוויכוח על סקירת ראש־הממשלה, שבה הגיבה לראשונה על גירוש היועצים הסובייטים ממצריים ונאומי אל־סאדאת:

אורי אבנרי: יש רגעים בחיינו, שכולנו מרגישים שחל מיפנה היסטורי. אפילו לא ידועים עדיין כל פרטי התהליך, כל התוצאות הנובעות ממנו — חשים אנחנו שדבר גדול נפל, ומבעד לערפל מסתמנת לעינינו מהות השינוי.

כך הרגשנו באותו יום גדול, לפני חמש שנים וחודשיים, כששמענו את הבשורה על ריכוז הצבא המצרי בסיני. כך הרגשנו, 15 שנה לפני כן, כאשר נתבשרנו שהמלך פארוק גורש מארצו, וקבוצה של קצינים צעירים תפסה את השלטון.

הדבר הגדול שאירע השבוע הוא זה: נפלה המחיצה שחצצה בינינו ובין העם המצרי. איום הצבא הסובייטי חופר. אנו מוצאים את עצמנו פנים אל פנים עם האומה המצרית.

אדוני היושב־ראש, הבה ונגנסה, אף כי קשה הדבר, להבין לנישמתו של עם זה, שכננו הגדול מדרום.

הדור האחרון של מצרים גדל משחר ילדותו לשמע קריאה אחת: „אי־נגא" — חפינוי.

מאז פלשו הבריטים לאלכסנדריה, בסוף המאה שעברה, מאז השתלטו על תעלת סואץ ועל מצריים כולה, היה זה החזון הלאומי הגדול של מצריים: לגרש את הכובש הזר. בשעה שמיטב בני עמנו הגו את רעיון תחייתנו הלאומית בארץ זו, הגו מיטב בני העם המצרי את רעיון השיחרור מעול זרים.

בשעה שאנחנו הפגנו בחוצות תל־אביב וירושלים למען „עליה חופשית — מדינה עברית", הפגינו גמאל עבד־אל־נאצר, אנוואר אל־סאדאת ובני דורם בחוצות קהיר ואלכסנדריה, כשבפיהם הסיסמה האחת והיחידה: „אל־גלא" — הפינוי, סילוק הקצינים והחיילים והבסיסים הזרים מעל אדמת המולדת.

העסק הביש הגדול

מהפכת הקצינים הצעירים התחוללה בשיאו של מאבק זה, וצעדו הראשון של המישטר החדש היה להשיג הסכם עם הבריטים לפינויים הסופי מאיזור תעלת סואץ.

מה עשינו אנחנו?

היתה זאת ההזדמנות הגדולה ביותר בדורנו לפתוח דף חדש בדברי ימי המרחב, בדברי ימי שני עמינו.

יכולנו להתייצב לימין הדרישה הלאומית הצודקת של העם המצרי, ובכך להוכיח שמאבקנו בארץ זו הוא למען חירותנו ובטחוננו, ולא למען אינטרסים אימפריאליסטיים זרים. יכולנו להוכיח ששאיפתנו הלאומית הצודקת אינה נוגדת את השאיפה הלאומית של עמי ערב, אלא ששתיהן יכולות להשתלב יחד במיסגרת גדולה, משחררת ומלכדת.

מה עשתה ממשלת ישראל אז? אמנם, ברגע הראשון, אחרי מהפכת מוחמד נאגיב, הציע דויד בן־גוריון במליצה דראמתית לטוס לקהיר. אולם היה זה דיבור ריק, כי בן־גוריון וממשלתו לא הציעו דבר לעמי־ערב, שום רמז של פתרון לבעייה הפלסטינית ולחיסול בעיית הפליטים.

קריאה ממשא־ומתן כשאין בציידה אף רמז של תוכנית־שלום סבירה, ותוך קביעת עובדות חנוגדות את השלום — אין זו קריאה לשלום, אלא תכסים של יחסי־ציבור. אז למו חיום.

ב־1954, ערב סיום המשא־ומתן המצרי—בריטי לפינוי הכוחות הבריטים ממצריים, פנתה ממשלת ישראל בגלוי אל בריטניה ותבעה שלא לפנות את בסיסיה, כאשר הממשלה השמרנית בלונדון החליטה בכל זאת לחתום על ההסכם, פנתה ישראל אל המיעוט הריאקציוני המתמרד במפלגת השלטון הבריטית דאז, ותמכה בהתקוממותו נגד החלטת הפינוי.

עסק הביש הגדול של קיץ 1954 צמח על רקע זה.

התוצאה ההיסטורית היתה ברורה תהום בין מצריים ובין ישראל, תהום שחוזרה שתי מלחמות וחצי, והפעורה לרגלינו עד עצם היום.

„סאדאת גירש את היועצים שלו. אוא, גבירתי ראש־הממשלה,

גרשי את היועצים שלך!"

לא בכדי אני מזכיר לכם, רבותי חברי־הכנסת, את הפרק ההיסטורי הזה.

אני חש שאנו עומדים היום במצב דומה.

אותו נחשול שהתפרץ מנבכי האומה המצרית, וש־הביא לפינוי הכובש הבריטי, הוא שפרץ בשבועיים האחרונים והביא לסילוק היועצים הסובייטים. בעת נאומו של סאדאת קפצו המאזינים על רגליהם והריעו פעם אחר פעם, בהזכירו את החלטת הפינוי. העם הזה, המביט אחורה על ששת אלפים שנה של היסטוריה לאומית מפוארת, אינו סובל חיילים זרים על אדמתו. הסיסמה נשארה אל־גלא, פינוי הסובייטים, וגם פינוי הישראלים מאדמה מצרית.

זוהי שעת כושר גדולה, הזדמנות היסטו־רית. לא הראשונה, ואני מקווה שגם לא האח־רונה. אולם הזדמנות שפשע הוא להחמיצה.

למה אנחנו מחכים?

בשנים האחרונות הבאתם פעם אחר פעם את הגו־כחות הסובייטית כנימוק מכריע לכך שאסור לזוז אף שעל אחד, כי כל שעל אשר יפונה, יתמקם בו חייל סובייטי, או טיל סובייטי. ואנחנו אמרנו לכם פעם אחר פעם, שאפשר לסמוך על התחושה הלאומית של המצרים עצמם, שלא יסבלו צבא סובייטי על אדמתם אף יום אחד למעלה מן הדרוש. אמרנו לכם: נזיז את העניין לקראת שלום והסדר, ובכך ננתק את התלות המצרית בגורם הסובייטי.

לא הלכתם בדרך זו, אבל העם המצרי, בכוחות עצמו, מתוך מניעיו הלאומיים שלו, מתוך התקוממותו נגד נוכחות זרה, מבקש לנתק עתה את התלות הזאת.

האם נחכה עד שתיווצר תלות חדשה? האם נחכה עד שמצריים תתקשר עם ארצות־הברית, למחרת הבחירות? האם נחכה שה־מצרים יחדשו מאגים את תלותם בסובייטים, או יקראו לסינים?

אותו עם מצרי שהתנגד לכיבוש בריטי ולבסיסים הסובייטיים, ודאי אינו יכול להשלים עם כיבוש אדמתו על־ידי הישראלים, עם בסיסים ישראלים על חוף סואץ.

בסופו של דבר, זה יהיה הגורם המכריע. ואם לא נמצא דרך להשיג הסדר־לשלום, תצי־טרך מצריים לחפש בעל־חסות, חדש או ישן.

גולדה לא אמרה כלום

ברגע זה כאשר העם המצרי השתחרר מנוכחות מעיקה, כשהוא עומד על פרשת־דרכים, כשהוא נקרע בין פתרון־הייאוש של מלחמה חסרת־תוחלת ובין ה־שאיפה הכמוסה לשלום, המחייב התגברות על רגשות של דור שלם — זהו הרגע לפתוח דף חדש, במיחוזה שתהיה גם דראמתית וגם משמעותית.

הכרזתה של הגב' גולדה מאיר הבוקר לא היתה לא זו ולא זו.

היא אמרה כי שעה זו „יכולה ואף צריכה להיות שעת־כושר ושעת מיפנה — בחייה של מצריים".

היא לא אמרה שהיא יכולה ואף צריכה להיות שעת־כושר ומיפנה בחייה של ישראל.

היא באה בתביעות אל נשיא מצריים. היא לא באה בתביעות אל ראש ממשלת ישראל.

היא ציינה את כל הנקודות החסרות בדברי אל־סאדאת. היא לא ציינה את כל הנקודות החסרות בדבריה שלה.

מה הטעם להשמיע עוד קריאה פתטית למ־שא־ומתן ישיר, כלי תגאים מוקדמים, בשעה שהמצרים בטוחים שממשלת ישראל רוצה לס־פח את מרבית ארמתם הכבושה, וכאשר ממ־שלת־ישראל עצמה מצדיקה ומחזקת אמונה זו על־ידי מעשי גירוש, נישוץ והתנחלות בצי־פון־סיני?

מה הטעם בקריאה זו כאשר המצרים מאמינים שמנוי וגמור עם ממשלת־ישראל לחסל את ההזהות הלאומית הפלסטינית, וכאשר הממשלה מחזקת אמונה

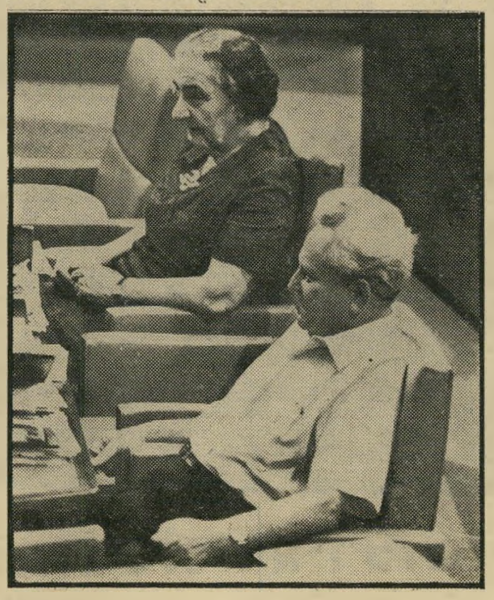

גולדה ואחד היועצים

זו על כל צעד ושעל, בעקראבה, בבירעם ובאיקריט?

אני קורא לממשלת ישראל לפרסם מייד תכנית שלום סבירה...

מרדכי פורקיס: מתי? עוד היום?

אורי אבנרי: לפני חמש שנים.

... תוכנית ישראלית היכולה להתיישב עם הכבוד המצרי ועם האינטרסים המצריים, תוכ־נית שתכלול התחייבות לפינוי שטחים במיס־גרת שלום וביטחון, וקודם כל שיבה לגבול הבין־לאומי, ופיתרון צודק לבעיה הפלסטינית.

בוויכוח האחרון שאלת אותי, גבירתי ראש־הממשלה, שאלה רטורית: מה הן הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, שאנו רוצים להחזירן?

אעניה לך תשובה לא־רטורית, בפה מלא: הזכות הלגיטימית של העם הפלסטיני היא לחיות כעם חופשי בארצו, מחוץ לגבולותיה של מדינת ישראל, תוך פתרון סופי וצודק של בעיית הפליטים.

שוב מזדקרת השאלה הגורלית: שטחים או שלום? מי שרוצה בשטחים, יקים מחסום חדש בפני הידברות עם מצריים, ייאחז במילה זו או אחרת של הנשיא אל־סאדאת, וינצל את חולשת מצריים לשם קביעת עובדות נוספות בשטחים הכבושים נגד השלום. מי שרוצה בשלום, יציע עכשיו לעם המצרי פתרון של כבוד וצדק.

אל־סאדאת גירש את היועצים שלו. אנא, גברתי ראש־הממשלה, גרשי את היועצים שלך!

גולדה מאיר: כולל קבלת עצות מח"כים!

מרדכי פורקים: היועץ הראשון, זה אתה!

מובן שגולדה לא יכלה לשתוק על כך. בנאום־התשובה הקצר שלה, חזרה כמה פעמים לנאום שלנו:

גולדה מאיר: לא רק לסאדאת יש בעיות עם יועצים. גם לי יש. חבר־הכנסת אבנרי, נדמה לי, רוצה לייעץ לי להתפטר מהיועצים הלא־נכונים.

אליעזר שוסטק: צריך גם אותם להחזיר לחוץ־לארץ.

גולדה חזרה על הטענה השגורה, שרק העמדה הנוקשה של ישראל גרמה לגירוש הסובייטים ממצריים. לאחר מכן טענה שוב שדברי נשיא מצריים על „החזרת הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני" מכוונים להשמדת ישראל:

גולדה מאיר: ...מה הן זכויות הפלסטינים — אנחנו יודעים. אם הבנתי נכון את חבר־הכנסת אבנרי, הוא ענה שזכויות הפלסטינים — זאת אומרת מחוץ לגבולות ארץ־ישראל...

אורי אבנרי: מחוץ לגבולות מדינת ישראל.

גולדה מאיר: אם ייקבעו גבולות והסכמי שלום — מעבר לגבולות שייקבעו על־ידי הס־כמה השלום, מדינת־ערב תוכלנה לעשות כל מה שתרצינה מעבר לגבול הזה. אני צריכה לתת להם רשות, ולומר להם מה לעשות או לא לעשות שם? אתה צריך לתת להם רשות כזאת? מה שירצו — יעשו. זה היה מקובל עלינו מתמיד.

אורי אבנרי: השאלה האחת היא: היכן הגבול? אין שאלה אחרת. זוהי השאלה היחידה!

גולדה מאיר: אני אפילו לא שומעת. זה בסדר.

אורי אבנרי: זוהי השאלה האחת, שאת באמת לא שומעת. השאלה היא: היכן הגבול? את השאלה הזאת את אינך שומעת מזה חמש שנים!

■ ■ ■

המילה האחרונה בוויכוח נאמרה על־ידינו. עליתי על הדוכן והקראתי את הצעת־הסיכום שלנו, שהיתה בת פסוק אחד בלבד:

„הכנסת קוראת לממשלה לפעול למען ה־שלום."

לשנייה נפלה תדהמה בבית. היו"ר קרא להצבעה. מתוך מבוכה, לא הצביעו רוב חברי הכנסת. אולם כמה מן הרובוטים, במערך ובגח"ל, הרימו את ידיהם אוטומטית. וכך נרשם הפרוטוקול:

„הצעת הסיכום שהובאה על־ידי חבר־הכ־נסת אבנרי — לא נתקבלה."

מדברים על תוכניות מיתאר — ומה עם המיתאר המוסרי של המדינה?

מדברים על הנוף הפיסי — ומה עם הנוף הנפשי? הם גורשו במירמה, הורחקו בכוח הזרוע, בתיהם פוצצו, שדותיהם נגזלו.

היכן אתה שר־הפנים, איש המפלגה הד־תית? השכחת את איחוי הנביא? התרצה אתה לעמוד במקומו של אחאב, כאשר החיס־טוריה תטיח בפניך: „הרצחת וגם ירשת?"

בשעה שרוח חדשה נושבת במרחב, רוח של נכונות לשלום, לשינוי ערכים — האם זאת היא דמות המדינה שהממשלה רוצה לצייר לעיני מאות מיליונים? מדינה גוזלת, מדינה חומסת, מדינה של עוולה?

■ ■ ■

למחרת היום, בוויכוח על המישפטים הנערכים בברית־המועצות נגד שואפי־העליה, גיניתי פעולות־דיכוי אלה, והוספתי:

אורי אבנרי: ...בבואנו לתבוע את זכויות אחינו, שהם מיעוט לאומי נירדף בארץ הסובייטים, עלינו לשמש דוגמה אישית ולהפוך את מדינתנו „אור לגויים" ביחסו של עם־הרוב במדינה לאזרחים בני עם־המיעוט. בשעה שנערכת בשערי הכנסת הפגנה של מגורשי איקריט ובירעם, דרישה זו מעצמנו נוקבת שבעתיים. **צדק צדק נרדוף — צדק לאחינו היהודים באשר הם, וצדק לאחינו האזרחים במדינה!**

למחרת, סיימתי את נאומי על סקירת ראש־הממ־שלה (ראה מיסגרת) במילים האלות, שנאמרו בנוכחות גולדה מאיר ורוב חברי הממשלה:

אורי אבנרי: אינני יכול לרדת היום מהבמה הזאת, מבלי להזכיר את בני שני הכפרים, המפגינים ברגע זה בשערי הכנסת.

גבירתי ראש־הממשלה, הממשלה קיבלה החלטה על־פי אינפורמציה שלפי מיטב ידיעתי, היא כוזבת.

אני קורא לך, אני קורא לכל הממשלה — דווקא בשעה זו, כשנפתחות דרכים לשלום: החזירו את הצדק על כנו, החזירו את התושבים לבירעם ואיקרית!

גוליבר והגמדים

בוויכוח על מישרד־הפנים, שמנו את הדגש על „רצח הארץ". אמרנו, בין השאר:

אורי אבנרי: במישפט הגדול של עם ישראל נגד ממשלת ישראל, על רצח הארץ, שר־הפנים ומישרד־הפנים הם הנאשם מיספר 1.

נרצחו הנהרות, נרצחו האגמים, נרצח האוויר, נרצחה שפת־הים, נרצח הנוף — מראש־הניקרה ועד אילת, ועכשיו גם עד שארם־אל־שייך.

אחרי שניתחתי את פרשת מלון „הייאט" והשחתת נוף ירושלים, סיימתי:

אורי אבנרי: שר־הפנים ומישרד־הפנים הם ה־נאשם מיספר אחד. פסק־הדין צריך להיות: להפקיע מידי מישרד זה את האחריות לדמות נוף הארץ, האח־ריות לדמות הסביבה, האחריות לאקולוגיה.

דרוש מוסד חדש להצלת נוף הארץ, דרוש איש חזק, שאיכפת לו, שנישמת הארץ היא נישמתו. איש כמו האלוף אברהם יפה — ואני מזכיר בכוונה שם של אדם הרחוק מדעותי הפוליטיות — שיהיה נציב עליון להצלת הארץ, אדם בעל סמכות לאסור כל בנייה, לבטל כל תוכנית מיתאר, למנוע כל פעולה היכולה להשחית אוויר וים, אגם ונחל, גבעה וגיא.

יש במדינה יועץ מישפטי, פקיד בכיר, שמילותיו הפכו קודש. יש מבקר־המדינה, בעל מעמד מיוחד. יש נגיד בנק ישראל, בעל מעמד בכיר ועצמאי יחסית.

יש מקום לאדם בכיר שזה יהיה תפקידו, שכזה יהיה מעמדו, ועל פיו יישק דבר בנושא חיוני זה: הצלת הארץ.

אין לי ספק שדרוש מישרד לאקולוגיה, שבראשו יעמוד שר בכיר. יש ניגוד אינטרסים בין מישרד־הפנים לבין מישרד לאקולוגיה, כי מישרד־הפנים, על פי טבעו ולפי תפקידיו, קשוב לעיריות, קשוב לכל אותה עדת גמדים, השולטים במרבית הרשויות המקו־מיות, הרואים את הנקודה הקטנה והצרה שלהם, ואת הארץ אינם רואים.

הארץ הזאת דומה לגוליבר, שעליו מטפסים הגמדים, התוקעים בו מסמרים וכיכות בכל עבר. דרוש איש שיוריד במכה אחת את כל הגמדים האלה — ויחזיר לארץ את חדרה.

בדרך חזרה

אבל לא כל כך במהרה

אבי טולידאנו עשה את זה גם ל־צרפתים.

שירו נולד ילד, מושמע ארבע־חמש פעמים ביום מעל גלי־האתר של צרפת. ועם לידת השיר נולדה גם הצלחתו ה־חו"לית של טולידאנו. יומן ההופעות שלו מלא עד סוף אוקטובר. פניו מעל גבי מסך הטלוויזיה מוכרות כבר לרבבות צרפתים. בקרוב מצפה לו סיבוב הופ־עות בחוף־התכלת שבריביירה הצרפתית. בקושי מצא סדק זמן כדי לדחוק לתוכו את כתב העולם הזה בפריז, וי־ליאם סעד, ואת שאלותיו. בדירתו תמ־פוארת הסמוכה לשאנז אליזה, סיפר אבי:

„אני עוד לא תופס את זה. רק לפני כמה ימים אשתי ואני גרנו בחדר אחד, מתחת לגג דולף אצל ידיד בשכונה ניד־חת. אכלנו יום כן, יום לא וגם זה לא תמיד. ועכשיו יש לנו את הדירה השכורה הנהדרת הזאת ועוד מעט אנחנו עוברים לדירה עוד יותר יפה שתהיה ממש שלנו.

„ליאורה ואני החלטנו לעזוב את ארץ־ישראל לאחר שנישאנו באוגוסט שנה ש־עברה. זאת היתה ההחלטה. את הביצוע השארנו עד לפני ארבעה חודשים. אז העמסתי את המכונית ונסענו לצרפת בלי גרוש על הנשמה ובלי לדעת מה מחכה לנו פה.

■ ■ ■

„לא יכולתי להישאר יותר בישראל. הגעתי שם לרמה הגבוהה ביותר ולא יכולתי להתקדם עוד.

„אני עדיין צעיר. אני לא רואה שום צורך להסתפק בהצלחה מוגבלת. חלמתי על קאריירה בינלאומית. כל העולם היה לפני. בחרתי בצרפת בתור התחלה.

„פשוט קמתי בוקר אחד בישראל ואמר־תי לעצמי: חביבי אתה צריך לייצא את עצמך כמו שמייצאים תיבת־תפוזים. נמא־סו עלי הפיזמונים הקלים, המלל המתקתק שבישראל. אינני שולט מספיק בעברית כדי לבחון את הטכסטים של השירים ש־הוצעו לי. ובוודאי שהעברית שלי לא מספיקה בשביל לחבר טכסטים.

„רציתי לשיר שירים אחרים. לחבר ב־עצמי את המלים. ואת זה יכולתי לעשות רק בצרפתית שהיא שפת־האם שלי. לה־יות זמר מספר אחד של ישראל זה עדיין לא הכל.

„השיר נולד ילד, שבזכותו נפלה עלי כל ההצלחה בצרפת, נכתב עוד בישראל. כתבתי אותו בעברית והגשתי אותו לעו־רך תוכניות בגל־צה"ל. הוא שמע אותו ואמר לי שזה שיר גרוע שלא יעניין איש.

„זה אחד מהרבה דברים שהניעו אותי לעזוב את הארץ. עורכי־התוכניות ברדיו יכולים לשבור כל קאריירה של זמר. תק־ליט שהם לא מעבירים אצלם, הוא תקליט מת. אני לא אגיד שעשו עלי אמבארגו כללי, אבל אני יכול להגיד שנטו להחרים את השירים שלי. לא יכולתי להסכים ש־מצב־הרוח של איזה שדרן, שמבין אפס במוזיקה, ישפיע על כל העתיד שלי. גם לא הייתי מוכן להתרפס וללקק לכל ה־חבורה מהרדיו כמו שעושים כולם.

■ ■ ■

„למרות הכל אינני עוזב את ישראל ובכל החוזים שלי מופיע התנאי שאני חייב להיות חמישה חודשים בשנה בארץ. יותר מדי אני אוהב את ישראל. לעולם לא אוכל לעזובה לצמיתות.

„אני יכול לעשות קאריירה בפאריז אך לעולם לא אוכל להשתקע בצרפת. לפני שעזבנו קניתי בארץ בית שבו נגור כל שנה. אני רוצה לחיות בארץ, גם אם לא אוכל לשיר בה. פירוש הדבר לעבוד בצרפת ולחיות בישראל."

בימים אלה מימש אבי טולידאנו את הבטחתו לחזור חלקית לישראל. הוא הגיע לארץ וכבר החל בסידרת הופעות ברחבי המדינה.

האם תשכנע אותו השיבה למציאות הישראלית לחזור לארץ לתמיד, או שמא ישתכנע הזמר שוב, כי ישראל איננה מקום לעבוד בו.

ימים יגידו.

בדירתו בפאריס, חי הזוג טולידאנו כזוג יונים

עתיד בטוח זה הדבר אותו מחפש אבי טולידאנו יותר מכל. כאן הוא נראה מחליף מבט אוהב עם אשתו הטרייה ליאורה, אשר ילדה לא מכבר. למעלה יושבים השניים בדירתם הפריזאית, שם מחפש הוא את העתיד.

במדינה

דרכי־אדם

הזקן והחומר

מה עושה אדם כשהוא מתקרב לגבו־רות?

יש שמזלם שומר את ילדיהם קרובים, על אף עידן התפרקות התא־המשפחתי. יש שמוצאים סוף־סוף שלווה אחרונה בבית־אבות מרוחק משאון החיים. ויש שסתם גוועים לאיטם עם השנים.

שנדור גולדמן בן ה־76 אינו שייך לאף אחת מן הקבוצות הללו. טכנאי־הקירור לבן השיער, הנמצא כבר כמה שנים ברי־אות וארוכות בפנסיה, עסוק מכדי לחפש שלוות זקנים. כשאינו ממציא חומר חדש, הוא מתכנן מבנים חדשים עשויים מאותו חומר, או ערים שלמות מורכבות מאותם מיבנים.

קל כמו בטון. לחומר החדש שגילה לדבריו לאחרונה קוראים בשפתו: בטון־פלסט, והוא מיועד, אליבא דשנדור ל־בנייה רב־תכליתית.

החומר הינו תערובת של הבטון ה־מוכר ופלסטיק הקל־קר המוכר לא פחות מצידניות־הפיקניק הפופולאריות. „שני חומרים ידועים אלה," אומר שנדור, „נות־נים בתערובת חומר חדש לגמרי, בעל אפשרויות כמעט בלתי מוגבלות."

עוקץ ההמצאה נעוץ בעובדה כי החומר משלב בהצלחה את תכונות שני המרכי־בים. הוא חזק כמעט כמו בטון וקל כמעט כמו קל־קר. מחומר זה יוצק שנדור ב־בית־מלאכה קטן, אותו הקים בגבעתיים, לוחות ענק לבניין.

„מטר קוב של החומר," מסביר שנדור, „שוקל מאתיים קילו. וממטר־מעוקב אחד אפשר לבנות כמעט בית שלם."

עיר המנוחה. לדברי שנדור תוזיל הבנייה בבטון־פלסט את מחירי הדירות בצורה ניכרת. לצורך הבנייה ניתן יהיה להשתמש בפיעלים בלתי מקצועיים, שכן לא תהיה זו עבודת בנייה ממש, כי אם פעולת הרכבה של קירות מוכנים. וה־עיקר: „הבנייה תבוצע במהירות המכסי־מאלית. הכל מוכן, צריך רק להרכיב."

שנדור אינו מסתפק בחלום המוגבל ב־חצר בית־מלאכתו. הוא כבר מתכנן על־גדול.

„הקמתי חברה שרשומה בשם: ארמון הספורט על הקרח וחברת מלונות בע"מ."

ממציא שנדור בשער ביתו
אילו היה זה בטון היה צריך מנוף

הוא מספר, „החברה הזאת תקים עיר־נופש. העיר תוקם במרכז הארץ, בראש גבעה על רקע נוף־הרים. תהיה לה צורת כיפה ירוקה והיא תשקיף אל הים. יהיו בה בריכות־שחייה, אולם עם מישטח הח־לקה על הקרח עם איצטדיון, מגרש ל־מירוצי־סוסים, מגרשי־טניס ומגרשי־כדורגל. ברחבי העיר יוקמו מיסעדות, בתי־קפה, מרפאות וכן מרכז בידורי, שי־כיל: תיאטרון, קולנוע ודיסקוטקים."

העיר של שנדור תהא בנוייה כמובן על טהרת הבטון־פלסט, ויכול מאוד להיות כי ביום שתעמוד על תילה, יגיע סוף־סוף שנדור גולדמן אל המנוחה ואל הנחלה.

מיסמך אנושי משדרות מטיל אור על החיים בעיירות הפיתוח

אחת מהן תלמידת־תיכון — כיתה י"א, השנייה לומדת עדיין בבית־ספר עממי — כיתה ח'.

בגיל בו נערות אחרות מקבלות הצעות חברות בפיתקאות ניסתרות, קיבלו לבנה וז'קלין* הצעות מפורטות הרבה יותר, בעל־פה ובמעש. עוד בטרם מלאו ללבנה 17 שנים כבר היתה זונה. כעבור שבועות מיס־פר, הכניסה בסוד המיקצוע את חבריתה בת ה־14, ז'קלין.

גם לאחר שמיעת סיפוריהן של השתיים, קשה לה־בין מה הניע שתי תלמידות בעיירת־הפיתוח הנידחת שדרות, להפוך ליצאניות.

לבנה: אני מכירה את מומו, מלפני שנה, כי הייתי באה לבית של הוריו. הייתי חברה של אחותו, שושנה, שלמדה יחד איתי בבית־ספר. הייתי באה אלי־הם הביתה, וככה הכרתי את מומו.

זה היה בחופש הגדול. מומו כבר ידע מסיפורים

"...לא צריכה לעשות כלום, רק לשכב עם הזקן"

שאני לא בתולה, והוא התחיל לדבר איתי שרוצה לש־כב איתי. הסכמתי. הוא התחיל לשחק איתי ומהמיש־חק נהייתי מתוחה ורציתי שיבוא עלי. הוא עלה עלי, אבל כל הזמן שעשינו אמרתי לו שיזהר ולא יכניס אותי להריון. באמת הוא נזהר.

אחר כך לא ראיתי אותו איזה תקופה של שלושה חודשים. לפני בערך חודש הוא פגש אותי ליד הספ־רייה. הוא יודע שאני באה לשם כל יום לעשות שי־עורים. הוא אמר לי שאני יבוא איתו לדירה של חבר שלו משה ברכה. הלכתי. ה־ה למומו מפתח לדירה. לפני שניכנס, ראיתי בחוץ אחד זקן. אני היכרתי אותו כי הוא חבר של האבא שלי.

בתוך הדירה מומו אמר לי לעשות לו טובה, שהוא צריך כסף. אמרתי לו שאני לא יכולה לעזור לו למה אין לי גרוש על הנשמה. אז הוא אמר שאני לא צריכה לעשות כלום רק לשכב עם הזקן, וזה לוקח כמה דקות ויהיה לו הכסף. אמרתי לו שהאיש הזה אני מכירה ולא יכולה לשכב איתו. מומו הלך ודיבר עם הזקן ואמר לו שאני מתביישת ממנו ומפחדת שיג־לה להורי.

הזקן בא לתוך הבית ודיבר איתי והבטיח שלא יגלה לאף אחד. הסכמתי והורדתי את המכנסיים והתחתון שלי. הזקן גם הוריד את המכנסיים ושכב עלי. אמרתי לו רק שיזהר ויגמור בחוץ. הוא הבין אותי ואחרי שגמר קם ונתן לי ארבעים לירות. נתתי את הכסף על המקום למומו. רציתי ללכת אבל מומו אמר לי להשאר במיטה למה יש לו עוד שני אנשים.

חזרתי למיטה והורדתי עוד פעם את המכנסיים. בא נכנס אחד, מצליח, שאומרים אצלנו שאשתו לא נו־תנת לו והוא שכב איתי והשילם לי שישים לירות. אחר כך נכנס עוד אחד שאני מכירה אותו בגלל שיש לו מכולת אצלנו, והוא נתן לי שמונים לירות אחרי שגמר.

קמתי, התלבשתי ונתתי את כל הכסף למומו. הוא לא נתן לי מזה כלום ואני גם לא רציתי. הוא ליווה אותי הביתה ובדרך אמר לי, שהוא רוצה לראות אותי מחר בשביל אותו דבר.

כך התחילה לבנה את יומה הראשון כזונה.

ז'קלין: אני לומדת בכיתה ח' בבית־ספר מקיף בשדרות, ומשם אני מכירה את לבנה שלומדת באותו בית־ספר בכיתה י"א. אנחנו היינו חברות טובות ומ־ספרות אחת לשנייה את כל הדברים. לפני כמה שבו־עות הייתי עם לבנה והיא סיפרה לי שעובדת זונה בשביל מומו. היא אמרה שמומו מביא לה בחורים,

"אמרה שלא מתחשק לה, אז באתי לעבוד במקומה."

שוכבים איתה ומומו לוקח מהבחורים עשרים וחמש או שלושים לירות בשביל מיספר.

אחרי זה הם יוצאים ומבלים יפה בכסף. היא אמרה לי שכדאי לי גם כן לבוא. מומו יביא לי קליינטים ונעשה ביחד חיים. היא שיכנעה אותי ולקחה אותי למומו. בהתחלה לא הסכים והוא שלח אותי בחזרה הביתה.

אבל במוצאי־שבת פתאום הוא בא אלי ואמר לי ללכת לקרוא ללבנה שתבוא לעבוד. הלכתי אליה והיא אמרה שלא יוצאת בגלל שלא מתחשק לה. חזרתי למומו ואמרתי לו שלבנה אין לה חשק, אבל אני מוכנה לעבוד היום במקומה.

מומו לקח אותי לבית של חבר שלו, משה ברכה. היה איתנו גם שמעון אביכזר, ומומו אמר לשמעון שילך להביא קליינטים. כשהוא יצא מומו אמר לי שמתי ששמעון יביא את האנשים, שאני יוריד את המכנסיים שלי והתחתונים, וישאר בחלק התחתון ערו־מה וישכב במיטה. עשיתי ככה.

* כל שמות האנשים בכתבה מוסווים.

הזנות

„הוא שכב עלי. הרגשתי כאבים. סבלתי. אבל לא צעקתי."

כמישחק ילדות

שלו ונשכב עלי. הוא עשה לי כמו שצריך, לא כמו כל האחרים, אבל גם כן נזהר בשביל לא להכניס אותי להריון.

אחר כך אמר לי, שהרוויח תשעים לירות ואם אני רוצה חצי מהכסף. אמרתי לו שלא. אז הוא שאל אם אני רוצה לבוא איתו לבית־קפה ועוד פעם אמרתי לא. אז הוא לקח אותי הביתה שלי.

כך סיימה ז'קלין את יומה הראשון בבית־סיפרו של מומו.

כדי לעמוד קצת על ריקעו המישפחתי של שתי הילדות־זונות, די להקשיב לתשובות, שנתנו אבותיהן, כאשר נשאלו בדבר הגיל המדוייק של הבנות.

אביה של לבנה: אין לי תעודת־לידה של לבנה. היא נולדה במארוקו. יש לי בן שקוראים לו אליהו, לא יודע מתי נולד. אולי כתוב בתעודת־זיהות. גם הבן שלי יצחק, אני לא יודע מתי נולד. אני לא יודע את הגיל של אף אחד מהילדים שלי. לא שנה ולא חודש. אני לא יודע גם את ההבדל בשנים בין הילדים.

אביה של ז'קלין: עליתי ארצה בשנת 65. אני לא יודע איפה תעודת־הלידה של הילדים ממארוקו. לא יודע באיזה שנים הילדים נולדו. יש לי שבע ילי־דים, לא יכול לזכור. בתעודת־זיהות הייתי רושם אותם מתי שהתחשק לי, אחרי שמונה ימים, אחרי חודש, מתי שהתחשק לי.

כאשר החלה ז'קלין הצעירה מבין השתיים להיות זונה כבר, לא היתה בתולה זה למעלה משנה. הילדה שזה עתה נגמלה ממישחקי־בובות, קפצה ללא כל שלבי־מעבר ישר למישחקי־המיטה.

שמעון הביא את הבחור הראשון, הוא אופה אצלנו, שקוראים לו אברם. אני הייתי שוכבת במיטה רק עם חזייה וחולצה והאופה הוריד את המכנסיים שלו ובא עלי. אמרתי לו שלא יעשה לי כלום בפנים. והוא גמר בחוץ, וראיתי אותו נותן למומו עשרים לירות בש־ביל זה.

אחר כך באו עוד כמה, ואחריהם בא מומו ואמר שגם הוא רוצה מיספר. הסכמתי. הוא הוריד את המכנסיים

"אין לי תענוג לבוא על בחורה בבגדי־עבודה."

שאם מתחשק לנו על מיספר, אז יש לו שתי בחורות יפות ונחמדות ממקום אחר, ועוד מעט הם נוסעות ועוזבות את העיירה וחבל להפסיד אותם.

אמרתי לו, שרק עכשיו חזרתי מהעבודה ואין לי שום תענוג לבוא על בחורה בבגדי־עבודה. אז הוא אמר לי: „טוב, תלך, תתרחץ, תחליף בגדים ותחזור." הלכתי הביתה התרחצתי, החלפתי בגדים ויצאתי לר־אות את הסרט, כי היתה שעה שבע ורבע בערך. יצאתי עם הילד שלי, קניתי לו מסטיק. בינתיים ראיתי שהבית של משה ברכה, איפה שמומו אמר, שהבחו־רות יהיו, עם חושך.

אחרי שקניתי לבן מסטיק החזרתי אותו לבית ויצ־אתי. פגש אותי מומו ואמר לי: „יאללה בוא!" נכ־נסתי לחדר וראיתי שתי בחורות. אחת גבוהה ובריאה, שהיתה מכפתרת אותו זמן את החנות במכנסיים שלה, והשנייה קטנה, נמוכה. ניגש אלי מומו ואמר לי: „משה, שים אצלי שלושים לירות ואתה יכול לדפוק איזה מהם שאתה רוצה."

אמרתי לו, שאני לא עושה מיספר בשביל כסף. ואז הבחורה, היותר קטנה אמרה, שרק כרגע מישהו יצא לפניך ושילם חמישים לירות בלי להגיד מילה. כשראה מומו, שאני הולך ללכת, אמר לי: „אין דבר משה, בשבילך, תעשה בלי כסף."

בחרתי בגדולה ואז יצאו כולם מהחדר ואני שכבתי איתה במיטה. אחרי שגמרנו, דיברתי איתה קצת וכש־יצאתי, מומו אמר לי, אם אני יכול לתת לו הלוואה עשרים לירות, למה שהוא חנוק. נתתי לו והלכתי.

למחרת בבוקר, בדרך לעבודה, פגשתי בחורה עם תיק בית־ספר. היא לבשה בדיוק אותו מכנסיים כמו זאת שאתמול דפקתי. הייתי בטוח, שזה אותה בחורה. זה התחיל להרגיז אותי והלכתי לברר בין האנשים,

"פגשתי בחורה. היא לבשה בדיוק אותם מכנסיים..."

מה הם יודעים. אחרי הרבה דיבורים התברר לי, שכו־לם כמעט יודעים, שיש שתי זונות מהבית־ספר של שדרות, והם גם גרות בשדרות ואני מכיר את ההו־רים שלהן.

הייתי מודאג אבל בכל זאת החלטתי למסור את זה למישטרה. הלכתי לחפש את השוטר שלנו. מצאתי אותו וסיפרתי לו את הכל.

מתלונה זו התפתח מעצר אחד ומישפט אחד. מומו, סרסור הקטינות, נעצר ושוחרר בערבות עד למישפטו, ואילו משה ברכה, בעל הדירה, ששימשה את הנערות ולקוחותיהן, הואשם בניהול בית־בושת בדירתו וב־שידול לזנות. הוא הצליח לצאת זכאי בדין בעזרת פרקליטו, חיים קאזיס, אשר שיכנע את השופט, כי התביעה לא הוכיחה כי דירתו של הנאשם־הזכאי שימשה כבית־זונות של קבע.

ז'קלין: הייתי חברה עם שמעון אביכזר, זה שהביא את הקליינטים בשבילי, חודשיים. זה התחיל לפני חג־פורים שעבר. יצאתי אותו יום עם שמעון והוא לקח אותי לבית אחד ריק בשדרות. היינו שמה לבד והוא שיחק איתי ועשה לי כל מיני דברים אבל לא פתח אותי, כי הייתי קטנה.

אחר כך הוא היה לוקח אותי כל פעם לבית ההוא והיינו מישחקים, אבל כל הזמן הייתי בתולה. ביום־העצמאות, זה היה בערב עצמאות, מתי שעושים את הריקודים, פגשתי חבר של שמעון, דוד בן־מיימון, הוא אמר לי, שאחרי הריקודים הוא רוצה לדבר איתי. הסכמתי.

אחרי הריקודים הוא לקח אותי לבית של חבר שלו, מחפוז, שלא היה בבית. היינו שמה לבד והתחלנו לדבר ולשחק נישוקים וחיבוקים. הייתי לבושה מכנסיים. הוא אמר שהוא רוצה לעשות איתי. הורדתי את המכנסיים גם את התחתונים ושכבנו במיטה.

הוא שכב עלי. הרגשתי כאבים, סבלתי אבל לא צעקתי. לא יודעת אם הוא גמר בפנים או בחוץ, רק ידעתי שהוא פתח אותי. אחרי זה חזרתי הביתה ולא סיפרתי את זה לאף אחד. רק אחרי חודש סיפרתי ללבנה, שהיא חברה שלי טובה, שבן־מיימון זה שפתח אותי, ויותר לא הלכתי עם בן־מיימון.

הוא לא עשה לי אף פעם בכוח. מרצוני נתתי לו שיעשה מיספרים. גם בני וגם שמעון ידעו שאין לי עוד אפילו חמש־עשרה. הם ראו אותי לומדת בבית־ספר.

וכך ממעמד של חובבת רציניה בת 14, עלתה ז'קלין בתוך פחות משנה למעמד של זונה לכל דבר. וכמו שנבנה העסק מלקוחות, כך אף בא עליו חורבנו בשל לקוח.

משה אלבז: ישבתי בבית־קפה במרכז בערך בשמונה, ושיחקתי עם חבר רמי־אבנים. פתאום בא אלי בחור אחד שאני מכיר מהרחוב, מומו, ואומר לנו

את מתקדמת

איחולים לבביים! את אחת ממליוני הנערות הפיקחות מספיק כדי להשתמש בטמפוני טמפקס. כך, תוכלי ליהנות מכל יום בחודש ומכל חודש בשנה.

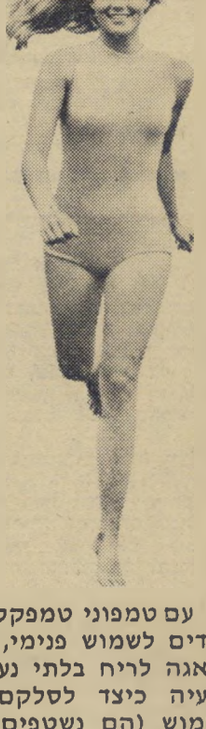

עם טמפוני טמפקס, המיועדים לשמוש פנימי, אין כל דאגה לריח בלתי נעים. אין בעיה כיצד לסלקם לאחר שמוש (הם נשטפים בקלות באסלה). אין בעית חבילות, כי טמפוני טמפקס קטנים דיים כדי להכניסם לתיקך או לכיסך.

עם טמפוני טמפקס תרגישי בנוח, בטוחה בעצמך וחפשית, ללא הבדל מה שתעשי או תלבשי — וזה בכל מקום.

את התקדמת!

טמפוני TAMPAX

הגנה סניטרית לשימוש פנימי

מיוצרים רק על־ידי חברת טמפקס בע"מ, הוונט, אנגליה.

להשיג בבתי מרקחת, בתמרוקיות ובסופרמרקטים. המעוניינת בקבלת דוגמאות וחומר הסברה ישלחו 54 אג' בבולי דאר אל היבואנים: אי.נוסט אימפקס בע"מ רח' ירמיהו 38, ת"א.

במדינה

צנזורה

פס

תחת עכוז

מה עושים חמישה ישבנים חשופים למשעי למוסרם המקודש של תושבי תל־אביב?

התושבים עצמם ודאי אינם יודעים זאת. אך יש מי שהחליט, כי הישבנים הינם אבות כל חטאת.

שבועיים התהדר קולנוע אלנבי בתל־אביב בכרזת פירסומת חשופה לסרט ארטיסטים בצבא. בשלט הראו חמשת הכוכבים של הסרט, חברי להקת קצב צרפתית בשם שארלן, את ישבניהם, ללא כחל ותחתון.

כך יכלו תושבי ק"ק תל־אביב לראות רחמנא ליצלן, ישבנים אמיתיים בגודל טיבעי. גם אלה שאין להם ראי בבית.

הפלאקאט שהוצג בפומבי לא הוצב סתם כך בגלל קפריזה.

הוא רמז על עלילת הסרט המספרת

ארטיסטים בדי

מה יש —

ארטיסטים עם

— מתחת?

את הרפתקאותיהם של חמישיית שלומיאלים צרפתיים המנסים להשתמט מהצבא בטענות של חוסר שפיות.

אחת מהתצוגות אותן מבצעים חמשת הארטיסטים, כוללת סטריפטיז פומבי בשטח הבסיס, לעיני קהל טירונים נדהם.

לפני שבועיים כוסו לפתע הישבנים התמימים בפסי צבע שחור.

הסיפור מאחורי הישבן המכוסה: מחלקת הצנזורה של משרד־הפנים פנתה אל סרטי שפירא, מפיצי הסרט, דרשה שינוי הכרזה משחיתת המידות של האנרחים הצדיקים.

אנשי שפירא, שלא רצו להסתבך עם הצנזורה, חיפשו מוצא מהסבך, העלו הצעה להסתיר את הנבלה בפסים שחורים. הצנזורים קפצו על הפסים בשמחה, הישבנים כוסו.

הגיבו עוברים ושבים שראו את הכרזה מסויים השחורים: „לדמיון הפרוע של שומרי־המוסר, יש עכשיו הרבה יותר חומר למחשבה!"

שמך הטוב טוב מאוד. על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים שנראים לך, אולי, רעשניים מדי. בת־טלה: השמלה הצבעונית היא, השבוע, דווקא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ולמחלות־עור, מוטב שלא יצאו השבוע למרחקים. אלו העומדות להינשא — מוטב להן לדחות את התוכנית לזמן־מה. וחלקן הצעיר יותר — לזמן בלתי־מוגבל. כי עוד העתיד גדול.

* * *

סוף החודש עשוי לגרום התגלות לך כיום בעל משמעות בכל הקשור לפעילותך הרומנטית. תיווכח שיש לך יותר ידידי־אמת ממה ששיערת. מתנות שימושיות יפתיעו אותך. חייך־חברה עליזים ונעימים יסיחו את דעתך מבעיות היום־יום. שבוע טוב לחיסכון. התקשרות עם בן מזל דגים.

* * *

מריבה עזה וחסרת־תכלית לא יכולה לגרום לך ציל דבר. על כן, אם יש באפשרותך, רסן את תחושותיך — ואפילו את המרירות שממלאה את ליבך. דבר זה חשוב גם מבחינה רפואית: זהו שבוע מסוכן במיקצת, לחולי־לב ולנוטים למחלות פנימיות. כסף לא רב אך חשוב מגיע לידייך: תבזבז אותו. קני מתנות.

* * *

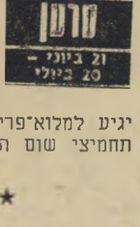

אם אתה לא תקבל את עצותיהם של שותפיך, אתה תשכיל להסיק מסקנות מדבריהם — ואולי עליהם — תזכה בהצלחה נאה. זה חל במיוחד על יום ד', התחלת־השבוע הזה. הקשר הרומאנטי עליו חלמת ואשר נדמה היה לך, כי מתחיל מנץ — יגיע למלוא־פריחתו באמצע השבוע. אל תחמיצי שום הזדמנות נאותה. בהצלחה!

* * *

אחרי תקופה ארוכה, שוב נפגשת איתה ולי־בנתם בעיות. אתה שוב ושוב לא מוכן להיות גלוי לב עד הסוף למרות שהיא יודעת עליך כל פרט ופרט. אתה עלול לגרום הצטער על כך, כי אתה מפריע לידידות עמוקה וכנה, ואולי אפילו לא ליותר מזה. מרבה נכסים מרבה דאגות. שקול כל צעד פינאנסי, עם קצת סבלנות ידידי, תראה ברכה בעסקיך.

* * *

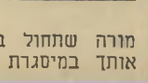

כתבת הרבה השבוע במיסגרת עבודתך. אך למרות ששורה עליך המחה והיית מעדיף לנצל זאת לכתיבה לשמה, אתה מוצא את עצמך שנון, עם נטייה ביקורתית חריפה הכותב ומדבר קצרות ישר לעניין. אל דאגה, תרגיש עוד השבוע בתמורה שתחול בגישתך לחברה הסובבת אותך במיסגרת עבודתך. המשך לכתוב.

שב בשקט, בייחוד ביום ב', זה לא כדאי להסתבך בגלל רצונך הטיבעי לבלוט. גם הפירסומים האחרונים לא עשו לך דווקא טובה. מוטב שתתרכז בענייני הלב ובענייני כספך. במישור היצירה — אתה ממשיך לחוש בבצורת מסויימת, אך השינוי תלוי בך, אם אתה רוצה בהישגים.

* * *

צרתך הגדולה שאתה רוצה המון, מוכן אפילו לסבול לשם כך, אך אינך יודע ללכת עד הסוף, מתי שצריך. השבוע תיפול בידך הזדמנות להתגבר על חולשתך זו; אם תחמיץ אותה הפעם, מי יודע מתי שוב יעלה בידך לעלות על דרך המלך. במישור חיי־האהבה, אתה נכנס החודש להילוך גבוה, נגוס ככל שתוכל.

* * *

זהו שבוע טוב מאוד לבני מזל קשת משני המינים. הצלחה בעסקים ובחיי המשפחה. נצלו את הימים החמים לטיולים ברחבי הארץ. פגישה מיקרית עם בן מזל מאזניים, תישא תוצאות טובות בעתיד הרחוק. אך בינתיים, קחו את עצמכם ואת תרמיליכם וצאו לבלות בחיק הטבע.

* * *

* * *

עכשיו הזמן בו אתה יכול ליפול בפח, אם לא תשמור על כל הקשרים שלך ולא תשקול אלף פעמים כל הצעה. נכון שאתה הרפתקן באורייך. נכון גם שאתה זקוק לדברים חדשים, כדי שילהיבו אותך כל פעם מחדש. אבל אי־אפשר להגזים. יום ה', הוא מסוכן מבחינה כלכלית: אל תחיה בזבזן דווקא השבוע.

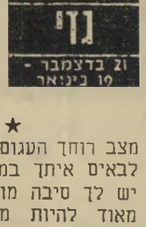

* * *

מצב רוחך העגום נותן את אותותיו ביחסך לבאים איתך במגע. הם אינם יודעים כי יש לך סיבה מוצדקת־מאוד להיות ממורמר ועצבני, ולכן הם גם אינם מוכנים לשאת את התפרצויותיך או לשמוע את גערותיך. ביחס לעבודתך, בחרת בדרך הנכונה. הייה נכון לוויתורים, מבלי להשפיל עצמך, אז תצליח. עמוד על שלך.

* * *

מוזר איך שאתה מסתבך כל הזמן בתכי־תזולת, לא? כאילו כל זה היה אהוב עליך. אבל אתם שונאים תככים, לא כן, בני דגים? נו, את ה־סוד לא נגלה. זה יישאר בינינו. לעומת זאת, כדאי להתרענן במעט נסיעות או טיולים. הבריאות שלך חשובה. בת דגים: שימרי על עצמך — בייחוד השימרי ממחלות מידבקות, בעיקר במקומות ציבוריים.

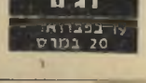

קולנוע

סרטים

טריניטי

נוסע לשיקאגו

אנצו בארבוני הוא צלם־קולנוע אי־טלקי שהפך לאחרונה לבמאי מצליח מאוד. אלא שכבמאי, קוראים לו א.ב. קלאצ'ר, והוא לא פחות ולא יותר מאשר אביו הרוחני והמעשי של טריניטי בכל גילגוליו. טריניטי הזה ביצע באיטליה, מהפיכה מוניטרית.

בשנה שעברה היה קוראים לי טריניטי סרט הקופה מספר אחד באיטליה. השנה בא במקומו סרט אחר בשם עדיין קור־אים לי טריניטי. עד אשר ימצא קלאצ'ר־בארבוני שם מקורי אחר לסירטו השלישי על טריניטי, החליט לערוך ביקור קטן בימי שיקאגו העליזים, כדי שהחבורה שלו לא תשתעמם בחברת סוסים בלבד.

לשם כך, הכין תסריט בשם בוא יבוא יום סנט ולנטיין, שאינו אלא פארודיה על ליל־הדמים המפורסם בשיקאגו, אשר הונצח כבר ברציונות בסרטים רבים. אבל כנראה שלא כל חבריו של הבמאי־צלם התלהבו לרעיון. טרנס היל, למשל (שבעצם קוראים לו מאריו ג'ירוטי), הודיע שלא ישתתף בסרט. לעומתו באד ספנסר (ששמו האמיתי פדרסולי) נתן הסכמתו.

כבן זוג חדש לכוכב גדול המידות, נבחר יפהפה מקצועי אחר של הבד האיטלקי, הלא הוא ג'יוליאנו ג'מה, אשר היה ידוע במשך תקופה לא מבוטלת כמונטגומרי וודּ.

עכשיו, אם יסתבר שמצלמים את ימי שיקאגו העליזים בפאלרמו, זה כבר לא יפליא איש.

בזבוזים

בהכרה מלאה

ברברה סטרייסנד, פול ניומן, סידני פואטיה וסטיב מקווין, שהם ארבעה מאלופי־הקופה באמריקה, החליטו שנמאס להם להיות שכירים של אחרים, והקימו חברה בשם אמנים ראשונים אשר תפיק עבורם סרטים.

זאת מדוע? „בכל פעם שהייתי צריך לקבל אחוזים מסרט בו הופעתי, חזרה אותה בעיה על עצמה," טוען פול ניומן. „כל קשר בין ההוצאות האמיתיות של סרט, ואלה שדווחו לי על־ידי חברת־הסרטים, היה מקרי בהחלט. אם שחקן קיבל 1000 דולר, לי ספרו שהשתכר 2000, ואז כמובן ההוצאות גדלות, הרווח קטן ועימו מצטמק גם האחוז המגיע לי."

ומה עכשיו? על בימת הצילומים של הסרט תקופתו של השופט ג'ורג' רוי בין, המופק על־ידי חברתו של ניומן ומבויים על־ידי ג'ון יוסטון עם ניומן בתפקיד הראשי. עוקב הכוכב אחרי כל סצינה שהולכת לאיבוד, כל שקיעת שמש מוחמצת, וכל יום צילום נוסף, ונאנח.

עכשיו זה עולה לו כסף. אבל לפחות הוא יודע כמה, ומדוע. ואם יש מי שחושב שזה לא חשוב, הרי שהוא טועה. ההוכחה הטובה ביותר: אמנים ראשונים כבר עומד לזכות בשותף חדש, לא פחות מפורסם מן הקודמים. גם דאסטין הופמן רוצה כפי הנראה לדעת על מה מבובזים כסף בסרטים.

תדריך

תל־אביב

★★ **שמש אדומה** (אסתר, צרפת—ספרד): מותחן איטי שסגולותיו הבלתי מעוררות הן כוכביו: צ'ארלס ברונסון, אלן דילון, טושירו מיפונה, וחמוקיה ה־נדירים של אורסולה אנדרס.

★★★½ **המכונית שלי** (פריז, צרפת): מכונית צריכה להגיע לסאלון למכוניות באמשטרדאם. בדרך קורים לה כל המקרים האפשריים. המוח האנושי ה־עומד מול המכונה הוא זה של ז'אק טאטי, ועם מוח שכזה נוצר מצחיקון אנין טעם ומעודן שאסור להחמיצו.

★★★ **שגעון הגדילות** (חן, צרפת) — לואי דה־פינס ואיב מונטאן בחצר מלך ספרד. קומדיה מצחיקה מאד.

★★★ **חתונים בצמרת** (גת, אר־צות־הברית) — סרט מצוייר של הרפת־קאותיהם של חתולים מפונקים וחתולי רחוב. קיצבי וחינני לפי מיטב מסורת וולט דיסני.

★★★ **מגעים** (קריטריון, שוודיה) — סיפור אהבה נוסח ברגמן בין יהודי בעל נשמה מעונה לאשה שוודית בשלה ובוגרת. עם אליוט גולד וביבי אנדרסון בתפקי־דים הראשיים.

ירושלים

★★ **הבריחה אל השמש** (רוז, ישראל): סיפור נסיון החטיפה של מטוס, על־ידי חבורת יהודים שכל רצונם לחיות במקום הנראה להם. משחק טוב של ג'וזפין צ'אפלין ויהודה ברקן, לילה קד־רובה וקלייב רוויל. בימוי יעיל של גולן.

חיפה

★★★½ **דקאמרון** (חן, איטליה): פאזוליני אימץ לו את הסיפורים המפורס־מים כדי להוכיח מה גדולה טיפשותו של הגזע האנושי. סרט מבריק.

חופשתו של המובקר

מה נשמע דוק (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — זו קו־מדיה שופעת רעיונות, מצחיקה, מבדרת ומטורפת לפי מיטב המסורת של הוליבוד בתור־הזהב שלה. מוכיחה מעל לכל צל של ספק שאדם המכיר היטב את תולדות־הקולנוע, וניחן בטעם טוב, יכול לעשות סרט שלם, שהוא כולו השאלות מאחרים, ועם זאת, להוציא מתחת ידיו הצלחה מלאה.

ואכן, פיטר בוגדאנוביץ', שעשה סרט זה, היה לפני שנים מעטות בלבד, אחד ממבקרי הקולנוע הידעניים יותר של ארצות־הברית, ובמאמריו הרבים לא הסתיר אף־פעם את אהבתו הרבה למיקצוענים הוליבודיים, במאי שנות השלושים והארבעים. אלה אשר האמינו כי סרט צריך להראות ולא לדבר, ואשר מצאו במיגבלות המסחריות שהטילו עליהם אולפני־ההסרטה את היסודות האיתנים עליהם צריך לבנות סרטים.

מי שמכיר את התקופה האהובה על בוגדאנוביץ', לא יתקשה לזהות את המקורות הרבים מאד מהם שואב „מה נשמע דוק" את הצלחתו. בין אם מדובר בתעלול הישן של חפצים זהים — הפעם אלה הן 4 מזוודות שכל אחת מהן מכילה חפצים שונים. או בטיפוסים מבולבלים: הפעם, מוסיקולוג, החוקר את ההנחה שהאדם הקדמון נהג לנגן על אבנים לפני שהמציא את כלי־הפריטה.

ישנה בסרט נערה, המדברת בקצב של מיקלע בינוני ודוחפת את עצמה ואת כל הסובבים אותה לכל המצבים האבסורדיים שאפשר להעלות על הדעת (ברברה סטרייסנד), מצבים פשוטים המתפתחים עד כדי הרס מוחלט של הסצי־בה — כמו למשל העלאת חדר־מלון באש, עם אנשים הנכנסים לתוכו בעת ובעונה אחת מן הדלת ומן החלון — וכלה בבאגס באני, הארנב הסאדיסט של חברת וורנר, אשר הצליח להפוך כל צייד לדמות אומללה ובאויה לרחמים. — „מה נשמע דוק" היתה קריאת היכר של הארנב המפורסם, והוא אף מסיים את הסרט הזה בקריצה.

סטרייסנד ואוניל: גבר מבולבל, נערה מטושטשת

בקיצור, אין ספק שכל דבר בסרט הזה נראה פעם בעבר. השפעתם של הווארד הוקס ושל האחים מארקס, של הרדיפות המטורפות מן הקולנוע־האילם ושל תורן סמית עם שופטים השונאים את הנידונים בפניהם עוד לפני שראו אותם, משום שכל משפט נוסף לא נועד, לדעתם, אלא להפר את מנוחת־הנפש של הדיין האומלל.

אבל, וזו מעלתו של בוגדאנוביץ', הוא יודע שהמדובר בהשאלות, הוא משתמש בהן בהומור ובקריצה, דוחס אותן בקצב מטורף בזו אחר זו, מנצל את הבעתו התמימה של ריאן או־ניל ואת כושר הדיבור הבלתי מבוטל של הגברת סטרייסנד להדגשת האפקטים הקומיים. הוא מגיש את אחד המוצרים המוצלחים ביותר של הוליבוד בשנים האחרונות. סוף כל סוף, אפשר לצחוק ולהנות, לא משום שהשחקנים על הבד מתעוותים ומעקמים פניהם, אלא משום שהבמאי יודע להוביל אותם למצבים שבהם הצחוק הוא חובה.

קואזימונדו מזמר

הקמצן (סינרמה, תל־אביב, אנ־גליה) — הרעיון להסריט את סקרוג', דמותו המפורסמת של צ'ארלז דיקנס, הקמצן הכרוני אשר לומד בליל חג־מולד אחד, בעזרת רוחות העבר, ההווה והעתיד, את הלקח על קמצנותו, אינו רעיון חדש במיוחד. בעצם, מאז שהמצי־או תמונות נעות על הבד, ניסו להפוך את סקרוג' לכוכב קולנוע, במידה שונה של הצלחה. הזכור ביותר לטובה, גם משום שהוא הקרוב ביותר אלינו, הוא נסיון בן 20 שנה, בו הופיע השחקן הבריטי אליסטר סים.

אבל, כמו שאומרת הפרסומת לסרט הזה, סקרוג' חייב לזמר. וזאת מדוע? משום ששמו המקורי של הסיפור של דיקנס הוא „מיזמור לחג המולד". מכאן, שהזימרה חובה. כך לפחות החליטה הבמאי רונאלד („נתיבי תהילה") נים, אשר התכוון כנראה לעשות גירסה נוספת של „אולי־בר" (שהוכיחה כי אפשר לזמר את דיקנס). משום מה עשה הבמאי דווקא גירסה מזמרת של „פרנקנשטיין".

קודם כל, אלברט פיני, המופיע בתפקיד ראשי, הוא אמנם שחקן מוכשר מאד, אבל ההחלטה לאפר אותו כאילו היה הגיבן מנוטר־דאם, מצליחה להפוך אותו למפלצת מפחידה, עוד לפני שהוא פוצה את פיו. וגם משום שדיקנס לא התכוון בעצם למפלצת בראי, אלא למפלצת בנשמה, והן משום שכאשר מייעדים סרט לילדים, וכך לפחות כתוב באותן מודעות פירסומת שהוזכרו כבר, כדאי לא להוציא את נשמתם מרוב פחד כבר מן הרגע הראשון.

אם לא די בכך, דמות זו של פיני, נעה בתוך תסריט של לסלי בריקוס, פזמונאי מוכשר בהחלט, אשר ראה בסיפור של דיקנס סידרה של סצינות מוסיקליות, שבהם

גינס ופיני: חלומות זוועה לילדים

הלחנים מתעקשים לצוף כלפי מעלה בין אם יש בהם צורך או לאו. באתנחתה שבין פיזמון לפיזמון, מתעופפות מפלצות בשמיים, עורכים ביקור בגיהינום שדיקנס כלל לא חלם עליו, ואפשר היה בהחלט לוותר על השתתפותו.

בקיצור, כל הפיקחות והחריפות הדיקנסית נסחטו מתוך הסיפור, במקומם נותר צרור פיזמונים, שאחד מהם אפילו סימפאטי מאד. נותרו הרבה „שמאלץ", ואימים בשפע. כל מה שאפשר עוד לומר הוא, כי למבוגרים כדאי לקרוא את המקור של דיקנס, ואילו הילדים, אם אינם שייכים לבני „הזרע הרע", מוטב שיילכו לראות את „חתולי הצמרת".

8 סימנים
28 צירופים אפשריים
9 סימנים
84 צירופים אפשריים
10 סימנים
210 צירופים אפשריים
סיכוייך גדולים יותר בטפסים שיטתיים
פרטים בכל תחנות האיסוף של
זוטו
מפעל הפיס

.פולקע' ישמח לבב גבר...
היום כולם עוברים להודו
אני עובד קשה.
כשאני אוכל, אני אוהב .להרביץ'
פולקע רצינית, כמו של הודו למשל...
לגיוון התפריטים נא לפנות למועצה לענף הלול
ת.ד 124 ת"א- לקבלת חוברת מתכונים חינם.

Rotex
מוסיף צבע לחיים
החיים נראים עליזים וצבעוניים יותר עם
לבני רוטקס הצבעוניים והמודפסים מהלנקה
Helanca®
„ג'קלין", „ג'קי", „20 מינוס", „מיניטוניני"
לנערה האופנתית
לגבר - „טוני" מודפס ודו־צבעי
עם חגורת "LYCRA"
רוטקס
תמיד
קרוב
אליך
חוטי הלנקה מיוצרים בלעדית בישראל על ידי מפעלי הברלון בע"מ גרשותה של חברת הנרולין, שוויצריה.

מלכת המים 1972 מטעם העולם הזה

המועמדות הסופיות

4

מאירה ארזי

הצבע האמיתי של שערה הוא שטני, אבל הוא מכוסה בבלונד־לבן. העיניים הכחולות, לעומת זאת, הן אור־גינל. גם הגיזרה המושלמת. בגלל כל אלה, היא זכתה לתפקיד קטן בשתי דפי־קות לב.

מה שגרם לה כמובן לכמה דפיקות לב פרטיות משלה. אחרי הכל, תפקיד קטן בגיל כזה — מבטיח עתיד גדול, לא?

למען האמת, היא הצטרפה לתחרות רק כדי לעודד את ליבה השבור. כי בגיל כזה, כשגומרים עם חבר, אחרי חצי שנה של אהבה גדולה ראשו־נה, זה כואב מאוד וחשוב מאוד.

ואצל מאירה ארזי, המועמדת מס׳ 4 לתח־רות מלכת המים 1972, זה אירע — הפרידה — לפני שבועות מספר. אז אפשר להבין אותה.

היא סיימה שלוש ש־נים לימוד אופנה בוי״צ״ן, והוציאה ת־מיד ציונים טובים. ביחוד בספורט. מתגייסת עוד חצי שנה. מתכננת לבד את בגדיה, ומע־דיפה, מסיבות ברו־רות, מיני.

היא גרה עם אמא בדירה קטנה בקריית־אונו. הא־בא, מורה לפסנתר ואקורדיון, שנפרד מאמא כשמאירה היתה בת שלוש, נפטר לפני זמן מה, ואמא עמלה לפרנ־

הלב השבור

לא יורד „תנו לי ים שלוש פעמים ביום ואני אבקש עוד,״ מצהירה הבלונדית בעלת גוון הברונזה. וכאחת השורצת לרוב בין גורדון לשרתון יודעת הנערה כי מי שתשמור עליה בחופי־הזאבים הללו היא רק „הלנה רובינשטיין״, אשר תכשירי האיפור החדישים שלה עמידים בפני מים וחול.

בינתיים עד לפואו של המיל־יונר הגואל מתגלגלת עדיין ליאורה על אופניים. חלומה הקרוב — לזכות בפרס הגדול של חברת „טיסו״ שיוענק למלכה שתיבחר בתחרות.

סתה. מלבד מאירה, יש עוד שתי ילדות בבית.

„אני אוהבת חברת גברים,״ מדווחת מאירה על הגברים. „אני מרגישה מצויין ביניהם. יש לי מחזרים רבים. אני אוהבת גבר גברי, בעל ביטחון, שיהיה נאה. אך לא יותר מזה. עם הגברים היפים יש תמיד צרות. הם ממש אסון. תמיד הם מחליפים. תמיד לא מספיק להם מה שיש להם.״

אמנם היא רק בת 17 וחצי, ועוד מלב־סית — אבל היא בהחלט יודעת על מה שהיא מדברת, מוכרחים להודות.

בים „מציל זה הטיפוס שלי,״ קובעת מאירה. כמי שמ־בלה בין הגלים שעות רבות, כדאי לה מאוד לשמור על יחסים תקינים איתם.

קציץ פעם היה למאירה שיער ארוך לתפארת. היום הוא קצוץ וקצר. הסיבה: טיפול כושל בשערותיה בתקופה בה לא ידעה עדיין מה באמת טוב בשבילה. היום כבר למדה כי שיער ארוך ניתן לטפח רק בעזרת תכשירי חברת „וולה״ בהם משתמשות כל המועמדות בתחרות.

השיאים הבלתי רשומים של 19 האולימפיאדות שנערכו עד כה הם

שיאים של צחוק

תחרות אולימפית

אלפי צופים באו לחזות בתחרות האליפות העולמית במשיכת חבל. חמש פעמים, בחמש האולימפיאדות הראשונות שנערכו, נכללה התחרות במשיכת חבל במסגרת התחרויות הרשמיות של המשחקים האולימפיים. גם מקצועות ספורט אחרים, כמו טניס, קריקט, כדור־נוצה ורוגבי, הוצאו ממסגרת המשחקים האולימפיים, הנערכים כל ארבע שנים.

שי מי אתונה חיו בחירים בשישי באפריל 1896, כשמלך יוון סיים את ברכת הפתיחה שלו, וקבוצה ראשונה של רצים התייצבה בקו הזינוק למירוץ למרחק מאה מטרים — התחרות הראשונה שנערכה במסגרת האולימפיאדה הראשונה. ואז, כששופטים הנראים כיום כאילו ניסו לחקות את דמותו של צ׳רלי צ׳פלין העתיד להתגלות, התכוננו ליריית הזינוק, הבחינו הרצים מיוון, גרמניה, אנגליה ו־ארצות־הברית, ברץ הצרפתי המרכיב כפפות לבנות על ידיו. הרץ האמריקאי קורטיס לא יכול היה להתאפק, למרות שיריית הזינוק עמדה להיירות בכל רגע ושאל את עמיתו הצרפתי: „בשביל מה הכפפות הלבנות?" הצרפתי השיב במלוא הרצינות: „אל תשכח שאנחנו עומדים לרוץ בפני מלך יוון."

כאשר ייערך ב־26 החודש טכס הפתיחה של האולימפיאדה ה־20 במינכן, וכ־רבוא ספורטאים מ־120 מדינות יטלו שוב חלק במשחקים האולימפיים, עדיין ירוצו רצי ריצת המאה מטר בפני מלכים, כמו מלכת אנגליה שתבוא לטכס הפתיחה. אבל ספק אם מישהו מהם ירכיב כפפות לכבודה. למרות שחלפו 76 שנה מאז חודשה מסורת המשחקים האולימפיים (בהן התקיימו רק 16 אולימפיאדות מתוך ה־19 שנמנו ואשר שלוש מהן התבטלו בגלל מלחמות העולם); ולמרות שמתוך תשעת המקצועות בהן התחרו באולימפיאדה ה־ראשונה, עדיין נותרו שמונה ב־22 מק־צועות התחרות כיום (הטניס הוצא), אין שום דמיון בין האולימפיאדות שנערכו בתחילת המאה לזו שתיערך במינכן.

לא רק ההישגים הספורטאיים שהושגו

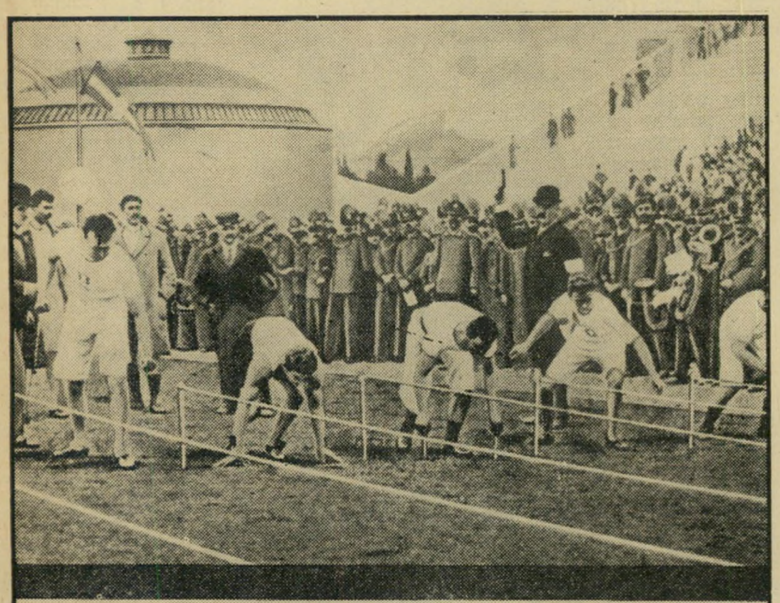

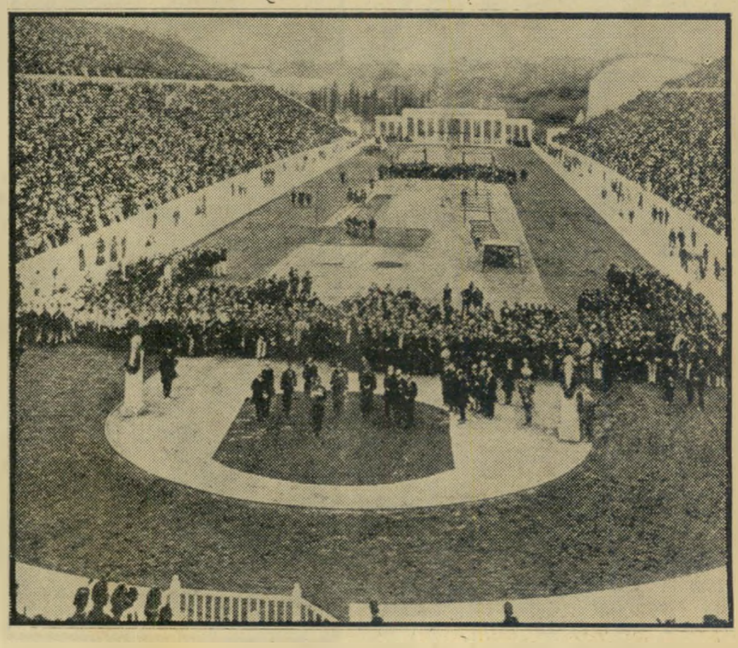

1896 הפתיחה החגיגית של המשחקים האולימפיים באולימפיאדה הראשונה שנערכה לפני 76 שנה באתונה. במרכז האיצטדיון עומדות המשלחות והתזמורת, כשעל המסלולים משני הצדדים ממתינים לכניסתם של הרצים המרתוניים לסיום ריצתם. ספירידון לואיס היה המנצח בריצה מרתונית זו באולימפיאדה.

רגעים היסטוריים

בתמונה העליונה: ההזנקה למירוץ מאה המטרים לגברים באולימפיאדה הראשונה ב־אתונה. בין המסלולים הפרידו חבלים. למטה: הרץ האיטלקי בירנדו פיטרי, המגיע הראשון בסיום ריצת המרתון באולימפיאדת לונדון ב־1908, הישגו זה נפסל אז.

עידוד לרץ המרתון

קילוח מים דרך צינור מותז על הרץ הצרפתי המוביל בראש ריצת המרתון ש־נערכה באולימפיאדה השניה בפארים בשנת 1900, כדי להחיות את נפשו עד תום הריצה.

באותן אולימפיאדות נראים כיום מגוחכים. גם ההווי, המסורת והמנהגים שנילוו אליהן, יכולים להיכלל כיום בין שיאי הצחוק.

על חידוש המשחקים האולימפיים הוחלט בפאריס בשנת 1894. הם היו צריכים להיפתח באתונה ב־1900. אולם ממשלת יוון קיצרה את תקופת ההכנות משש שנים לשנתיים, בעיקר בזכותו של סוחר יווני מאלכסנדריה שתרם את הסכום הדרוש לבניית איצטדיון שהכיל 50 אלף מקומות לצורכי המשחקים (האיצטדיון שנבנה במינכן, מכיל 80 אלף מקומות).

אירוע ספורטאי חדש, הריצה המרתונית, נוסף לתוכ־נית התחרויות ברגע האחרון. המנצח במירוץ היה רועה יווני, ספירידון לואיס, שאת 200 המטרים האחרונים של המירוץ רץ עד לקו הגמר בלוויית הנסיכים, בניו של מלך יוון.

„גונבים את האולימפיאדה"

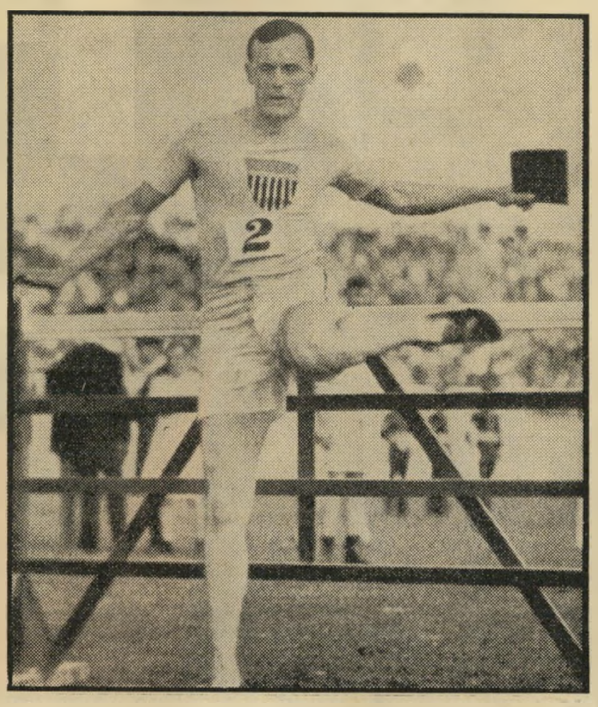

ג'ם למירוץ אופניים נסללה באולימפיאדה הראשונה דרך מרתונית באורך של 87 קילומטר. באחד המירוצים בדרך זו, שנמשך כשלוש שעות, נשברו לפתע אופניו של הרוכב היווני. הרוכב הצרפתי, שהקדים אותו והוביל בראש, עצר את אופניו, המתין עד שיתוקנו אופניו של עמיתו, ורק אז המשיך בתחרות.

לעומת זאת היה הזוכה בריצת המרתון באולימפיאדה השנייה, שנערכה ב־1900 בפאריס, גנן צרפתי בשם סיטו. אחרי שסיים את ריצתו היו שטענו כי זכה במקום הראשון משום שהכיר את פאריס יותר טוב מכל הרצים, ומצא לעצמו דרכים עוקפות כדי לקצר את מסלול ריצתו.

אגב, היוונים לא השלימו עם העברת המשחקים האולימפיים מארצם. כאשר חודשה מסורת המשחקים הם האמינו כי מעתה, כמו בעבר, ייערכו המשחקים בק־ביעות באתונה. כאשר הסתבר להם שמעבירים את האולימפיאדה השנייה לפאריס, הופיעו עתונים ביוון ב־1900 עם הכותרות הראשיות: „„גנבו לנו את האו־לימפיאדה!"

האולימפיאדות השנייה (בפאריס), והש־לישית (בסט. לואיס בארצות־הברית) כמעט ולא התקיימו. הראשונה חפפה את פתיחת התערוכה הבינלאומית והקמת מגדל אייי־פל בפאריס, צורפה לבסוף כחלק מאירועי התערוכה, כשהספורטאים הצרפתיים מ־שובנעים שזהו אירוע לאומי שלהם. ה־אולימפיאדה השלישית נמשכה חמישה חו־דשים רצופים, במשך כל זמן היריד המס־חרי שנערך בסט. לואיס. היא היתה גם הקטנה באולימפיאדות: רק נציגי עשר מדינות השתתפו בה. אף ספורטאי מברי־טניה או צרפת לא נטל חלק במשחקים. הסיבה: למדינות אלה לא היו מקורות כספיים כדי לממן את שיגור ספורטאיהם לארצות־הברית.

בסט. לואיס הפסיק הרץ רוסט את ריצ־תו המרתונית באמצע התחרות, רכב אל האיצטדיון על אופניו, הניח את האופ־ניים בכניסה ורץ אל תוך האיצטדיון כדי להחליף את בגדי הריצה שלו. זמנו נמדד על המסלול והוא הוכרז כמנצח, לפני ש־התגלתה הסעות ומדליית הזהב הוענקה למנצח האמיתי.

המסלולים בריצות למרחקים ארוכים בסט. לואיס היו כה גרועים, והשילוט כה מטעה, עד שמרבית הרצים הגיעו בסוף במקום לאיצטדיון אל חווה חקלאית שם נתקלו בכלב נשכן. לפי הדיווחים משנת 1904, החביא אחד הרצים אופניים לאורך הדרך, רכב עליהם בחלק ממסלול הריצה.

בחמש האולימפיאדות הראשונות עדיין נערכו תחרויות משיכה בחבל בין־אומתיות. בכדורגל, למשל, יכלה כל מדינה, לרשום לתחרויות כמה קבוצות שרצתה. בין מקצועות האתלטיקה המוכ־רים נכללה גם הטלת אבן למרחק, ואילו תחרויות השחיה שנערכו ב־1900 באו־לימפיאדה של פאריס, נערכו במים זור־מים בסיינה ולא בבריכת שחיה. במקצו־עות האתלטיקה נכללו גם „קפיצה לרוחק ממצב עמידה," ו„קפיצה משולשת ממצב עמידה," ו„זריקת דיסקוס בשתי ידיים."

בהתאם למסורת המשחקים האולימפיים הקדומים נועדה האולימפיאדה מלכתחילה לגברים בלבד. אף אשה לא השתתפה ב־תחרויות באולימפיאדה הראשונה. בשנייה הותרה השתתפותן של שש נשים בלבד, במשחקי הטניס והגולף. אבל מחדש רעיון האולימפיאדה, הברון פייר דה־קוברטין, התנגד לשיתוף הנשים ובאולימפיאדת סט. לואיס לא השתתפה אף אשה. רק ב־1908 בלונדון, הותר ל־41 נשים לקחת חלק בתחרויות היריה בקשת, בטניס ובהחלקה על סקטים. הפעם הראשונה בה שותפו הנשים בתחרויות האתלטיקה היתה בא־

זריקת אבן

באולימפיאדה השלישית, ש־נערכה בשנת 1904 בסנט. לואיס, בארצות־הברית, עדיין נכללה זריקת אבן כבדה במסגרת תחרויות האתלטיקה הקלה.

תתף בצעירותו בקבוצת כדורסל מקצוע־נית, נשללו ממנו המדליות והוענקו ל־ספורטאי שבדי, שטירב לקבלן. היתה זו פרשה יוצאת דופן בהיסטוריה של המש־חקים האולימפיים, המשמשת נושא לווי־כוח עד עצם היום הזה.

תחרויות השחיה נכללו במשחקים ה־אולימפיים החל מהאולימפיאדה הראשונה באתונה. המתחרים היו שחיינים יוונים, הונגריים ושחיין אחד מכל אחת מהמדינות הבאות: ארצות־הברית, דנמרק, אוסטר־ליה ושבדיה. התחרויות היו צריכות להי־ערך במפרץ קטן ליד אתונה. אבל החודש בו נערכו התחרויות היה חודש אפריל והמים היו קרים. השחיינים לא הפסיקו לרעוד מקור. ההישג היחיד שנרשם היה בשחיה למרחק מאה מטרים בסגנון חופ־שי. שאר המשחקים הופסקו, מפני שחלק מהשחיינים ברח מהמים, בגלל הקור.

עם תנ"ך ביד

הרץ האמריקאי פוסרט סמיתסון, ש־הגיע במקום הראשון בריצת 110 מטרים משוכות באולימפיאדה הרביעית שנערכה ב־1908 בלונדון, השיג את הישגו המצויין כשרץ כאשר בידו השמאלית ספר תנ"ך.

לימפיאדה התשיעית שנערכה באמסטרדם ב־1928. רק בתחרויות השחיה יכלו הנ־שים להשתתף עוד קודם לכן, באולימפ־יאדת שטוקהולם ב־1912.

שתי הפרשיות הזכורות ביותר מהאו־לימפיאדות הראשונות היו פרשותיהם של פיטרי וטורפ. שתיהן מהוות עד היום סמל המאפיין את מהות המשחקים האולימפיים.

באולימפיאדה הרביעית בלונדון, שהצ־טיינה במתח ובמהלומות שהוחלפו בין המתחרים, במיוחד בין הצרפתים והאנג־לים, הגיע הרץ האיטלקי פיטרי ראשון בריצת המרתון. כאשר הגיע לאיצטדיון, לריצת הסיום, כבר „ישן בהליכה." אחד ממנהלי התחרות סייע בידו להגיע לקו הגמר. כתוצאה מכך הוא נפסל, אבל ה־מלכה אלכסנדרה העניקה לו כפיצוי מדל־יית זהב. רק כעבור שנים הסתבר כי „ה־שינה בהליכה" של פיטרי נגרמה בגלל סמים ממריצים שלקח לפני הריצה. פיטרי הוא הספורטאי היחיד הזכור לא בשל נצ־חונו במרתון, אלא בגלל הפסדו בריצה ארוכה זו.

באולימפיאדת שטוקהולם ב־1912, הת־חוללה הפרשה הדרמתית של ג'ימי טורפ, האתליט האינדיאני מארצות־הברית, ש־התנשא לגובה של 1.85 מטר ומשקלו היה 100 קילוגרם. הוא זכה במדליות הזהב בקרב העשר וקרב החמש, ומלך שבדיה העניק לו את המדליות תוך ציון: „אתה האתליט הגדול ביותר בעולם." חצי שנה מאוחר יותר, כאשר התגלה כי טורפ הש־

דרך חביות

באולימפיאדה השלישית בסט. לואיס, נכללה בין השאר, גם תחרות קפיצה דרך חביות וגם הטלה... אבנים מחרחק.

כ"ב אב תשל"ב 2.8.1972 המחיר 2.00 ל"י
שנה 36
מספר 1822

העולם הזה

בני

מגשים את

בני המלכים